Postimees

82. aastakäik

Ilmub iga päev.

Toimetus ja peakontor Tartus, Ülikooli t. 21/23.

Toimetus ja kontor Tallinnas, Viru tn. nr. 11.

Telefoniu Tartus: Tegevtoimetaja ja toimetuse sekretär 2-86, Tartu teated 1-86, siseriik 2-68, välispoliitika osakond ja kaugekõned 9-86. Arijuhatus 65, trukikojajuhataja 14-65, talitus 80, raamatukauplus 2-50. — Posti jooksev arve nr. 2171.

Telef. Tallinnas: Toimetus 436-81, kontor 436-11.

Käsikirjad hoitakse alal ainult sellekohasel soovil.

Kuulutuste hinnad: Kuulutuste kirjaga: kuulutuste tiiljel 5 senti, teksti ees 12 senti, teksti sees 15 senti mm. Kohaotsimiskuulutused poole hinnaga. Kuulutuste koha valiku soove täidetakse ainult võimalust mööda.

Kuulutusi sama päeva lehe jaoks võetakse vastu kella ½11-ni ja laupäeval kella 10-ni päeval „Postimehe" raamatukaupluses, Suurturg 16, ja kontoris, Ülikooli 21/23.

Üksiknumber 6 senti

Hinnata kaasandeks igal pühapäeva pilkeleht „Sädemed"

„Postimehe" tellimishinnad:

Postiga: 1 kuu — kr. 1.65, 2 kuud — kr. 3.30, 3 k. — kr. 4.40, üle 3 kuu korraga tellides iga lisakuu kr. 1.40, 6 k. — kr. 8.60, 9 k. — kr. 12.80, 12 k. — kr. 17.—. Välismaale — kr. 4.— kuus.

Tellimishind Tartu linna tellijaile kojukandmisega on võrdne postiga tellimise hinnaga.

Postita (a. o. Tartus talitusest ise ära viies) 1 kuu — kr. 1.50, 2 kuud — kr. 3.—, 3 k. — kr. 3.95, üle 3 kuu korraga tellides iga järgnev kuu kr. 1.15.

Aadressi muutmine 25 senti.

„LASTELEHT" 1 kuu — 40 s., 2 k. — 80 s., 3 k. — kr. 1.10, 12 k. — kr. 3.50. Üksiknumber 20 senti. Ilmub 2 korda kuus.

Nr. 162 Teisipäev, 17. juunil 1938 Tänast lehte 10 lehekülge

CENTRAL ESIETENDUSEKS põnev ja temporikas suurfilm

„ELU KONFLIKT"

Peaosis:

CAMILLA HORN ja KARL MARTELL

Seiklused Monte Carlo mängusaalides. Minevikuga naise suur armastus. Tegevus areneb Pariisis ja Monte Carlos, mondäänse seltskonnaelu raamides. Teie küsite eneselt: Mida teeksin selles olukorras?

Lisaks: „Ufa" välismaine ringvaade. Algus ärip. kl. 6, pühap. kl. 3.

50 kilomeetri kaugusel Valenciast

Franco wägede edasitung jätkub. — Innebeldamine rahwuslikus Hispaanias, paanika Valencias

4000 Barcelona sõdurit Prantsusmaale

Saragossast, 17. juunil. (Reuter). Nüüd kinnitatakse, et francolased on wallutanud Villareali, mis asetseb Castellonist 6 miili lõuna pool. Villarealis on 20.000 elanikku. Wahepeal röömustab kogu Franco-Hispaania Castelloni wallutamise üle. Kindral Franco on saanud palju õnnitlustelegramme.

Franco wägede edasitung Castellonist lõuna pool ja Püreneede ääres jätkub. Kindral Aranda wäeosad asuwad juba 30 km kaugusel Saguntist ja 50 km kaugusel Valenciast. Valencias walitseb suur paanika.

Valenciast teatab Havas: Hõsel wastu neljapäewa tegid francolaste lennukid 2 õhurünnakut Valencia eeslinnadele Cabanale ja Malverrosale. Inimohwrite arw ei ole suur. Neljapäewa hommikul kell 11 francolaste lennukid ilmusid uuesti Valencia kohale.

Franco wäed rühiwad Valencia poole

Pärast Castelloni wallutamist pole Franco wäed weel oma pealetungi lõpetanud. Juba on teostatud mitu pommirünnakut Valenciale, mille nüüd francolased on seadnud oma lähemaks eesmärgiks.

Berliinist teatab Reuter: Saksa poolametlikkudest ringidest eitatakse sõnumit, mille järgi Saksa miiniristlejad olewat pommitanud Castelloni.

4.000 Barcelona meest üle piiri

Tarbesist teatab Havas: 43. diwiisi sõdurite põgenemise kohta Prantsusmaale teatatakse, et põgenikkude ületulek, mis algas kestöö paiku, jätkus kogu öö. Hommikuks Arreau'sse, saabunud Barcelona wäelaste arwu hinnatakse 4000-le. Põgenikkude jutustuse järgi paneb francolastele weel wastu 7 pataljoni. 43. diwiisi ülem kolonel Antonie Beltran on jäänud oma wägede etteotsa.

Barcelonast teatab Reuter: Õhurünnaku ajal Barcelonale sai surmawalt haawata Mauritiuse saarel sündinud Briti kodakondsusest meremees, kes jooksis warjendist oma laewa pardale.

Kodusõda lewis Burboonide paleesse

Pariisist teatab DNB: Saadikutekoja pärastlõunasel istungil tekkis tormilisi stseene, kui üks parempoolne rahwasaadik teatas, et usaldatawate andmete järgi olewat Prantsusmaale põgenenud Hispaania 43. diwiisi sõdurid okupeerinud 2 Prantsuse kogukonda. Kommunistid protesteerisid ägedalt selle teadaande wastu. Kui saadikutekoja esimees istungi katkestas, tekkis kuluaarides lööming kommunistide ja parempoolsete rahwasaadikute wahel. Seejuures sai parempoolne rahwasaadik Claudet silmast wigastada.

Saadikutekoja istung katkestati kuni reedeni.

Hiina vägede vasturünnakud

6 Jaapani lennukit tulistati alla. — Kollase jõe uputus laieneb

Jaapani kindralid pühitsewad Hsutshou wallutamist

Kindral Hisaichi Terautschi (pahemal), Jaapani wägede ülemjuhataja Põhja-Hiinas, ja kindral Shunroku Hata (paremal) Jaapani ülemjuhataaj Kesk-Hiinas, kohtuwad pärast Hsutshou wallutamist ja joowad sel puhul tassi saket (riisiweini). Kindralite kohtumine on esmakordne sõjategewuse alguses saadik Hiinas.

Hankoust, 17. juunil (Reuter.) Hiina wäed on abiwägede saabumisel alustanud ägedat wasturünnakut Ankingi sektoris, kus jaapanlased püüiawad maale saata wägesid edasitungiks Hankou suunas.

Kantonist teatatakse ametlikult, et Hiina lennukid on Kwangtung-Hunani piiri lähedal alla tulistanud 6 Jaapani pommilennukit, kes tegid õhuretki Kanton-Hankou raudteel.

Hankoust teatab Reuter. Kollase jõe uputused on juba jõudnud punktini, mis asetseb 70 miili Kaifengist lõuna pool, lähenedes Tshoukiakou linnale.

Tokiost teatab Havas: Küsimusele, kas Hainan wõiks muutuda sõjatallermaaks Jaapani ja Hiina eelolewais wõitlustes, tähendas adm. Noda, toetudes würst Konoye hiljutisele seletusele, milles ütles, et Jaapan on walmis igasuguste abinõudega kõrwaldama Tshiangkaisheki rezhiimi, et

50 km laiused sood sõdiwate poolte wahel

Kuna kõrgwesi Kollases jões pidewalt tõuseb, woolab läbi tammide 20 murdunud koha üha suurem weehulk. Kaisengi linnamüüride wastu kohisewad mitme meetri kõrgused uputuswood. Hiina ja Jaapani rinnet lahutab umbes 50 km laiune uputusala, mis ulatub Kollasest jõest kagu poole kuni Tshoukaikouni. Üle on ujutatud mitmetuhande ruutkilomeetrine maa-ala, kus elas 3 miljonit inimest. Uputusala laieneb Anhwei prowintsi suunas. Uputusalast läänе pool on hiinlased asunud ründama, sundides jaapanlasi läbi woogude taganema lõuna poole.

Jaapani lennukid pommitasid neljapäewal korduwalt Hiina suurtükiwäe seisukohti Jangtse jõele püstitaud esimese tõkke juures Matante piirkonnas.

Ehitatakse uusi tamme

Shanghaist teatab Reuter: Kollase jõe uputused laienewad wihmasadude kestes. Jaapani wäeosad Hiina talupoegade toetusel teewad meeleheitlikke pingutusi uputuste tõkestamiseks. Kogu Lunghai raudtee ulatusel püstitatakse suure rutuga uusi kaitsetamme, kuid selles töös segawad jaapanlasi Hiina partisanid.

Teatatakse, et Shantungi prowintsis on siiski suudetud uputuste edasitungi tõkestada.

Ciano-Stojadinowitshi kohtamine

ETA. Weneetsiast, 17. juunil. Itaalia wälisminister Ciano saabus Weneetsiasse, et siin kokku saada Jugoslawia peaministri Stojadinowitshiga, kes saabus neljapäewal pärast lõunat erawiisiliseks külaskäiguks.

wõitlused wõiwad laieneda kõikjale Hiina territooriumil.

Edasi tähendas admiral Noda, et on wõimatu oletada, et Prantsuse Indo-Hiina ruttaks Hiinale appi Hainani kaitsmisel.

Tagandamisi, hukkamisi

ETA. Moskwast, 17. juunil. (Havas.) Nõukogude Liidu kaubanduskomissar on ametist tagandanud 7 kõrgemat ametnikku. s „Prawda" oli hiljuti ägedasti kallale tunginud kaubanduskomissariaadile, süüdistades teda bürokratismis ja üksköiksuses tarwitajate nõuete wastu.

„Sowetskaja Sibir" teatab, et 1. mail on Ina jõel Nowosibirski lähedal ümber läinud üks aurupraam, mis oli transporteerimas 60 töölist. 24 töölist on uppunud. 4 peasüüdlast, nende hulgas praami juht, on hukatud ja mitu süüdlast on mõistetud 15 aastaks wangi.

Koolera

Lucklowist (Indias), 17. juunil (Reuter). — Koolera on nõudnud juba 14.343 inimohwrit. Suurejoonelisi samme taudi wastu raskendab hindude traditsiooniline kombe wisata kooleraohwrite laibad kaewudesse ja jõgedesse.

Massilisi juutide areteerimisi

Berliinist, 17. juunil. (Reuter). Arwatakse, et käesolewa nädala alguses saadik on Berliinis areteeritud 1000—1500 juuti, kes kuuluwad kõikidele kutsealadele. Omakseb ei tea weel pragugi areteerimise põhjuseid.

Areteerimised leidsid aset ka mõnedes teistes Saksa linnades, nende seas Magdeburgis, Stettinis ja Breslaus.

Üks tee ja mitu asja!

Korraldame ühenduses eelseisva laulupeoga

ETK peakontori õuel

Tallinnas, Narva mnt. 27

põllutööriistade, autode ja jalgrataste väljapaneku

Esitatud on ETK omatööstuse põllutööriistad, Deeringi, vene rohuniitjad ja viljalõikajad, ETK ja vene hobuserehad, Deeringi ja vene traktorid, traktoriadrad ja -randaalid, reaskülvajad, Munktelli viljapeksumasinad, Bedford, International ja Man veoautod, Vauxhall ja Pontiac sõiduautod, ETK, Royal Enfield ja Anker jalgrattad, Royal Enfield ja Excelsior mootorrattad.

Väljapanek on 20., 21., 22. ja 52. juunil s. a.

Avatud kella ½9—½4 päeval (22. juunil kella 12-ni).
Sissepääs maksuta.
Palume kõiki asjahuwilisi külastada!

ETK põllumajandusosakond.

TÄNA ILMUS

„Nädal Pildis" nr. 11

Oma kindlakskujunenud suurearvulisele lugejaskonnale ja paljudele sõpradele toob ajakiri „NÄDAL PILDIS" selles numbris meeldiva üllatuse.

R. Tohver ja Ko. trükikoja poolt tarvitusele võetud foto- ja trükitehnika viib ase edusammuna leiate suurel arvul kauneid

värvilisi fotosid,

lühijutte, romaani ja palju muud. Hind endiselt ainult 25 s.

Müügil kõikjal.

18. juunil kell 7 õhtul Tamme staadionil

JALGPALLIS

Prussia Samland — Tartu koondus

Heinatööks juhtiv rohunilitja!

DEERING

õlivanniga rohunilitja

- Uus mudel H 2 on
- viksti suure lõikekiirusega
- patenteeritud kepsulõksuga,
- üleni kuul- ja rull-laagritega
- terasest tiisiga, mis on kergem puutilallat.

DEERING on 100 a. kogemuste tulemus.

Müügi- tarv. ja majandus ühinguis.

ETK põllumajandusosakond.

Praeguses kõrgekonjunktuuris peitub tööpuuduse-hädaoht

Maailm on majanduslikus arenemises jõudnud kõrgemale, kui ta on kunagi warem olnud. Paaril wiimasel aastal ei ole tootmises saawutatud mitte ainult eelmiste kõrgekonjunktuuride taset, waid ta on isegi kõikidel aladel ületatud. Selles olukorras kerkib tahes või tahtmata küsimus, et kui palju on see majanduslik kõrgkonjunktuur ka üldsuse heaolu tõusuks kaasa mõjunud ning kas wõime öelda, et majanduslikku kõrgekonjunktuuri kaaslaseks on heaolukõrgekonjunktuur. See on olulise tähtsusega küsimuseks, sest majanduslikust tõusust on ainult siis kasu ja ta on ainult siis ihaldataw, kui see tuleb üldsusele kasuks ja aitab laialiste rahwahulkade elatustaset tõsta.

Sotsiaalpoliitiliselt seisukohalt praegust kõrgekonjunktuuri hinnates peatume seekord ainult tööpuuduse küsimuste juures.

Ei ole mingit kahtlust, et wiimastel aastatel on pea kõikides riikides tööpuudus wähenenud ning enamikus riikides on tööliste majanduslik seisukord parem, kui ta oli eelmise kõrgekonjunktuuri ajal 1929. a. Rahwuswahelise tööameti andmeil on käesolewal ajal töötute arw ainult mõnes üksikus riigis pisut suurem, kui ta oli 8 aastat tagasi. 22 suurema riigi kohta käiwaist andmeist on näha, et 12 riigis on olnud majanduslik tegewus intensiiwsem möödunud kõrgekonjunktuuri aegsest tegewusest, kuna üle jäänud 10 riigis ei ole majanduslik aktiiwsus jõudnud weel endisele tasemele.

Eht küll juba möödunud aasta teisest poolest alates on mitmes riigis tööpuudus suurenenud, on ta siiski weel wäga kaugel 1932. a. olukorrast, kus mõnes riigis oli üle 30 prots. töölistest tööta. Käesolewaks ajaks on tööpuudus maailmas langenud ligikaudu samale tasemele, kus ta oli möödunud kõrgekonjunktuuri ajal, ja paljudes riikides on tööpuudus 1929. a. tööpuudusest wäiksem. Tööpuuduse wähenemisele waatamata on aga siiski weel nüüdki maid, kus ligi 20 prots. töölistest on tööta.

Arusaadawalt oleneb tööpuudust näitaw arw sellest, kui põhjalikult ühel või teisel pool seda küsimust käsitatakse ning kuidas tööpuudusest aru saadakse. Nõnda näiteks mõnel maal peetakse ka seda töölist tööpuuduse all kannatajaks, kes on ainult üks päew tööta olnud. On maid, kus tööpuuduse statistika puudub pea täiesti, nõnda et seal on ainult oletustega tegemist.

Tööpuuduse wähenemise põhjusi waadeldes näeme, et selleks on wäga mitmed asjaolud kaasa mõjunud. Mõjuwaks teguriks, mida tuleb tööpuuduse käsitamisel arwestada, on see, et paljudes maades on tööturu paranemine põhjustatud sõjawarustuse walmistamisest niihästi enesekaitseks kui ka teiste riikide tarwiduste rahuldamiseks. Peale selle on hulk töötuid wõimelisi mehi tootmistegewusest kaitsewäkke wõetud. Nõnda näiteks Hiinas, Jaapanis, Itaalias ja Saksamaal on see arw erakordselt suur. Hispaanias on suurem osa meestoost sõjariistade all. Mitmes riigis, nagu Prantsusmaal, Hollandis jne. on kaitsewäes teenimise aega pikendatud. Inglismaal on merewäes ja lennuwäes teenistust meeskonda palju suurendatud.

Selle tulemuseks on, et kaitsewäes sunduslikku teenistusajaga maades ei ole mitte ainult tööpuudus wähenenud, waid töötuses on õppinud tööliste arw langenud. Praegusaja sõjawägi, laewastik ja õhukaitsewägi ei tarwita mitte ainult piiramata hulgal sõjawarustust, waid ka tehniliselt wäljaõpetatud inimjõudusid ja seda suuremal arwul kui endisel ajal. See on põhjuseks, et paljudes maades on wäljaõppinud töölisest puudus. Nõnda näiteks kaebab Prantsuse töösturite ühing selle üle, et õppinud tööliji on nõnda wähe, et see pidurdab tööstustoodangu tõusu.

Kuigi käesolewal ajal on tööstus endisest rohkem mehhaniseeritud, nõuab ta siiski kõrge ettewalmistusega ja suurte tehniliste teadmistega tööliji. Nõnda ütleb Henry de Man, et praegusaja tehnika korral ei nõuta tööliselt mitte pikka, kannatusrikast õppimisaega ja wastupidawust, waid palju enam arenenud mõistust ja arusaamist, ning mida kaugemale tehnika edeneb, seda suuremaks muutub tarwidus kõrgemal haridustasemel seiswate tööliste järele.

Masin on teinud küll õppinud töölise paljudel kordadel ülearuseks, kuid sellewastu on aga suurenenud tarwidus nende tööliste järele, kes wastawad hariduselt praegusaja nõuetele, kuigi nende käeosawus jääb endisaja tööliste omast maha. Sellega on seletataw, et laste sunduslikku kooliaega on tööstuslikult arenenud riikides, nagu Belgias, Inglismaal, Ameerikas ja teistes maades pikendatud. Ka rahwuswaheline kutseharidusе kongress Roomas juhtis sellele asjaolule tähelepanu ning ka rahwuswaheline tööamet on seda küsimust juba aastaid käsitlenud ja seletanud, kui wajalik on tööoskuseks suurem kooliharidus.

Üldiselt waadeldes wõiks käesolewal korral maailma tööturu seisukorraga rahule jääda. Siit ei saa aga weel kuidagi järeldada, nagu tuleks olukorda terweks pidada. Need mitmekesised põhjused, millised maailmasõja ajal wähendasid tööpuudust ja pärast teda jälle suurendasid, on käesolewal ajal olemas.

Walitsuste käsutuses on käesolewal ajal sõjawarustuse walmistamiseks suured summad. See wäga sageli laenu teel kokkuaetud raha on walitsusele majanduselu kujundamisel wõimsaks wahendiks ning tema kaasabil on mõneski riigis arenemas wõistlus tööliste pärast töökodade ja käsarmute wahel.

Nõnda on läinud korda tööpuudust wähendada, kuid samal ajal on aga tulewase tööpuuduse taimed kaswama pandud. Tuleb kord aeg, kunas sõjawarustuse walmistamiseks käitisi wajawad rahuaja nõuete kohaselt ümberkujundamist ja siis paljatakse käitistest hulk töölisi tänawale.

Nõnda palju kui on käesolew kõrgekonjunktuur rajatud sõjawarustuse walmistamisele, on ta petlikuks rahwamajanduse õitsenguks, sest sellele järgneb aeg, kus tuleb praegune olukord heaks teha tööpuuduse arwel ja rahwa heaolu langusega.

Majanduse elustamine toimub käesolewal korral erakordselt suurte summade majandusse juhtimisel, kuid see ei saa lõpmatuseni nõnda kesta. Warem või hiljem, arwatawasti aga õige pea, jõutakse olukorrani, kus selles sihis tehtawaid kulutusi tuleb piirata ning kõige selle paratamatuks tulemuseks on raske majanduskriis. Ainult lühinägelik wõib praegusaja kõrgekonjunktuuris näha terwet rahwamajanduslikku arenemist ja selleşt rõõmu tunda.

Kõik need küsimused olid hiljuti ka Genfis rahwuswahelisel töökonwerentsil kaalumisel, kus jõuti pea üksmeelselt otsusele, et praegusest sõjawarustuse kõrgekonjunktuurist üleminek loomulikku olukorda ei toimu ilma raskusteta ja see toob peale kõikide teiste pahede ka tööpuuduse.

19.000 kaitseliidu liiget wõidupüha suurparaadil

Osawõtjate koondumine Tallinna algab 21. juunil. Wabaduswäljak dekoreeritakse eriti pidulikult

Paraadi wõtab wastu Wabariigi President K. Päts

Wabariigi juubeliaasta juwiste pidustuste puhul korraldab Kaitseliidu Peastaap wõidupühal, 23. juunil Tallinnas Wabaduswäljakul kaitseliidu paraadi, millest wõtawad osa selleks paraadiks eriti kindlaks määratud organisatsioonis ja koosseisus kõik Kaitseliidu malewad, Noorte Kotkaste malewad, Naiskodukaitse, Kodutütarde ringkonnad ja sõjawäe koonduspataljon. Paraadi juhatab kaitseliidu ülem kindralmajor J. Orasmaa. Paraadi wõtab wastu Wabariigi President Konstantin Päts.

See on osawõtjate arwult suurim paraad, mis meie iseseiswuse kestusel Wabaduswäljakul peetud. Üldse esineb paraadil 14.000 kaitseliitlast 94 lipuga, 3000 naiskodukaitse liiget, 1.500 noort kotkast 110 lipuga, 600 kodutütart 15 lipuga ja 19 kaitseliidu orkestrit 700 orkestrandiga, seega kokku 19.100 kaitseliidu liiget ja 219 lippu. Paraad wõtaks ülesriwistuselt enda alla kogu Wabaduswäljaku, Harju tänawa otsa ja Wabaduspuiestee kuni Linna Keskraamatukoguni. Arwestades paraadiplatsi piiratud paigutamise wõimalusi, ei leidnud peastaap wõimalikuks rohkem inimesi paraadile wälja tuua ja paljudele osa wõtta soowijatele tuli ruumipuudusel ära ütelda. Samadel põhjustel jõuab esinemine jalariwis, wälja arwatud piiratud arw motoriseeritud osi ning tuleb ära jätta eriüksuste esinemine ratsa ja weokeil. Kõik paraadist osawõtjad on eranditult kaitseliidu wormiriietuses.

Paraadiks dekoreeritakse Wabaduswäljak eriti pidulikult.

Kaarli puiestee otsale ehitatakse Wabariigi Presidendi ja aukülaliste jaoks suur tribüün kõrgete sammastega, mille wahele asetatud meie rahwuswärwi sini-must-walged, põhjamaa siniwärwi ja kaitseliidu oranzhkollased siidikangad. Tribüüni tagaseina keskel asetseb meie suur riigiwapp juubeliaasta arwuga 20. ja sammastele paigutatakse kaitseliidu embleemid — kotkad. Wabaduswäljaku serwad EKA ja EEKS-MAJA külgedel dekoreeritakse pikkade rippuwate lipukangastega. Jaani kiriku poolsele wäljakuserwale asetatakse mastidele 10 meetri pikkused 30 malewa ja noortemalewa oranzh-siniwärwi pannoo-lipud. Paraadiwäljak warustatakse käikluste, kõnede ja orkestrimängu üldkuuldawaks tegemiseks waljuhääldajatega. Hoolitsetud on paraadist osawõtjatele kui ka pealtwaatajatele wajaduse korradel sanitaarabi andmise ning joogiweega warustamise eest. Paraadi käik, samuti kogu kaitseliidu osa juubeliaasta juwistel pidustustel filmitakse Eesti Kultuurfilmi poolt.

Paraadi jälgima on palutud 700 aukülalist ning antakse wälja eripääsmed 5000 reserweeritud kohale Kaarli puiesteel ja Komandandi tänawa algul. Peale selle wõimaldatakse ümber wäljaku ilma eripääsmeteta paraadi jälgida kaaskodanikel arwul, kuiwõrd seda lubawad Wabaduswäljaku piiratud wõimalused. Kahjatsusega peab siinkohal weelkord ära märkima meie Wabaduswäljaku piiratud omadust just pealtwaatajate suhtes. On ju selliseid esinemisi, nagu eelolewadki suwised pidustused, suurel määral adresseeritud just laiematele rahwahulkadele, mitte waid ainult peotegelastele endile.

Eelkorralduse tööd selleks Kaitseliidu suurkogunemiseks on kestnud kesköhal ja malewates juba mõnda aega. Nüüd on nad juba lõpukorral ja tulewa nädala algul wõib alata

paraadist osawõtjate koondamine pealinna. Kaitseliidu noored jõuawad Tallinnasse juba 21. juunil ja paigutatakse: noored kotkad Tondile Sõjawäe Õppeasutistesse ja kodutütred — Luise ja Endla tänawa Saksa kooli ruumesse. 22. juunil algab täiskaswanute koondamine laia- ja kitsaröömeliste raudteede kaudu. Koondumine sünnib 13 ešeloniga ning wiiakse läbi 23. juuniks kl. 2.38. Ešelonidega tulijad, nii mehed kui naised, jäawad korteritesse wagunitesse. Ešelonide peatuspaikadeks on Kopli ja Tallinn-Wäike jaamad ning Järwa Malewa tarwis ETK-le kuuluw Maieri raudteeharu. Samade ešelonidega lahkuwad paraadist osawõtjad 24. juunil ja ööl wastu 25. juunit Tallinnast tagasi oma kodukohtadesse. Saaremaa Malewa inimesed tuuakse Tallinnasse erilaewaga ja paigutatakse linna ühiskorterisse. Harju Malewa linnaümbruskonna inimesed koonduwad Tallinnasse osalt raudteel, osalt weokitega.

Iseenesestki mõista sünnib kogu see suur ettewõte kindlate kawade ja ettenägelikult läbi kaalutud korra kohaselt, milles kaitseliidul seniste ettewõtete kaudu on suured kogemused. Toidustamine nii ühiskorterites kui ešelonides on naiskodukaitse wiluud kätes.

Koondumine Wabaduswäljakule

paraadi üksuste asukohtadest liikumiseks ettenähtud teid mööda algab 23. juunil hommikul kella 7 paiku ja wiiakse läbi kl. 8.45, seega koondatakse 19.000 inimest ja riwistatakse üles poole tunni kestel.

Kell 8.45 waatab paraadi juhataja kaitseliidu ülem kindralmajor J. Orasmaa üksused üle. Paraadi külaliji ja jälgijaid palutakse kohale ilmuda hiljemalt kl. 8.50. Kell 9 waatab sw. ülemjuhataja kindral J. Laidoner riwi üle. Kell 9.15 ilmub Wabariigi President K. Päts ja terwitab paraadi waljuhääldajate kaudu. Orkestrid mängiwad ja kogu wäljakul wiibijad kaitseliitlased ja rahwas laulawad koos riigihümni. Seejärele asub Wabariigi President autribüünile ja algab paraadimarss.

Kõigepealt defileeriwad jalariwis kaitseliidu malewad kompaniide kaupa, siis noored kotkad malewate kaupa ja kodutütred ringkondade kaupa. Seejärele defileeriwad Tallinna moto-mehh. osad ja wiimasena sõjawäe koonduspataljon kompaniide kaupa. Naiskodukaitse ei defileeri, waid lahkub kindlaks määratud järjestuses ja kolonnidena päraşt defilaadi. Erandina ja esimesest paraadidest kantakse kaitseliidu ja noorte kotkaste lippe sel paraadil eririwistusena igaş asjaosalises malewas oma malewa kolonni ees.

Paraadi lõppedes, Wabariigi Presidendi tagasisõidul Wabaduswäljakult Kadrioru lossi, on kawatsetud teda saata mootorrataste eskordiga Tallinna Malewa kergest diwisjonist. Mootorratturite eskort on jällegi esmakordne nähe meie austusawalduste tseremoniaalis.

Lõppeks ei saa märkimata jätta, et kaitseliidu

osawõtt wabariigi juubeliaasta juwistest pidustustest ei piirdu waid paraadiga.

Nii wõtawad tuhanded kaitseliidu pere liikmed lauljatena ja mängijatena osa üldlaulupeost, kaitseliidu pealinna malew annab korrapidajaid laulupeo kontsertidele, wabaõhu etendusele (wiimasele ka tegelasi), kaitseliidu paraadist osawõtjad orkestrid esinewad lauljate rongkäigus, naiskodukaitse on enda ülesandeks wõtnud wäliskooride toidustamise ja siisemaa kooridele einelaudade korraldamise kooride ühiskorterites ning lõppeks annab kaitseliidu pere rohkel arwul piduliši — nii kuulajaid kui jälgijaid — juwiste pidustuste ettewõtetele. Kui siia juurde liita weel wõidupüha üritusi kohtadel, mis sel aastal toimuwad kohalike olude kohaselt ja eriolukorraşt tingituna wõimaluste piirides, kuid siiski seniste aastate traditsioonide jätkamisena, siis wõib loota, et eelseiswad juwised pidustused on järjekordseks suurjündmuseks Eesti elus.

Selles suunas hargnewad praegu ka wiimased ettewalmistustööd ning mõne päewa päraşt wõib pidu alata, kui waid jätkuks ilusat ilma.

Sooharijad kogunewad Tooma sookatsejaama

Eesti Sooparanduse Selts korraldab oma traditsioonilise üleriigilise sooharijate päewa pühapäewal, 19. juunil Tooma Sookatsejaamas. Nimetatud päewast on osawõtt alati rohkearwuline olnud ja isegi kõige kaugematelt kodumaa nurkadest on kogunenud põllumehi-sooharijaid katsejaama.

Käesolewal aastal sooharijate päew algab hommikul kell 9, kus koengutega esinewad katsejaama assistent A. Jaanson, Põllutöökoja kultuurtehn. ja maamõõdu talit. juhataja E. Pajuste ja katsejaama juhataja prof. dr. agr. L. Rinne. Hiljem osawõtjad jüirduwad wäikesematesse gruppides Tooma Sookatsejaama waatamisele, kusjuures iga gruppi juhib ja annab seletusi wastaw asjatundja — katsejaama ametnik.

„LASTELEHT" on kõrge tasemega noorsooajakiri

Et soodustada eriti katsejaamast kaugemal asuwaid põllumehi-sooharijaid, antakse riigi poolt raudteel 19. juuniks Tooma Sookatsejaama sooharijate päewale sõitjatele — ka üksikult sõites — 50 prots. hinnaalandust. Selleks tuleb lähtejaamas küsida õppereisija poolpilet Wägewa raudteejaama ja tagasi sooharijate päewale sõiduks. Need piletid on aga tagasisõiduks makswad ainult siis, kui nad on katsejaamas märgitud Tooma Sookatsejaama pitseriga. Pileteid tembeldatakse katsejaamas.

Erilise soodustusena Lõuna-Eestist sõitjatele, peatuberakorraliselt Wägewa jaamas sel päewal ka kiirrong „E2", mis wäljub Walgast homm. kell 4.32 ja Tartust kell 6, mis muidu Wägewal ei peatu.

Saatuslik hommik

J. S. Fletcheri kriminaalromaan

23

„Ei, austerlane," wastas Lansbury. „Mul oli juhteid mõlema härraga, kummagagi eriti, mitte kunagi ühiselt, ja ma leidsin korduwalt, et nad olid mõlemad head ja ausad ärimehed. Nüüd kirjutas mulle hiljuti Markenmore, tal olewat mingi äriline plaan, millest mina wõiw. edukalt osa wõtta, kui ma soowiwat endale selle Ameerika esinduse. Ta teatas mulle kirjalikult, milles on asi, — kuid ma ei tahaks sellest praegu rääkida, kuna siin on tegu tähtsa äriliise saladusega. Loomulikult ma ütlen seda, kui see peaks olema kohtule wajalik, see tähendab, kui see peaks soodustama mõrwari tabamist. Praegusel hetkel piisab, kui ütlen, et Markenmore tahtis kelleltki midagi tähtsat osta ja pani mulle ette hakata osanikuks. Tema kawatsus oli, et wõtame kumbki ühe kolmandiku ja otsime ülejäägi jaoks weel ühe kolmanda mehe. Olime ostuobjekti juhtes mõne aja kirjawahetuses, — ja nagu teile juba ütlesin, oli siin tegemist mingi wabrikusaladusega. Nüüd kirjutas Markenmore mulle möödunud nädala keskel weel kord ja pani mulle ette — kuna parajasti wiibisin Southamptonis — et kohtaksin teda järgmisel esmaspäewal Markenmore'is ja Celcasteri jaama läheduses asetsewas „Zepteri" wõõrastemajas. Ta pidi, nagu ta mulle kirjutas — sõitma perekonna asjus sel õhtul Markenmore'i ja tahtis mind seepäraşt kohata siin, ning nimelt kell pool üksteist õhtul. Nõustusin ja saabusin õhturongiga Southamptonist. Läksin jala Markenmore'i, tellisin Zepteris toa ja meile mõlemale õhtusöögi. Kuni seda walmistati, tegin weel wäikese jalutuskäigu. Olin kogu päewa weetnud kinnises ruumis ja wärske õhk mõjus minusse ime hästi. Läksin weidi Markenmore'i tülast wälja ja kohtasin seejuures Eckhardsteini."

„Üks hetk," katkestas teda Blick. „Mis kella ajal see oli?"

„See oli — niipalju kui mäletan — kella poole kümne ja kümne wahel."

„Kas oli pime?"

„Oo, oli üsna pime. Ma poleks ka Eckhardsteini üldse näinud, kui ma poleks üüdamud tuletikku, et läita sigaretti. Tema nägi mind — ta nõjatus parajasti kusagil läheduses olewa wärawa wastu. Ta hüüdis mind, ja kuna ma meie kohtumise üle awaldasin äärmist imestust, jutustas ta mulle, ta olewat siin külas kellegi daami wõõras. Siis ta tahtis teada, miks olen mina siin, ja mulle meenus otsekohe, et tema wõiks olla paras mees meie äri kolmandiku ülewõtmiseks. Jutustasin talle seepäraşt asjast ja kutsusin teda läbirääkimisteşt osa wõtma."

„Weel üks küsimus," ütles Blick wahele. „Kas tundis Eckhardstein Markenmore'i? Oli neil olnud kunagi äriliši sidemeid?"

„Seda ma ei usu — ei! Wõib-olla nad tundsid teineteist ja kindlasti nad tundsid nimepidi kui rahamehed. Kuid olen kindel, et nad kohtusid sel õhtul esmakordselt isiklikult."

„Seda paraku tahangi teada," ütles Blick. „Palun, edasi!"

15.

Oli see rööwmõrw?

Lansbury naeratas innu üle, millisega detektiiw oli neid sõnu öelnud. Ta kallutus weidi ette poole ja waatas mõlemale kuulajale tähendusrikkalt otsa, nagu tahaks ta seega wäljendada, et ta nüüd alustab oma jutustise tähtsamat osa.

„Seletasin järelikult," jätkas ta, „von Eckhardsteinile, Markenmore'i ettepanekut, ja kõige selle üle pikemalt järele mõeldes ja kõneldes kõndisime edasi-tagasi teed mööda, mis wiib Markenmore'ist wälja."

„Kas kohtasite selle juures kedagi, kas nägite midagi?" katkestas teda Blick.

„Ma ei mäleta, et oleksin näinud ainustki inimest," wastas Lansbury. „Wäga waikne ümbrus, niipea kui oled wäljaspool küla. Von Eckhardstein ei hoolinud siiski minu esitisest palju. Ta tundis küll ära meie idee äriliše wäärtuse, uskus samuti, et meil Inglismaal ja Ameerikas wõiks olla sellega edu, pelnud aga kindel, et meil selleşt mandril wõiks kujuneda suurem äri, kuna Saksas juba olewatki sedalaadi tööstusi. Ta ei andnud mulle lõplikku wastust, ja kui me teineteisest lahkusime, küsis ta minult, kus ma siin elawat ja millal ma kawatsewat magama heita. Ütlesin talle, et üürisin siin lähedal Zeperis toa ja et kella poole üheteistkümne ja üheteistkümne wahel ootan mr. Markenmore'i õhtusöögile. Me jääwat kindlasti üles kaunis kauaks, kuna meil olewat teineteisega palju rääkida. Von Eckhardstein justkui tegi mulle siis midagi, mis waheşt seda mööda kuidas siin asjad arenewad, wõiks ehk härrasid politseist huwitada. Ta ütles, ta kannatawat kõhutawat unepuudust. Ta ei jaaiwat ööşiti magada — wähemasti mitte küllaldaselt — ja tal olewat selleşt ajast, kui ta sõitnud siia wõõrusele, harjumuseks keşet ööd üles tõusta ja kanemat aega jalutades end wäşitada. Ta arwas nüüd, et kui ta sel ööl peaks wälja minema ja meie esitise suhtes olema jõudnud weidi soodsamale arwamusele, siis olewat wõimalik, et ta waheşt meie juurde sisse astub, — eeldades muidugi, et meie aken on walgustatud."

„Selleşt wiimaseşt märkuseşt oletan, et ta Zepterit tundis?" küsis Blick. „Et ta seda tundis wähemalt sel määral, et teada, kus oli teie wõõrastetuba."

„Arwatawasti," tähendas Lansbury. „Lahkusime järelikult selle kokkuleppega. Von Eckhardstein läks läbi wäikeseşt aiawärawaşt, mis küllap wiis maja juurde, kus ta elas ja mina lonkisin tagasi Zepterisse. Istusin ja ootasin Markenmore'i. Ta jäi wäga kauaks wälja, kell oli peagu kakşteişt, kui ta wiimaks tuli. Ta oli wäga ülewas meeleolus ja jutustas mulle, kui olime lauda istunud, — ta olewat kohanud üht oma wana sõbratari, — Inglismaa ilusaimaks naiseks ta nimetas teda. Nad mõlemad olewat olnud üpris rõõmsad jälle nähes. Koguni nii wäga, et nad otsustanud wiibimata abielluda, ja mina pidawat olema laulatustunnistajaks. Siis hakkasime kõnelema äriasjust ja ma mainisin Eckhardsteini. Loomulikult oli talle Eckhardsteini nimi hästi tuntud, ja ta ütles samuti, parun elawat tema prundi majas, kuigi tema polewat teda seal kohanud. Kõnelesime siis oma kawatsetud ettewõtteşt kuni kella kaheni hommikul. Parajasti sel ajal kuulsin aiawärawa awamist ja taipasin kohe, et tulija pidi olema Eckhardstein. Awasin seepäraşt akenukse ja astusin wälja murule, kus ka tema juba mulle wastu astus. Wiisin ta tuppa, esitlesin Markenmore'ile, ja me hakkasime kõnelema oma ettewõtteşt. See —"

„Andestage mulle, et teid siin katkestan," ütles Blick. „Mulle meenus parajasti küsimus, mida peaksin wäga tähtsaks. Kas mainis Markenmore selle aja jooksul, mil istusite kolmekesi, midagi oma eelseiswast abieluşt?"

„Ei, üsna kindlasti mitte," wastas Lansbury kategooriliselt. „Kui olime kolmekesi, kõnelesime ainult äriasjust. Muidugi ei wõi ma teada, kas Markenmore hiljem, kui ma nende kahe juureşt lahkusin, seda asja mainis. Kuid selle tunni jooksul, mil mina olin nende seltsis, sai kõneldud ainult äriasjust. Ütlen teile nüüd kohe, ilma et tungikšin äriselaadustesse, mis äri see oli. Keegi noor mees, kes elab siin ühes wäikeses linnas Londoni ja Markenmore'i wahel, puutus äriliselt Markenmore'iga kokku ja pakkus talle oma leiutise patenti kindla summa wastu, mida ta wajas wabriku ostmiseks. Ta nõudis kolm tuhat naela. Ostjale see oli hea — wäga hea äri, kuid noormees oli paraku pähe wõtnud nimelt selle summa, ja oli sellega rahul. Kui Eckhardstein saabus, jõudsime warsti kokkuleppele; Markenmore, kel olid paberid kaasas, näitas neid parunile, ja me otsustasime osta, makstes kõik kolm ühepalju. Eckhardstein ja mina andsime kumbki tuhat naela pangatähtedes oma osa —"

„Teie andsite kumbki Markenmore'ile tuhat naela pangatähtedes?" küsis Blick imestades.

„Aga muidugi," wastas Lansbury. „Inglise Panga tähtedes. Mis näib teile nii weider?"

„Kas tahate sellega öelda, et teil mõlemal oli nii suur rahasumma taskus?" küsis Blick.

„See polegi nii suur summa," wastas Lansbury. „Meie ettewõtteks peab sageli kaasas kandma palju suuremaid summasid. Tuhat naela ei waja rahakotis kuigi palju ruumi."

„Need olid muidugi suuremad pangatähed?" küsis komissar.

„Muidugi," tähendas Lansbury. „Need olid enamasti wiiesajased ja kahesajased pangatähed. Mäletan nüüd, et Eckhardstein andis kaks wiiesajast pangatähte. Minu omad olid wähemad, andsin neli kahesajast, ühe sajase ja kaks wiiekümnest. Markenmore'i oma pangatähtedest ma ei tea midagi. Ta pistis lihtsalt meie ja oma raha ümbrikus taskusse."

„Miks üldse pangatähed?" küsis Blick. „Teie ju wõisite kõike seda õiendada tšeki kujul?"

„Noormees, kellest teile jutustasin, — müüja, tahtis nimelt raha pangatähtedes," wastas Lansbury. „Ütlesin teile juba, et ta elab wäikeses linnas Londoni ja Markenmore'i wahel. Markenmore kawatses ta tagasi sõites üles otsida ja talle raha isiklikult kätte wiia. Kas mõistate mind?"

Blick hakkas nüüd osutama teatawat rahutust. Ta oli toolilt püsti tõusnud ja kõndis toas edasi-tagasi. Korraga pöördus ta Lansbury poole.

„Järelikult oli Guy Markenmore'il, kui ta teisipäewa hommikul kell kolm Zepterist lahkus, taskus kolm tuhat naela inglise pangatähtedes?" On see nii?"

(Järgneb)

Demobilisatsioon Tshehhoslowakkias

Tagasi rahuliku töö juurde

Prahast, 17. juunil (Reuter). — Nagu ametlikkudest allikatest teatatakse, demobiliseeritakse laupäeval järeljäänud osa neist tagawaraväelastest, kes 21. mail kutsuti lipu alla.

Poola ajakirjandus kommenteerib elavalt Henleini kõnelust „Evening Standardi" esindajaga.

„Expressi Porannyi" tähendab, et riigi ümberkorraldamise edasine wiiwitus oleks tõsiseks hädaohuks Tshehhoslowakkiale. 20. sajand seisab rahwaste endamääramise tähe all. Tshehhoslowakkia tragöödia seisab selles, et seal kestab weel rewolutsioon ja et see on sihitud tshehhide wastu, kuna Tshehhoslowakkias on 20 aasta eest takistatud rahwaste endamääramise ajaloolist protsessi. Tshehhid, kes omal ajal kõige eenergilisemalt nõudsid Wilsoni põhimõtete teostamist, on teinud oma riigist nende põhimõtete wastase.

Riigikogu läks suvewaheajale

Kalandusseadus wõetakse lõplikult wastu. — Riigiwolikogu ja Riiginõukogu warahommikused koosolekud

Täna waskuwõtt Orul Wabariigi Presidendi poolt

Täna wõtsid Riigiwolikogu ja Riiginõukogu lõplikult wastu kalandusseaduse, ühinedes warahommikul peetud koosolekuil seaduse lahtiseks jäänud küsimusis kooskõlastamise komisjoni poolt ette pandud ettepanekuiga. Kuigi Riigiwolikogu koosolekul weel ei teatatud Riigikogu istungjärgu lõpetamist Wabariigi Presidendi poolt, teatas Riigiwolikogu esimees koosoleku lõpul, et olewatel andmeil ofutub käesolew istung wiimaseks 1. istungjärgus ja soowis Riigiwolikogu liikmeile head suwepuhkust.

Pärast Riigiwolikogu ja Riiginõukogu koosolekute lõppu sõitsid Riigiwolikogu ja Riiginõukogu liikmed Wabariigi Presidenti K. Pätsi külastama Oru lossi, tutwudes teel ka Aseri tleliskiwitööstusega ja põlewkiwi kaewandusega Kiwiõlis ja Esimese Eesti Põlewkiwi Tööstusega Kohtlas.

Riigiwolikogu ja Riiginõukogu istungjärgu lõpetamist Wabariigi Presidendi poolt on oodata kuulbawasti esmaspäewal 20. juunil. Järgmiseks korraliseks istungjärguks tuleb Riigikogu kokku põhiseaduse põhjal oktoobri teisel teisipäewal, s. o. teisipäewal, 11. oktoobril.

Riigiwolikogu koosolek

Riigiwolikogu koosolek Kalandusseaduse lõplikuks wastutwõtmiseks algas täna hommikul kell 7.39 esimehe J. Uluotsa juhatusel. Walitsuse loozhis olid peaminister K. Eenpalu, majandusminister L. Sepp, haridusminister kol. J. Jaakson jt.

Maa-, töö- ja rahwa heaolu komisjoni aruandja rwl. J. Uuemaa kannab ette kooskõlastamiskomisjoni seisukohad Kalandusseaduse lahtiseks jäänud küsimusis. Neljas lahtiseks jäänud küsimusis on kooskõlastamiskomisjon jäänud Riigiwolikogu seisukohtade juurde, kuna neljas küsimuses on Riigiwolikogu seisukohtades tehtud mõningad muudatused. Neist on tähtsam, et weekogudes, kus elutseb kalu, wõib põllutööminister lina ja kanepi leotamiseks ning nendesse wetesse roiskwete juhtimiseks erandite tegemiseks luba anda, ära kuulates sotsiaalministeeriumi ja majandusministeeriumi seisukoha.

Aruandja ettepanekul wõetakse kooskõlastamiskomisjoni ettepanekud ühel häälel wastu.

Riigiwolikogu esimehe lõppsõna.

Sellega on päewakord läbi. Enne koosoleku lõpetamist wõtab sõna Riigiwolikogu juhataja J. Uluots, öeldes:

„Olewail andmeil ofutub käesolew istung wiimaseks meie esimesel istungjärgul, sellel istungjärgul, kus on tulnud korraldada meie rahwaesinduse sisemist organisatsiooni. Nähtawasti wele eelolewal istungjärgul tuleb meil nii mitmeski suhtes meie sisemist korraldust teostada, et oleksime rohkem wõimelised oma ülesannete täitmiseks.

Edasi oleme sel istungjärgul kaasa aidanud uue põhiseaduse funktsioonide täitmisel, kogu meie riigi organite kujundamise suhtes, mis põhiseadusega meile pandud. Meie oleme neid ülesandeid oma wõimiste ja arusaamiste järgi täitnud. Kolmas osa, seadusandlik töö, on meie poolt sel istungjärgul kõige wähem teostamist leidnud. Siin oleme aga uues põhiseaduslikus olustikus teatud kogemused omandanud, et järgnewail seda suurema innuga oma ülesandeid täita suudaksime.

Neil oludel on meil nüüd waid üle jäänud esitada Teile südamlikku soowi, jõudu saawutada waheajal selleks, et järgnewal istungjärgul wärskejõuliselt kõiki neid ülesandeid täita suudaksime, mis põhiseadusega ja rahwa usaldusega on meile pandud. Selleks Teile kõige paremat waheaja möödasaatmist."

Esimehe head soowid suwewaheajaks wõetakse Riigiwolikogu koosoleku poolt kiiduawaldustega wastu.

Seejärel juhataja lõpetab koosoleku kell 7.45.

Riiginõukogu koosolek

Riiginõukogu koosolek algas esimehe M. Punga juhatusel kell 7.53 hommikul. Aruandja A. Otstawel annab ülewaate Riigiwolikogu seisukohast kalandusseaduses Riiginõukogu poolt tehtud muudatuste kohta ja kooskõlastamisekomisjoni tööst ja paneb ette kooskõlastamisekomisjoni ettepanekud wastu wõtta. Ühtlasi tähendab ta, et see on esimene kooskõlastamise proow kahe Koja wahel ja meie lahame loota, et kui mõlemas Kojas kooskõlastamise-komisjoni ettepanek wastu wõetakse, siis see tähendab et tulewikus mõlemad asutused oma ülesandeid ettewaatlikult wõtawad ja ühtlase kooskõla leiawad.

Hääletamisel wõetakse kooskõlastamisekomisjoni ettepanekud Riiginõukogus ühel häälel wastu. Juhataja lõpetab koosoleku kell 8 hommikul.

Sõit Orule

Pärast Riigiwolikogu ja Riiginõukogu koosolekute lõppu sõitsid Riigiwolikogu ja Riiginõukogu liikmed täna hommikul Oru lossi Wabariigi Presidenti K. Pätsi külastama. Warem kella ½8 peale hommikul määratud sõit wiibis Riiginõukogu ja Riigiwolikogu koosoleku tõttu. Wälja sõideti Toompea lossi hoowist, kuhu pärast Riiginõukogu koosoleku lõppu koguneSid ka Riiginõukogu liikmed. Koos sõitsid Oru lossi ka Wabariigi Walitsuse liikmed eesotsas peaminister K. Eenpaluga ja ajalehtede peatoimetajad.

Tallinnast sõideti wälja kell 8.15 neljal omnibusel, kusjuures peaminister ja Riigiwolikogu esimees wõtsid istet ees sõitwas omnibuses. Teel Orule peatuti esijoones Aseri telliskiwitehase waatlemiseks, siis järgnes peatus Kiwiõli Põlewkiwitööstuses, mille järel waadatakse Kohtlas 1. Eesti Põlewkiwitööstust. Kohtlasse loodetakse jõuda kell 2 päewal ja seal antakse külalistele lõunaeine.

Oru lossi saabutakse kella 6—7 wahel peale lõunat. Orul ollakse Presidendi külaliseks ja tutwutakse lossi ning selle ümbrusega. Tagasi sõidetakse Orult Jõhwi jaamast ekspressrongiga, mis wäljub Jõhwist kell 22.30 õhtul ja saabub Tallinna kell 1.14 öösel.

Riigikogu istungjärk lõpeb esmaspäewal?

Kuna täna weel Riigikogu istungjärku Wabariigi Presidendi poolt ei lõpetatud, on kuuldawasti oodata, et Wabariigi President lõpetab istungjärgu esmaspäewal, 20. juunil. Seega oleks Riigikogu esimene istungjärk kestnud täpsalt 2 kuud, kuna esimene koosolek peeti teatawasti 21. aprillil.

Põhiseaduse kohaselt tulewad Riigiwolikogu ja Riiginõukogu järgmiseks korraliseks istungjärguks kokku oktoobri kuu teisel teisipäewal, s. o. 11. oktoobril.

JOUD & VALGUS Tartus,
Rüütli tänav nr. 11.

Uus mäss Mehhikos

ETA. San Antoniost, 17. juunil. (Havas). Salapärane lennuk lendas kolmapäewal üle Caleni linna (Tehhase osariigis), wisates alla pakikesi, mis olid määratud kindral Cedillo perekonnale, kes praegu elab Calenis. Sellest järeldatakse, et kindral Cedillo on teel Tehhasesse ja et ta on loobunud mässuliikumisest. Pakkide sisust ei ole midagi teada. Teisalt kuuldub, et Mehhikos on tekkinud uus rewolutsioonilisikumine paralleelselt Cedillo liikumisele. Vera Cruzi prowintsis on mässajad tunginud kallale transportautodele, millega transporteeriti raha palga maksmiseks sõjawäele. Autojuhid ja transpordi sõjawäelastest saatjad tapeti.

„Euroopa kadestab Balti riike"

Balkani tähelepanu Becki külaskäigule

ETA. Belgradist, 17. juunil. (Havas). Poolametlikud lehed „Wreme" ja „Samouprawa" kommenteeriwad sümpaatiaga Poola välisministri Becki külaskäiku Tallinnas. Lehed kiidawad heaks Poola teesi „kolmandast Euroopast", mis peab waljult kinni erapooletusest demokraatlike ja totalitaarsete riikide wahel. Wõrreldes Eesti tööd Stojadinowitshi omaga, kirjutab „Wreme", et warsti Euroopa kadestab Balti riike, samuti nagu ta kadestab Balkani riike selle korra ja julgeoleku pärast, mis neis walitsewad.

Eesti-Soome piiriwalwe sõprus

Helsingist, 17. juunil. Eesti piiriwalweülem kindral Kurwits saabus neljapäewal ringreisult idapiiril tagasi Helsingi. „Uusi Suomi" esindajale antud interwjuus seletas kindr. Kurwits, et Soome piiriwalwe organisatsioon on jätnud talle kõige parema mulje. Ühtlasi awaldas kindral Kurwits arwamist, et Soome ja Eesti piiriwalwe juhtide külaskäigud on pannud aluse Eesti ja Soome piiriwalwe jätkuwatele kokkupuutumistele. Reede hommikul sõitsid kindral Kurwits ja kol. ltn. Lüüs tagasi Tallinna.

Sulane kaotas 500 a. wanuse käewõru

Rakwere wallas asuwas Laanemõisa külas elutsew taluomanik Julius Allikmaa on oma talu põldudelt juba aastate jooksul leidnud mitmesuguseid wanu ehteasju, mis kingiti muuseumidele. Tänawu kewadel leiti jällegi mitu wana raha ja peale selle weel wäärtuslikuma muinasleiuna hästi säilinud käewõru. Arwestades eelmiste leidude wanusega, ulatab käewõru iga wähemalt 500 aastale, kuid tõenäoliselt on tegemist weelgi wanema muinasleiuga. Wanast leiust olid huwitatud ka teenijad, kes wana käewõru oma kätte wõtsid ja ka tuttawatele näidata tahtsid. Kui nüüd taheti muinasleidu muuseumile edasi saata, selgus, et see on wahepeal teadmata kuhu kaotatud.

J. Allikmaa põllul kündmisel tuli tänawu wälja ka suuremal hulgal inimese luid, mille seas oli ka pealuid. Tõenäoliselt asub põllu sees wana kalm. Wanarahwa jutu järgi olewat seal wanasti asunud Laane mõis, mis põdade ajal Juhan Julma poolt maatasa tehtud ja ka inimesed wiimaseni tapetud.

Foto-uudised

Rikkalik valik foto- ja kinoaparaate 6×9 filmikaamerad alates Kr. 25.—, kaamerad kinofilmile Kr. 50.—. Amatöör filmiskaamerad alates Kr. 117. Filmid, plaadid, paberid, kemikaalid. Jlmus uus fotokataloog, milline soovijaile saadetakse tasuta.

Raadio-Kooperatiiv

Tallinn, S Kar a 9.
TARTU, VÕIDU TÄN. NR. 11.
Pärnu, Kalevi 40; Rakvere, Tallinna 25; Viljandi, Lossi 31

ERA

Koostöö- kongress ja Balti nädal

Rida juhtiwaid tegelasi koos

Riiast, 17. juunil. Neljapäewal kl. 11 enne lõunat awati Riia Läti Seltsi ruumides Läti-Eesti-Leedu koostöö 4. kongress. Kongressi awamisel wiibis ka riigipresident K. Ulmanis. Awakõne pidas wälisminister Munters. Pärast awakoosolekut läksid kongressiist osawõtjad rongkäigus wabadusmonumendi juurde, et jälgida wahiparaadi. Kongressi tööistungid algasid pärast lõunat. Kawas on ette nähtud rida ettekandeid, mis käsitlewad 3 rahwa lähenemist ja koostööd.

Neljapäewal pärast lõunat algas Balti nädal, mis koosnes kolme Balti riigi kultuuriliste ja majanduslikkude organisatsioonide reast erikonwerentsidest. Õhtul oli Läti ühingus raut.

Balti nädala puhul leiab Riias aset ka Balti pressiliidu juhatuse nõupidamine. Eestist ja Leedust on siia saabunud rida juhtiwaid ajakirjanikke.

Siseminister Gulbis awas neljapäewal kell 16 Riia 1. gümnaasiumi ruumides Balti linnadeliidu konwerentsi. Ennelõunat tegid konwerentsi juhtiwad isikud rea ametlikke wisiite. Hiljem andis Läti linnadeliidu esimees Riia linnapea Liepinsh konwerentsist osawõtjatele eine. Lätit esindab konwerentsil 49 isikut. Eesti on saatnud 24 ja Leedu 26 esindajat.

Gustav V — Põhjamaade wabaduse kandja

Rootsi kuninga Gustaw 5. 80 a. sünnip. pidulik aktus Tallinnas

Tema Majesteedi Rootsi kuninga Gustaw 5. 80. eluaasta täitumise puhul tõid oma paremaid õnnesoowe suurele riigimehele ja Eesti sõbrale Eesti-Rootsi sõprusühingu tegelased ja Rootsi sõbrad pidulikul aktusel neljapäewa õhtul Tallinnas, Kaubandus-Tööstuskoja esinduslikus saalis. Pidulikule sündmusele oli ilmunud rohkesti publikut. Rootsist oli sõitnud ja wiibis aktusel meie Stokholmi peakonsul Fagraeus.

Awasõna ütles Eesti-Rootsi sõprusühingu esimees prof. J. Tõnisson, kes konstateeris, et sel ajal kui kõikjal riikides on keenud kibedad sisemised wõitlused, on Tema Majesteet kuningas Gustaw 5. juhtinud Rootsi riiki demokraatlikul kuldsel kesteel. Gustaw 5. humaansel walitsemisel on Rootsi sammunud pidewalt majanduslikku ja kultuurilist eduteed.

Prof. J. Tõnisson luges ette ühingu terwitustelegrammi kuningas Gustaw 5-le, Seejärel kuulas rahwas püsti tõustes Rootsi hümni.

Wälisministri poolt tõi terwitusi ministri abi O. Öpik, kes ütles, et on wäheseid walitsejaid, kes on suutnud walitseda riiki nii stabiilselt kui Gustaw 5. Rootsi juhtumine riikidewahelisse koostöösse on olnud alati sirgjooneline. Rootsi kuningas on suutnud säilitada sisemist rahwusterwikut kõikide, mitmepalgeliste walitsuste ajal. Olgu Rootsi rahwa suur püha ka meile pühaks, mil läkitame Tema Majesteedile südamlikke õnnesoowe.

Rootsikeelse kõnega esines Tallinna Rootsi saatkonna asjadeajaja von Sydow, kelle sõnawõtu järele mängiti Eesti hümni.

Pikema peokõnega esines prof. H. Kruus, kes iseloomustas kuningas Gustaw 5-dat kui suurt riigijuhti ja populaarset, tarka walitsejat. Prof. Kruus tähendas, et Rootsi rahwa saatus on imetluswäärne. See pole õieti muu, kui selle rahwa iseärasus. Wiimast tajume seda selgemini, mida rohkem on rahwa ajaloos dramaatilisi käänakuid. Rootsi ajaloos on olnud käänakuid rohkesti. On olnud tõususid ja mõõnasid.

Meil on suur lugupidamine kuninga isiku wastu, kes tuntud kui walgepalliharrastaja „Mister G.", ja kelle mehine siirus poliitilises elus on wõitnud kõikide usalduse. „Koos rahwaga isamaa heaks" on olnud tema lipukiri, mille all ta on rakendanud walitsemises demokraatlikku joont. Gustaw 5-nda lemmikalad on riigikaitse ja wälispoliitika.

Kui ennemaailmasõjaaegses üldises relwastumistuhinas ka Rootsi hakkas moderniseerima oma kaitsejõude, asusid pahempoolsed ringkonnad selle wastu opositsiooni ja sotsialistlik Staaki walitsus lõpetas kõik relwastumise ettewalmistused. Tekkis mõte ehitada wabatahtlike annetustega soomuslaewu. Kiiresti koguti weel rohkem raha kui oli ette nähtud eelarwes ja ehitati kuulus soomuslaew, mis Gustaw 5-da on toonud ka Eesti wetesse. Kui toimus talupoegade suur marss Stokholmi, kus kinnitati rahwa walmisolekut ohwrite kandmiseks relwastumise tarwis esines Gustaw 5. awalikult talupoegadele ja toonitas oma walmisolekut neid toetada. See samm kutsus esile konflikti walitsuse ja kuninga wahel, mille tagajärjel lahkus Staaki walitsus. Terawast konfliktist oleks wõinud kujuneda isiklik wõimuhaaramine, kuid Gustaw 5. hoidis ka siin demokraatlikku joont. Konflikt lahenes uute parlamendiwalimistega, kus wõitsid kuningat toetawad wanameelsete ringkonnad. Kui puhkes maailmasõda, töötasid kõik koos riigikaitse heaks.

Gustaw 5-da suhtumine parlamenti kui ka walitsusse on olnud alati lojaalne.

Oma wälispoliitilist tarkust on ta eriti näidanud neutraalsuse hoidmisega rahwuswahelistes küsimustes ja heade suhete taasloomises endise liitlase Norraga. Gustaw 5-da walitsusaeg on olnud ka suurte ühiskondlike ja sotsiaalsete reformide läbiwiimisajaks.

Praegused pidustused Rootsis pole kroonulikud, waid tulewad rahwa südametest. See kõik näitab kuninga populaarsust ja tema isiku wõlu. Meie austus kuulub temale kui Põhjamaade wabaduse ühele kandjale ja selle waimu ühele ilmekale sümbolile.

Meeleolukat aktust kaunistas Riigi Ringhäälingu orkester ja solist pr. J. Aaw-Loo lauludega.

Luunja kindlustuskassa 50-aastane

Riigiwolikogu esimees juubelipidustusele

Pühapäewal, 19. juunil tähistab Tartumaa wanemaid ühistegelisi ettewõtteid — Luunja kindlustuskassa oma 50 aasta juubelit. Sel puhul on korraldatud Luunja Linno talus suurem pidulik aktus ja kooswiibimine, millest wõtab osa meie ühistegeliste asutiste wanemaid juhte ja suurel arwul kohapealseid tegelasi. Kutsed osawõtuks on saadetud ka Tartu maawanemale H. Laurile, Tartu maawalitsuse liikmeile j. t. kõrgemaile ametisikuile. Aktusekõnega esineb Riigiwolikogu esimees prof. J. Uluots, kes on walitud Riigiwolikokku selleSt walimisringkonnast.

Luunja kindlustuskassa on asutatud 1888. aastal Luunja ja Tammistu walla põllupidajate poolt tuleõnnetuste puhul wastastikuseks abistamiseks. Kuna seltsi juhtimisel juba algusest peale on tegelenud energilised põllumehed, siis on ta tõusnud walla kindlustuskassade seas üle riigi esikohale, omades külladaselt kassareserwe õnnetuste puhul wäljamaksmiseks. Kassa liikmeid on 2/3 Luunja wallast, ülejäänud osa Tammistust. Praegu kuuluwad kassa juhatusse Peeter Wohla, Karl Saawo ja Ewald Alet.

Graafikatöösturid tegid wäljasõidu

Graafikatööstuse Ettewõtjate Ühing korraldas eile õhtupoolikul wäljasõidu Emajõel. Mootorpaadiga sõideti Kärewereni, waadati seal silla ehitustöid ja siirduti siis Ulila jõge mööda Ulila elektrijaama. Seal, juhtkonna lahkel wastutulekul, oli wõimalus põhjalikult tutwuneda jõujaamaga ja waadata tegewust turbarabas. Wäljasõidust wõttis osa 14 ühingu liiget.

Awatakse Hando Mugasto mälestussammas

Seltskondlikkude organisatsioonide ja asutiste tänu waralahkunud kunstnikule

Laupäewal 18. juunil kell 5 p. l. toimub Tartu Maarja kalmistul kunstnik-graafik Hando Mugasto mälestussamba awamistalitus. Mälestussamba awamise toimetab komitee esimees Tartu linnanõunik K. Luik. Sellele järgneb pühitsus õp. H. Haameri poolt ja järelhüüded organisatsioonidelt. Lõppsõna ütleb K. Ü. „Pallase" esimees kujur A. Eller. Samba awamise puhul esineb haual Tartu Meeslaulu Selts.

Nasta on möödunud sellest, kui sängitati maamulda waralahkunud loomusträataw tööjõud kunstnik Hando Mugasto. Tema mõne-aastane tegewus raamatu illustratsiooni wabaloomingu alal oli siiski niiwõrd tagajärjekas, et see wäärib üldist tunnustamist. Tema surma järgi algatati otsekohe kawatsust, püstitada tema haule mälestussammas.

K. ü. „Pallase" algatusel moodustati mälestussamba komitee, kuhu kuulusid Tartu seltskondlikkude organisatsioonide ja asutuste esindajad. Nüüd samba walmistamise toetuse hankimisele, kusjuures oma wastutulekut summade määramisel on üles näidanud kujutawa kunsti Sihtkapitali Walitsus, K. ü. „Noor-Eesti", Eesti Kirjanduse Selts, Eesti Kirjastuse Kooperatiiw, Rakwere Linnawalitsus, Tartu Linnawalitsus, Tartu Kirjanduse ja Kunsti Klubi, Kunstikool „Pallas" ja Kunstiühing „Pallas", kellele korraldaw komitee awaldab oma südamliku tänu. Samba walmistamise ülesande wõttis oma peale wabatahtlikult ilma honoraarita kujur E. Jõesaar, kes Mugastega koos lõpetas K. K. „Pallase" 1933. a.

Hando Mugasiw loomingust korraldati ülewaate näitused: Tartus 21. now. — 5. detš. 1937., Rakweres 14. detš. — 19. detš. 1937. ja Tallinnas 29 jaan. — 7. weebr. 1938. Neude näituste puhul ilmunud arwustused rõhutawad üldiselt Mugasto erilist andekust ja töötwiljakust ning kunstilist kõrgust. Ta wiimaste aastate tööintensiiwsus mõjus kurnawalt ta terwisele. Kitsad majanduslikud olud sunniwad takka, et saada endale wastawat äraelamist, tasuwus loowa kultuuri alal pole kunagi awar. Ja see murdis mehe 30-aastaselt.

Hando Mugasto on sünd. 18. jaan. 1907. a. Rakwere töölise pojana. Noorelt tuli tal kaasa lüüa igasugustele ülesannetele, et hankida äraelamist. Jookseb wälejalgselt piki Rakwere tänawaid ajalehe-poisina, lükkas wagonette turbarabas ja täitis ka karjuse kohuseid linna karjas. Suuremaks sirgudes õppis ära maalri ameti ja sellega teenis omale elatiit juweti ja ka weel „Pallases" õppides. Kitsad olud sageli suurendawad püüdlikkuit ja ka siin saadi niikaugele, et peale algkooli jätkas õppimist keskkoolis. 1924. a. tuli ta õppima „Pallasesse". Graafikas leidis ta oma õige loomingulise awalduswiisi. „Pallases" õppimisaastad olid pühendatud peamiselt wormi ja ainestiku otsingutele. Ent põhjalik murrang jõudis peale „Pallase" lõpetamist.

Ta asus tööle palawikulise tempoga, nagu ette nähes oma saatust. Kolme aasta piirides jõudis ta anda seewõrd wiimistletud asju, et teda peetakse puugrawüüri alal silmapaistwamaks meistriks. Kuid tema loomingu kwaliteedi kõrwal tuleb imestada seda kwantitatiiwset külge, mis ulatub uskumata arwuni. Wabaloomingu alal ulatub üksuste arw 200-ni, kuid peale selle on ta illustreerinud 15 raamatut, teinud lipi 100 raamatukaant, kirjutanud üle 90 auaadressi ja õnnitluskaardi ning walmistanud 17 eksliibrist. Juba puhtfüüsiliselt nõudis see tohutut jõudu, rääkimata waimsest energiast, mida waja ideede otsimisel ja rakendamisel. Tema toodangu wäärtust tähistab ka tänane moment, et mälestussamba püstitamise idee on leidnud teostust nii laia seltskondliku poolehoiu kaudu. Tema töösaawutised on põhjustanud tänase mälestamistalituse ja see töö elab meie keskel ning meie wõime olla selle üle röömsad.

Keres wõitis Euwe

Schmidt kaotab Landaule. Noordwijki turniiril juhib endiselt Eliskases.

Noordwijkist, 17. juunil. 6. woorus Pirc wõitis Bogoljubowi. Partii Tartakower—Spielmanni wahel lõppes wiigiga. Keres wõitis Euwe pärast 41. käiku. Partii Landau—Schmidti wahel katkestati pärast 42. käiku, kaotusseisus eestlasele. Eliskases wõitis Thomase.

Turniiri seis pärast 6. wooru: juhib Eliskases 5 punkti, 2. kohal Keres 3,5 punkti, 1 mäng pooleli, 3. ja 4. Euwe 3,5 punkti ja Pirc 3,5 p., 5. Thomas 2,5 p., 6. Bogoljubow 2 p. (1), 7.—8. Tartakower, Spielmann, kummalgi 2 punkti, 9. ja 10. Landau ja Schmidt — kummalgi 1,5 (1) punkti.

Schmidtil ei wea sel turniiril mustade malenditega mitte põrmugi, ta on 3 mänu mustadega kaotanud. Landau wastu tegi ta 26. käigul suure wea, mis sai otsustawaks.

Ajakirjaniku juubel

Tallinna wene lehtede „Westi Dnja" ja „Ruski Westnik'i" toimetuse liige R. J. Shotowski wõis neil päewil tagasi waadata 30 aastat wäldanud tegewusele ajakirjanduses.

See oli 1908. a. kewadel, kui Staraja Russa's (Nowgorodi kuberm.) hakkas ilmuma wäike edumeelne leht, kus Shotowski, tol ajal noor üliõpilane, awaldas oma esimesed kirjanduslikud wested, arwustused jne. Seilest peale Shotowski jätkas kirjutamist Wõhja-Wenemaa ja Baltimaade ajakirjanduses. Rohkesti tema artikleid on ilmunud ka eesti lehtedes, „Waba Maas" ja „Sakala".

Alates 1934. a. Shotowski on ülalmainitud Tallinna wene lehtede toimetuse liige.

Enne Maailmasõda Shotowski õppis Tartu ülikoolis, kus wõttis elawalt osa sealsete üliõpilaskorporatsioonide tegewusest. 1919. a. ja hiljem ta oli wene keele, füüsika ja ladina keele õpetajaks Wiljandi gümnaasiumides, ühtlasi töötas kaasa sealsetes noorsooühingutes. Praegu ajalehetöö kõrwal Shotowski esineb Tallinna wene organisatsioonides sageli loengutega kirjanduslikel ja looduslikel teemadel. Oma silmapaistwa intelligentsi ja sõbralikkuse poolest on Shotowski wene, kuid samuti ka eesti seltskonnas oma tutwusringis lugupeetud.

Üliõpilaskonna ekskursioon Ungarisse

Waremteatatud Üliõpilaskonna ekskursioon Ungarisse Debreceni ülikooli suwekursustele toimub 1.—25. augustini.

Debrecenis seitsmes keeles peetawad loengud ja säält ettewõetawad ekskursioonid peawad andma täeliku ülewaate meie hõimu ilusast maast, tema keelest, ajaloost, põllumajandusest, teatrist jne. Nii teostatakse selle aja jooksul wäljasõite Tokaisse, Szegedi, Balatoni järwele jne. ning weedetakse üks nädal Budapestis.

Kogu ekskursiooni kulu ühes sõidu- ja ülalpidamisrahadega tõuseb umbes 250 kroonile, kaasa arwatud ka ülalnimetatud wäljasõidud.

Ungarist tagasisõidul ekskursioonist osawõtjaile wõimaldatakse soowikorral paaripäewane peatus Wiinis.

Ülesandmise wiimaseks tähtpäewaks on 1. juuli. Lähemat informatsiooni saab suusõnaliselt igal esmaspäewal ja neljapäewal kella 12—13 üliõpilasmajas, tuba 24. Samas toimub ka ekskursioon, osawõtuks registreerimine.

Tartu Üliõpilaskonna Wälistoimkond

Tisler sai tulikahju juures südamerabanduse

Närwishoki saanud naine äratati ellu

Raske tuleõnnetus juhtus teisipäewal Wana-Kariste wallas, poolteist kilomeetrit eemal Sarja postiagentuurist, kus jüttis põlema ja põles maha talurentnik Märt Sarapile kuuluw elumaja ja karjalaut. Tuleõnnetuse ajal põlewast majast warandust päästes langes kokku majaomaniku wend Peeter Sarap, 54 a. wana ja suri sealsamas. Hiljem kohale kutsutud arst konstateeris surma südamerabanduse tagajärjel. Samas sai närwishoki ka Peeter Sarapi abikaasa Leena, kes hulk aega õnnetusepaigal lamas meelemärkuseta olekus. Tema elu õnnestus päästa wiimasel silmapilgul kohalesaabunud arsti poolt.

Tule läbi tekitatud kahju tõuseb 5000 kroonile.

Wiimaseid uudiseid 1000 esindajat, 30 organisatsiooni

Eesti-Läti-Leedu koostöö konwerentsi ja rohkearwuliste erikonwerentside töö areneb

Riiast, 17. juunil. Eesti, Läti ja Leedu koostöö kongressist, mis awati neljapäewal, wõtab osa umbes 1000 esindajat 30 mitmesugusest organisatsioonist.

Oma awasõnas terwitas wäliminister Munters kongressi kultuuri ja wabaduse manifestatsioonina. Edasi ütles ta muuseas: Meie koostöö idee tekkis lahinguwäljadel, hiljem see idee läks jõudurite kätest üle teiste kätesse. Järk-järgult laienes koostöö mitmesugustel aladel. Nüüd haarab ta kolme Balti riiki terwikuna. Minister küsis, kas wõib üldse tekkida küsimust koostöö lõpetamise kohta, seepärast et igaüks on wõimeline käima oma teed.

Ei, wastas minister, sest alles nüüd, kus kolm waba rahwast korraldawad oma iseseiswa rahwa saatust, peab koostöö saama kõrgema eesmärgi ja parema sisu.

Pärast minister Munterst tõnet järgnesid kolme riigi hümnid ning tõnelesid üksikute riikide esindajad.

Eestlastest wõtsid sõna prof. A. Piip ja Tartu linnapea kindral Tõnisson.

Balti linnade liidu konwerents awati neljapäewal pärast lõunat. Kohal oli umbes 100 delegaati. Pärast Läti siseministri sissejuhatawat tõnet järgnes rida referaate, mis käsitasid linnade omawalitsuse töö põhialuseid. Kolme Balti riigi ühistegewuse esindajad pidasid neljapäewal oma koosoleku, kus informeeriti üksteist uuendustest ühistegewuse alal.

Oma aastakoosoleku pidasid ka Eesti ja Leedu apteekrite ühingu tegelased ja Läti farmatseutilise ühingu apteekrite osakond. Kanti ette rida referaate ja kaaluti Balti riikide apteekrite liidu asutamise küsimust.

Esmakordselt tulid neljapäew. kokku Balti riikide terwishoidlikkude organisatsioonide esindajad. Sellest konwerentsist osawõtjad külastawad rida sanatooriume ja spordihoone arstilikke kabinette.

Esperantistide kongressil peeti referaate esperanto keeles. Muuseas arutati turismi küsimusega seoses olewaid küsimusi.

Rotarlaste konwerentsil arutati kolme Balti riigi ühise liikmete nimestiku awaldamist ja ühise ajakirja wäljaandmise küsimust.

Edasi pidas koosoleku Tuletõrje Liit. Arutati tuleohu wastu wõitlemise küsimust, kus soowitati ajakohaste pulwerisaatorite ja teiste moodsate aparaatide tarwitusele wõtmist. Peale selle kaaluti koostöö organiseerimist Soome, Rootsi ja Taani tuletõrjega.

Neljapäewal leidis aset ka Balti pressiliidu juhatuse ja komisjonide koosolekud. Arutati Kaunase konwerentsil wastuwõetud resolutsioonide teostamist. Otsustati hoolt kanda selle eest, et tulewikus ajakirjanikkude liidu täiskogu päewakorda wõetakse referaate selle üle, kui palju informatsiooni ja kirjanduslike tõlketöid on igas Balti riigis awaldatud teiste Balti riikide kohta. Peale selle otsustati hoolitseda kinokroonikate elawama wahetuse eest.

Esta wõitis Prussia Samlandi 3:0

Eile õhtul toimus Tallinnas Kadrioru staadionil jalgpalliwõistl. Esta ja Ida-Preisi tugewama meeskonnana mainitawa Prussia-Samlandi wahel Wõistlus lõppes Esta teenitud wõiduga 3:0. Prussia-Samland esines seekord ebasümpaatselt, foulitsedes wäga rohkesti, mistõttu kohtunikul juba esimesel poolajal tuli wäljalt ära saata üks Samlandi mehi. Saksa meeskond mängisti kogu mängu lõpupoole 10-mehelises koosseisus. Esimesel poolajal mäng lõppes wärawateta, kusjuures mäng oli wõrdlemisi tasawägine. Teisel poolajal oli Esta oma riiwistuses ette wõtnud muudatusi ning asus mängu juhtima. Esimene wäraw saawutati juba teise poolaja 4. minutil nurgalöögist, mille wärawaelses segaduses realiseeris paremsiseminе Kippar. 19. minutil andis kohtunik Esta heaks karistusala piiri lähedalt karistuslöögi, mis samuti wärawaelsest suminast toimetati saksleste wärawasse. Wiimane wäraw saawutati mõni sekund enne lõpuwilet, kus löögaks oli paremäär Keerdo. Kohtunikuna tegutses O. Koni, kellel tuli tihtilugu karmilt karistada Saksa meeskonda.

Prussia meeskond saabus Tartu

Eestit praegu külastaw Saksa jalgpalli-meeskond Prussia Samland saabub reedel Tartu ja peab siin wõistluse Tartu linna meeskonnaga laupäewa õhtul kell 7 Tamme staadionil. Wõistlust juhib Tartu kindlakäelisemaid wahekohtunikke R. Korts. Tartu meeskond koosneb peamiselt Olümpia mängijaist.

Soomes algasid wõimlemispidustused

Helsingist, 17. juunil. Neljapäewal algasid siin Soome suured wõimlemispidustused. Pidulikust awatalitusest, mis leidis aset kell 17.30, wõttis osa presidendi abikaasa, marssal Mannerheim, walitsuseliikmed peaminister Cajanderiga eesotsas ning üle 10.000 pealine rahwahulk. Awamispidustus algas sportlaste sisjemarsiimisega staadionile. Peale Soome wõtsid sellest osa weel Eesti, Rootsi, Saksa, Taani, Norra, Itaalia ja Inglise esindusrühmad. Eriti paistis silma Eesti rühm oma ilusates rahwariietes.

Awakõne pidas peaminister Cajander, millele järgnesid wõimlemisettekanded. Esimesena esinesid 1500 koolipoissi ja siis 1500 koolitüdrukut. Tähelepanuwäärwalt õnnestunuks kujunes Eesti Wõimlejate Liidu üle 70-liikmelise meeswõimlemisrühma esinemine Ernst Idla juhatusel. Eestlaste esinemine sai rohkete kiiduawalduste osaliseks.

Üliõpilaste kontsertmatk Ameerikasse teostub

Reis läheb maksma umbes 40.000 krooni. Ameerika Eesti Haridusseltsi kiri Akadeemilisele Meeskoorile

Akadeemilise Meeskoori Ameerika matka celtööd on arenenud niikaugele, et koori reis on enam-wähem kindel ja see teostub 1939. aasta lõpul. Koori üritusе läbiwiimisel on olulise tähtsusega ülemaailmse üliõpilaskooride liidu kaasabi, mille liige on ka Akadeemiline Meeskoor. Liit on omalt poolt koorile Ameerikas kontsertidega esinemiseks kutse esitanud ja lubab korraldamisel kõigiti kaasa aidata, eriti ülikoolilinnades kontsertide andmisel, kus üliõpilaskoride aulad kawatsuste kohaselt maksuta kasutada antakse.

Reis, mis kestab umbes 2 kuud ühes sõiduga, läheb maksma üle 40.000 krooni. Selle summa hankimiseks on loota toetusi walitsuselt, ülikoolilt ja seltskonnalt ning koori 700 liikmeliselt wiiistlaskogult, kuna osalt saadakse kulud katta kontsertidest ja raadioesinemistest, kuna ka koor ise oja kulusid kannab, milleks juba wastaw fond olemas.

Akadeemiline Meeskoor saatis mõni aeg tagasi Ameerika Eesti Haridusseltsile kirja, milles järele päriti, kas selts koorile saab mingisuguseid wastutulekuid teha. Nüüd saabus kirja peale wastus, milles öeldakse, et kontsertmatk oleks kindlasti suureks teeneks Eesti tutwustamisel ameeriklastele ja ergutaks rahwustunnet Ameerika eestlaste hulgas.

Ameerika Eesti Haridusselts aga on nähtawasti Akadeemilise Meeskoori kirjast niiwiisi aru saanud, nagu tuleks Ameerika eestlastel kõik kontserdid korrald. ja nendega seoses olewad kulud kanda, mis neil käiks üle jõu ja sellepärast nad ei saawat ungarlaste ja soomlaste eeskujul koorile wastu tulla, olles neist majanduslikult halwemas seisukorras ja arwuliselt suures osas wähemuses. Küll aga lisawad kirjas, et nad, et eesti muusika, eriti koorilaul, on Ameerikas hoopis tundmata ja Eestit tuntakse õige wähe.

Tegelikult ei ole Akadeemiline Meeskoor Ameerika eestlastelt mingisuguseid suuremaid majanduslikke wastutulekuid soowinud, ega arwesta ka sellega koori kulude eelarwe koostamisel. Kawatsusel oli ainult Ameerika eestlastele mõne kontserdi korraldamine, millest ei loodeta tulusid, kuid ei taheta ka juurde maksta. Nii et kohalikel eestlastel tuleks ainult kanda ruumide kulud.

Koolidele ja raamatukogudele raamatuid 37,5-protsendilise hinnaga

Eesti Kirjastajate Liit walmistub erakordselt soodustatud hinnaga raamatute müügiks. Aktsioon teostub haridusministeeriumi kaasabil

Eesti Kirjastajate Liidu juhatuse koosolekul, mis peeti neil päewil, oli arutusel rida olulise tähtsusega küsimusi.

Esimeses järjekorras tuli arutusele nüüd kawatsetaw raamatukogude ja koolide warustamine odawa kirjandusega, millise mooduse loomiseks Liit pöördus tootjate riigihoidja K. Pätsi poole wastawa palwega. Nüüd on selle kawa teostamiseks antud põhimõttelik jaataw wastus ning haridusministeerium on hakanud selgitama, kui palju ning kui suure summa eest soowiwad raamatukogud ja koolid kasutada seda kirjanduse erakordselt soodsat muretsemise wõimalust. Nagu teada, tuleb raamatukogudel ja koolidel kirjastuse muretsemisel tasuda oma summadest ainult 37,5 protš. raamatute kaanehinnast, kuna ülejäänud 37,5 protsenti tasuks haridusministeerium ning ülejäänud osa moodustuks kirjastuste poolt antawast hinnaalandusest.

Et informeerida raamatukogusid ja koole pakutawatest raamatutest, on Eesti Kirjastajate Liit lasknud trükkida haridusministeeriumi poolt heaks kiidetud ja soowitatud raamatute nimekirja, milline sisaldab üle 1000 teose wäga paljudelt autoritelt. See nimekiri on jaadetud asjast huwitatud asutistele ja koolidele kätte.

Mõnel pool on aga küsimuse lahendamise mooduses jaadud aru wääriti. Praegusel juhul ei tule raamatukogudel ja koolidel koostada mingisugust nimekirja osta kawatsetawate raamatute kohta, waid wad peawad ministeeriumile lihtsalt teatama,

kui suure summa nad saawad wälja anda soodustatud hinnaga raamatute ostmisel.

Hiljem kui need kokkuwõtted ministeeriumis on selgunud, alles siis jaadetakse tellijatele Kirjastajate Liidu poolt kätte weel üks uus soowitatud raamatute nimekiri, kuhu on sisse wõetud ka weel äsja ilmunud teosed. Praegu jaadetud nimekirjadel on ainult informatsiooni eesmärk.

Juhatuse poolt awaldati selle aktsiooni läbiwiimiseks heameelt, kuid samas awaldati mõnelt poolt arwamist, et selleks tarwisminewad summad wõiks ministeerium wõtta regulaarsest raamatute ostmiseks määratud summadest. Liidu juhatus ajus siiski seisukohale, et erakordselt soodustatud hinnaga raamatute ostmisel ei wõiks siiski kasutada neid summasid.

Eesti Kirjastajate ja Raamatukauplejate Ühingu tegelaste poolt on awaldatud soowi Kirjastajate Liidu ja Ühingu tegewuse wahekordade normeerimiseks. Liidu juhatus pooldab tegewuse koordineerimist ja kontakti, kuid peab selle juures esimeseks tarwilikuks sammuks, et ühing tegelikult teostaks oma 20. jaanuaril wastuwõetud otsused. Tähendatud otsus seisab selles, et Raamatukaupleiate Ühing peab soowitawaks, et kirjastajad koonduksid kõik ühte organisatsiooni. Praegu on Eesti Kirjastajate Liidu ümber koondunud üle 20 kirjastuse ning ainult mõned üksikud on Liidust wäljaspool. Peetakse üldiselt wäga soowitawaks, et praegu wäljaspool Liitu seiswad kirjastused Liiduga ühinekssid ning et raamatukauplejate organisatsioon jääks puht kutsealaliseks organisatsiooniks.

Lisaks muule ei ole enam uue trükiseaduse järgi tarwis saata Eesti Rahwa Muuseumi Arhiiwraamatukogule, Ülikooli raamatukogule ja Tallinna linna keskraamatukogule trükitoodetest jundeksemplare. Kuna nende warustamine on aga wäga tarwilik, siis Eesti Kirjastajate Liit on soowitamud oma liikmetel jaata kõigile eelpool tähendatud asutistele endisel wiisil trükist ilmunud trükitoodete eksemplare.

19.—24. juunini toimub Leipzigis ja Berliinis rahwuswahelise kirjastajate kongressi 12. sessioon. Kawas on hulk päewaküsimusi käsitlewaid referaate ning ekskursioone mitmesugustesse ettewõtetesse. Eesti Kirjastajate Liit otsustas tähendatud kongressile komandeerida Liidu esimehe A. Kiwiste ja sekretäri H. Ewerti.

CURAÇAO
A/S. TARTU AIAVILJA ÜHISUS

Nõuandeid aednikele ja põllupidajaile

Õunamähkuri wastu pritsimisega

Et wiimastel päewadel on õunamähkuri levdlus intensiiwsemaks muutunud, siis tuleb ettewalmistusi teha õunapuude pritsimiseks õunamähkuri wastu. Mähkuri wastu pritsimine toimub siis, kui mähkuri munad juba arenema on hakanud. Pritsitakse puutemürkidega, kas 1 protš. nikotiinsulfaadiga wõi „Pürotwoliga" s. o. wõetakse 100 liitri pritsimislahu kohta 1 liiter, kas nikotiinsulfaati wõi „Pürotooli". Mainitud pritsimiseks kulub rohkem pritsimislahu, kui õunapuude kolmandaks pritsimiseks. Siin tuleb wõtta keskmise .wiispuu kohta 8—10 liitrit pritsimislahu. Sigeaegsest pritsimisajast teatab Entomoloogia-katsejaam edaspidi.

Kohus

Petseri maawalitsuse ametnikud süüpingil

Kuus kaebealust ja 57 tunnistajat

Neljapäewal algas Petseris Tartu ringkonnakohtu wäljasõidu istungil Petseri maawalitsuse ametnikkude protsess. Kohtualustena istuwad süüpingis end. Petseri maawalitsuse liige, ehitusteedeosakonna juhataja Mihail Bogowski, maainsener Eduard Kõomängi, Petseri piirkonna teemeister Leonid Tšõgankow, Wärska piirkonna teemeister Oskar Kahn, maawalitsuse ehitustööde künnik Wsewolod Orlow ja tööde ettewõtja Wassili Tihobrasow.

Kohus ilmus koosseisus: esistuja Tartu ringkonnakohtu esimees J. Sass, kaasistujad ringkonnakohtu liikmed Adler ja Antonow, prokurör Annok.

Kaebealuseid kaitsewad 8 adwokaati: M. Bogowskit — J. Holberg, E. Kõomäge Rõuk ja Kurre, Tšõgankowi Jauram ja Sumberg, O. Kahn — Leitma, W. Orlowi — Warul ja W. Tihobrasowi — Shuwalow. Maawalitsuse tsiwiilnõude hwe kaitsewad adw. Kanger ja Kõll.

Kohtusõe oli kutsutud 57 tunnistajat, kelledest 2 ei leitud, 2 ei ilmunud ja 1 oli wahepeal surnud. Kohtusõe ilmunud tunnistajad eraldati teisel korral afuwaste jaoskonnakohtu saali.

1936. a. teostas Petseri maawalitsuse ehitusteedeosakond Petseri linna ja raudteejaama wahelise tee õgwendamist ja Bogdanowka silla ümberehitamist majanduslikul teel. Sama tööd jätkati 1937. a. samas korras. Selle tee ümberehitamisel 1937. a. suwel tekkisid kuulduseд, et nimetatud tee ümberehitamisel omastatakse teedekapitali summasid sel teel, et tööde ettewõtja W. Tihobrasow töötaju wäljamaksmisel töölistelt wõtab kahekordsed allkirjad. Ühed allkirjad tegelikult kättesaadud summa ja teised suuremate summade peale, kui töölised kätte saawad, ja suuremate summade peale wõetud allkirjad esitatakse Petseri maawalitsusele wäljamaksmiseks. Sellest teatati Tartu ringkonnakohtu prokurörile, kelle korraldusel alati juurdlust.

Kriminaaljälitamisel selgus, et 1937. a. suwel maainsener E. Kõomägi ettepanekul Petseri maawalitsus otsustas 1936. a. pooleli jäänud linna ja raudteejaama wahelise tee ehitamist jätkata majanduslisel teel ja määras tööde wastutawaks juhatajaks Wsewolod Orlowi. Pärast seda alati töödega. Tööliste palkajaks ja neile raha wäljamaksjaks oli wõetud Wassili Tihobrasow. Tööde juhtimist ja järelwalwet teostasid maawalitsuse ehitus-teedeosakonna juhataja M. Bogowski, maainsener E. Kõomägi, Petseri piirkonna teemeister L. Tšõgankow ja osaliselt P. Tšõgankowi puhkuse ajal Wärska piirkonna teemeister O. Kahn. Töötasu maksmisel W. Tihobrasow oli koostanud palgatabelid, mis olid suuremate summade peale kui töölised kätte said. Palgatabelite järgi tehtud tööhulka kinnitas insp. Kõomägi ja nende järgi raha wäljamaksmine sündis osakonna juhataja M. Bogowski kinnitamisel.

Kohtualuseid süüdistatakse selles, et nemad Petseri aj. maawalitsuse ametnikkudena kokkuleppel tegutsedes 1937. a. suwe jooksul Petseri linna ja raudteejaama wahelise tee ümberehitamisel teemistuse alal nende kätte usaldatud teedekapitalt summadest omastasid 2279 kr 36 senti, töölistele tehtud tööde eest tegelikult wäljamakstud palga kohta koostatud ja tööliste poolt allakirjutatud palgalehed ära peitsid wõi häwitasid ja süüteo warjamiseks koostasid tõele mittewastawate andmetega dokumente.

Kohtus kohtualused end süüdi ei tunnistanud ega wõrnud omaks maawalitsuse tsiwiilnõuet 2279.36 kr. suuruses. Kohtualused ülekuulamisel selgitasid, et tähendatud tee ümberehitamise tööd on odawamalt tehtud, kui see oli eelarwes ette nähtud. Teemeister Tšõgankow seletas, et maawalitsus lubanud talle teenetemärgi tee ehitustöö eest, kui töö kiiremalt lõpetab.

Neljapäewal kella 4 p. l. jõuti waid üle kuulata kohtualused. Õhtul jätkati kohtuistungit.

Tartu sportlane tehti Walgas rahast paljaks

Neljapäewal wiibisid Walgas kergejõustiku õhtumiitingul külalis-wõistlejatena Tartu ASK-i kuuluwad wõistlejad Ilmar Piliste ja Andres Raska, kes elasid üle ebameeldiwa wahejuhtumi.

Nii läks tartlasel Pilistel kaduma rahataskust 17 k. 50 senti, sellal kui ta ise walgalastega sportlisel alal jõudu katsus. Rahakotti oli Piliste jätnud riietusruumi, kus siis keegi lahkelt oli selle tühjendanud. Samuti oli ka Raska rahakotti joritud, kuid sealt ei olnud waras midagi saanud, kuna Raska ettenägelikult ei olnud raha rahakotti jätnud.

Tänawu sügisel Tallinnas raadionäitus

Arwestades suurte edusammude ja uuendustega raadioasjanduses, kawatsewad Eesti Raadioaparaatidega ja Muusikariistadega Kauplejate Ühing ja a.-ü. „Näitus" korraldada tänawu sügisel 1.—5. septembrini Tallinnas raadionäituse.

Raadionäitust pole juba mõnda aastat Tallinnas peetud.

Seenе ilm püsib

Laupäewal: keskmisest sõwani loodepoolne 5 tuuli. Waheldwa rohkesega pilwisus, hoowihma. Temperatuur suurema muutuseta.

Eestis oli eile päewal 14—17 kraadi, ööst 7—10 kraadi, täna hommikul 10—12 kraadi jooja ja sadas kogu maal wihma.

Wanaaegseft mesilastepidamiseft

Mesikägu kutsub inimest mesipuule

Tarupuud on wanemais seadusis liikumata warandus. Kui meeronijad moodustasid waba seisuse ja pidid ümuma ammuga sõtta

Wäljawõtteid dr. phil. F. Linnuse uurimusist

Meejahti inimene on harrastanud juba ürgajal. Kui meie maad kattis weel paks jää, umbes 12.000 aastat enne Kristust, juba selle aja mesindusest annab tunnistust ühes Põhja-Hispaania koobaselamus leitud tolleaegne kaljujoonis, mis kujutab tuletungla ja meenõuga warustatud meekütti, kes nööri abil kaljulõhe juurde alla on lasknud ja seal mesilasperedelt mett riisub.

„Ajaloo isa" Herodotos (5. sajand e. Kr.) annab edasi traakialaste teate, mille järgi metsades Doonau jõest põhja poole olnud niipalju mesilasi, et wõimatu olnud neist läbi pääseda. Läänegermaanlaste tawaõiguses, nn. Leges Barbarorumis, mis pärit 5.—8. sajandist, on kohti, mis käsitawad metsmesinduse õigusi. Ka Taani ja Lõuna-Rootsi wanemais seadustes on rohkesti määrusi metsmesilasperede omandusõiguse reguleerimiseks. Üldiselt on nii, et metsmesilaspere kuulub leidjale. Aralennanud mesilasperede omandusõigust pole suutnud rahuldawalt lahendada weel praegusedki seadused.

Meejaht esineb kõigis maailmajagudes, kusjuures see algelisemal kultuurijärjel elawatel rahwastel on sageli ainsaks meehankimise wahendiks. Nii näit. Aafrika käärusrahw. ja bushmeenidel, Ees-Indias algrahwail, Tseiloni weddadel, Malaka poolsaare senoidel j. t.

Kuidas satub inimene mesilasperele

Metsmesilase peresid leida inimestele on aidanud mitmed loomad ja linnud. Teatakse, et rähn tihti koputab puid, millel on mesilased sees. Poola Polesiest teatatakse, et seal kogumi karu kuulnwat kõrw männitüwe wastu, kas puus pole mesilasi. Ukrainlased käiwad karu radasid pidi, et sattuda mesilaste peredele. Ka peoleo kisamise järgi leitakse mesilasperesid. Wäga mitmel wiisil jälgitakse ka mesilasi endid, kuhu poole nad lendawad.

Üsna omapärane mesilaste jälgimise wiis esineb Aafrikas. Seal elab üldiselt metsades nn. meelind ehk meekägu (Cuculus indicator), kes mitte üksnes ei otsi metsikuid mesilaste pesasid, waid koguni kutsub inimesi häälitsusega nende juurde, lootes pesaküüstamisest järelejäänwaid mee ja hauete riismeid enesele saada. A. T. Culwick kirjutab sellest linnust 1936. a. Tanganjika territooriumil elawa ugindo rahwakese juures:

„Ta suurim sõber on meelind (honeybird), kelle kutse kunagi ei satu kurdile kõrwale. Jättes maha oma tööriista, läheb ugindo, tõrwik, oda ja kirwes käes, kohe lindu jälgima. Ta wõib matkata päewi, unustades oma wiljalõikuse saatuse, magades öösel puudel, ikka edasi ja edasi, kuni lõpuks lind juhib ta mesilaste juurde. Siis asub ta töhe, lõikab maha puu ja wõtab mee. Kunagi ei unusta ta heita kõrwale mõned kärjed ja hauded meelinnule, mida wiimane eriti hindab. Mõnikord siiski aga jäetawat linnule meelega ta osa andmata, et leda jundida järgmisi mesilaste pesasid üles otsima. Jälgijad pidawat mesilinnuga wilistamise abil sidet.

Keskaegsed mesinikud wana grawüüri järgi

Keskel mesinik sõjawarustuses.

Kimalased

Tähendatagu weel, et mesilastega lähedas sugulises olewate kimalaste (bombus) juhtes meil walitseb weel täieline rööwpüük: karjased, heinalised, marjulised j. t., kes selle pesa leiawad, häwitawad selle hoolikult ära ja sõõwad seal leiduwa mee. Muidugi on see laste, eeskätt poiskeste erilõbu, kuid ka wanemad inimesed ei pea seda paljuks. See komme on üldtuntud. Pesad kaewatakse wälja kas paljaste käte wõi puupulga abil. Tawaliselt süüakse mesi otse kohapeal, kas kärge suus närides wõi, üsna sageli, ka läbi õlefõrre imedes. Mõned säilitawad sellist mett ka kaunemaks, kuna seda peetakse eriti heaks abinõuks kurgu- ja silmahaiguste ning jookswa wastu.

Selline kimalaste rüüstamine on tuntud kõigis meejahi maades ja on arwatawasti lewinud kõikjal, kus neid bombus-liike aga leidub. Rüüstamisele awatleb ka see asjaolu, et kimalased kodust kultiweerimist wälja ei kannata.

Mis puutub pärismesilastesse (Apis mellifica), siis pole meil Eestis enam selliseid laialdasi metsamassiiwe, kus mesilaspere loomuliktueds õõntes segamatult wõiks põlwest põlwe ajuda ja paljuneda. Meie metsikud pered tekiwad peaaegu eranditult kodusetst mesilasist, äralennanud sülemeist.

Ka Ida-Euroopast on teateid, kus mesilased on asunud suurtes kaljuõõnsustes. Nii kirjutab Nowitski (1874. a.) Ukrainast Wolõnia kubermangust Obrutshi maakonnast Iskorostj-imelisest paigast, kus Uzhi jõe kaldal suures kaljus elanud mesilased rahwa mälestuse järgi juba üle 200 aasta ja olewat andnud igal aastal hiiglasuuri, kuni 10 karnitsalisi, sülemeid. Mett aga neilt kätte pole saadud.

Rõtshkow jutustab bashkiiridest, kus kaljus olewalt mesilasperelt olewat saadud korraga üle 15 puuda mett. Tawaliselt on meil tegemist ometi ainult õõnespuudes elawate metsperedega.

Tawaõiguslikke küsimusi

Metsmesinduses on meil tegemist peamiselt kolme nähtusega, nimelt mesilasperede ja tarupuudega kui õiguse objektidega ja mesiniku kui õiguse subjektiga. Tarupuid tuleb waadata omandusõiguse seisukohalt kinniswarana, kuna kaswawat taru pole wõimalik maapinnast lahutada. Liikumata warandusena käsitatakse tarupuid ka kehtaegses Baltimaa dokumentides ja samasugust juhtumist leiame neisse ka metsmesinduse kaugeimal idarajal bashkiiride ja tatarite juures.

Mesinikud (meeronijad) moodustasid Lääne-Euroopas kui ka Wenemaal waba seltsise, kes omal wabal tahtel wõisid minna ühe isanda juurest teise teenistusse, wõisid omale rentida mesilaspidamise õiguse seal, kus nad seda soowisid ja kaubale said. Metsmesinikud olid kohustatud ka sõjateenistuseks.

Saksas käisid nad sõjas ambukütidena, mispärast wanematel piltidel näeme Saksa metsmesinikke relwastatud ammuga ja koguni ratsa.

Meewõtmine oli pidulik toiming peaaegu kõigi rahwaste juures. Mesilastele waadati kui erisugustele loomadele ja arwati, et neid saab taltsutada ainult nõiakunstiga. Meewargaile määrawad mitmed wanaaegsed seadused suured trahwid. Wene seadused „Russkaja Prawda" järgi näewad ette peamiselt rahatrahwi. Nii tuli maksta trahwiks tarupuule wõõraste peremärkide ajetamise eest omadega wõi meemetsa piiriposti maharaiumise eest 12 griwnat, wõõra tarupuu maharaiumise, tihjakslaskmise wõi põletamise eest 4 griwnat jne. Sellele lisaks tuli weel kahjutasu nõudmine omanikule. Kuna 12 griwnat wõrdus umbes 80—100 hilisemale rublale, selleft näib, et need trahwimäärad olid küllaltki kõrged. Aleksei Mihhailowitshi „Ulazhenie" järgi tuli tarupuu rikkumise eest maksta 3 rubla, meelega raiumise korral aga 6 rubla. Sellele lisaks karistati weel süüdlast peksuga. Mitmed seadused samawääristawad mesipuude rööwimist kirikuwarguste ja rööwimistega, milliseid kuritegusid karistati raskesti.

Ristkuju waadete mõjul, eriti waha suure tähtsuse tõttu keskaegses kirikuteenistuses, on mesilasigi hakatud pidama pühadeks ja Jumalale meelepärasteks olewusteks, keda tuli kohelda sõbralikult, peaaegu wõrdselt inimestega, nagu need waated on lewinud laialt kõigis ristiusu ntaades. Seletega seoses on ka puhtuse, korralikkuse ja wooruse nõuded mesilaste eneste kohta, millised osaliselt põhjenewad paganaaegsest uskumattusest. (Järgneb.)

Mesilased mahlakases

W. a. „Postimehe" toimetusele.

Lugesin reedesest „Postimehest"" (s. o. „Postimees" nr. 155) pealkirja all „Ürglaadi mesipuud tänapäewal".

Minul on ka seesugune ürglaadi mesipuu. Ta on suur kask, arwatawasti paarsada aastat wana. Ise olen praegu 77-aastane. Kui olin poisikene, umbes 14 aastat wana, siis kord lugesin neid oherdi augukohti, kust mahla lastud oli — neid oli siis, mida weel ära tunda oli, 84 augukohta. Peale selle lasksin ise weel igal aastal mahla saamiseks ühe augu juurde, ja see kestis edasi tükk aega. Umbes 15 aastat ma enam neid laskund ei ole.

Möödunud aastal aga juhtus minu tütrepoeg selle kase juurde minema ja ta tuli ning ütles, et kase seest käiwat mesilased wälja wana oherdiaugu läbi. Läksin waatama ja leidsingi, et meetri kõrguselt august käiwad mesilased wälja, ja umbes kolm meetrit kõrgemal oli teine auk, kust nad ka wälja käisid. Panime siis ülemise augu juurde mesipuu, alumisest laskime lõõtsaga suitsu siise ja terwe pere tuli ülemisest august wälja taru sisse, ja on praegu aias tubli mesiwaru.

K. Mitt

Konjunktuuri langus silmapiiril

Inglise-Ameerika läbirääkimised edasi lükatud. — Mis on tegelikult maailmaturg? — Saksamaa ei tunnusta poliitilisi wõlgu

Saksa majandusministri kõne

ETA. Bremenist, 17. juunil. (DNB.) Majandusminister Funk esines siin neljapäewal pikema kõnega Saksa wäliskaubanduspoliitika ja rahwuswaheliste wõlgade probleemi üle.

Ta ütles muu seas: Rahwuswahelistel arutlustel maailma majanduslike nähete üle ilmneb

kartus uue raske majanduskriisi eest.

Seejuures kerkib tähelepanuwäärsel kombel täielikkude wastaspoolustena esile 2 majanduspiirkonda, nimelt Ühendriigid, keda peagu peetakse segaduste keskuseks, ja Saksamaa, kes on ohustawalt wastu astunud uuele konjunktuurilangusele. Üldise kriisimeeleolu selgeks kinnituseks on

Inglise-Ameerika kaubandusläbirääkimiste edasilükkamine.

Mida tähendab õieti see nn. maailmaturg, kus ähwardaw kriis on tekitanud nii suurt ärewust? Ta tähendab tegelikult palju wähem, kui seda üldiselt arwatakse. Maailmakaubanduse läbikäik ulatus 1937. aastal 130 miljardi Saksa margani. Seewastu ulatus Saksamaa majandusliku tegewuse läbikäik samal aastal 210 miljardi margani.

Wiimase 10 aasta arengkäik näitab selgesti, et iseseiswad rahwamajandusüksused püüawad end järjest enam wabastada maailmaturu mõjutusest.

Ka Saksamaa on end niipalju kui wõimalik wabastanud wälismaa majanduslikkudest mõjutustest.

Suurimat segadust maailmaturul on tekitanud poliitiline wõlgnewus, mis sai alguse maailmasõja finantseerimisest ja reparatsioonimaksudest. Ükski mõistlik inimene ei usu, et kunagi tasutaks sõjawõlad, mis näiteks Ühendriigid nõuawad 13 Euroopa riigilt. Inglismaa katkestas 1932. aastal sõjawõlgade maksmise ja tal on weel tasuda umbes 216 miljonit naelsterlingit. Meie tasume kõik kaubanduslikud wõlad ausalt, aga lükkame põhimõtteliselt tagasi poliitiliste wõlgade süsteemi, mis on majandusele waenulik ega ole kooskõlas rahwusõiguslikku riigi ja majanduselu juhtimise põhimõistetega. Kõigi aegade majandusajalugu näitab, et poliitilised wõlad on peagu alati olnud wiletsuse põhjuseks. Nende eesmärk ei ole majanduslik, waid poliitilise wõimuseisundi saawutamine. Austria liitmisega Saksamaa külge on jälle saanud aktuaalseks poliitilise wõlgnewuse küsimus.

Saksamaa ei ole õiguslikult kohustatud tunnustama Austria wäliswõlgasid.

Ka mitmed teised riigid on sel kombel talitanud. Inglismaa näiteks ei tunnustanud päraft Buuri sõda buuride wabariigi wõlgu. Samuti Ühendriigid ei tunnustanud päraft kodusõda lõunaosariikide wõlgasid. Prantsusmaa ei käsitkenud Madagaskari ülewõtmisel Madagaskari riigiwõlgu Prantsuse riigiwõlgadena. Kuna Saksa riigi üksikud maad ei kujuta endist iseseiswaid walitsemisüksusi, siis ei saa ka Austria wäliswõlgasid arwata Saksa riigiwõlgade hulka. Austria senine riiklik tegewus ei ole Saksamaale üle läinud, waid on kõrwaldatud rahwa tahtmisel. St. Germaini lepinguga loodud Austria oli sundriik, mille rezhiim tugines wälisriikide abile. Austriat abistati puhtpoliitilistel põhjustel.

Õigusmõiste, mille järgi riigiõigusliku pöörde korral seni wõlgnikuna esinenud riigiõiguslik isik täielikult kaob, ei ole sugugi uus.

Seda mõtet on kõigepealt Inglismaa esitanud Saksa protektoraadimaade wõlgade suhtes.

Austriale wälisriikide poolt antud rahandusliku abi tulemused on niiwõrd wapustawad, et üksi wälisriik ei saa wäita, nagu oleks Austrias nende laenude abil tehtud ülesehitawat tööd. Wälisriikide poolt antud rahandusliku abi eesmärgiks, millist abi teostati deflatsioonipoliitika näol, oli ainult Austria rahwuswahelise maksubilansi tasakaalus hoidmine, pööramata seejuures tähelepanu rahwa heaolule. Moratooriumi andmine Austriale oleks Austria Kreditanstalti kokkuwarisemisel 1921. aastal olnud wältimatu, kui ei oleks uuesti wahele astunud wälisriikide rahanduslik toetus, mille abil kunstlikult pikendati olemasolewat süsteemi.

Mis puutub üksikute riikide tagatiskohustusse, siis on selle küsimuse korraldamiseks käimas läbirääkimised mõlemapoolsete huwide tasakaalustamiseks. Põhjust rahutuseks wõi koguni wäginvallaga ähwardamiseks on seda wähem, et on wäljawaateid läbirääkimiste teel saawutada tulemusrikast lahendust ja et teiselt poolt sundkliiringu tarwitusele wõtmine purustaks igasuguised wäljawaated parimate lootustega alustatud majandusläbirääkimiste lõpetamiseks, mis tuleks kahjuks ka wälisriikidele, ütles majandusminister Funk.

Väikesi rigastusi

juhtub alati. Uus elastiline kiirside Hansaplast seob haava wähteste sekundite jooksul ja kaitseb haava mustuse eest. Kindlustage endale isiklik hesolu ja ostke omale juba homme pakend Hansaplasti.

Hansaplast pakendite hinnad algawad 20-nest sendist.

Kiirside Hansaplast

Seemnepõldude tunnustamine

Seemnepõldude tunnustamine algab tänawu juba lähemal ajal. Mõned kõrsheina seemnepõllud, samuti ka talirukis on juba nii kaugel, et nende tunnustamisega wõib alata kohe. Ülesandmisi wõetakse weel wastu warajasematel seemnepõldudel (rukis, kõrshein, warased aiawiljaseemned), kuni 20. juunini, hilisematel seemnepõldudel (talinisu, suwiwiljad, hernes) kuni 15. juunini. Ülesandmised tulewad saata Eesti Sordiparanduse Seltsile Jõgewale, teatades andmed seemnepõllu suuruse, sordinimetuse ja seemne päritolu kohta. Tunnustamisel on nõutaw, et seemnepõld oleks külwatud tunnustatud seemnest.

Uusi seemnekaswatajaid palutakse teatada lähemalt talu asukoht ja juurepääsemise wõimalused autoga.

Eesti Sordiparanduse Selts

Reedle ringhäälingu kava

Wälja lõigata!

Pühapäewal, 19. juunil

Tallinn 219,6/ 1366/1 Türi 410,4/ 731/ 50
Tartu 586/ 512/ 0,5

8.00 äratausmäng. Wõimlemine. 8.20 J. Einer: Uudismaa hariniie küünnii. 8.40 põllumajanduslikud teated. 8.45 hommikukontsert helipl. Latann: maris „Tee wabaks" — orkester. Korhen: „Wirgu nein — A. Wiisimaa (tenor). Strauss: awamäng op. „Nahkhiir" — orkester. Bosc: Sammalrooside — Herrampf (wibrafon). Gan: walss „Kunwalge öö Doonaul". Braga: Romants. Gilbert: pop. op. „Lwowi linna hotell". Borganoff: Mujtlaswiisid. Kalman: Täna öösel unistasin sinnu. Puta: Minu pulm. Dworak: Slaawi tants nr. 3. Heykens: Serenaad — orkester. Masseagni: lõbilõige oop. „Talupoja au" — operiansambl. Urbach: Fant. Liszti helitöist — orkester. 9.55 Tallinn ja Türi: Jumalateenistus Jaani kirikust. Õp. A. Tähewäli. 10.00 Tartu: Jumalateenistus Peetri kirikust. Õp. J. Treumann. 12.00 katkendeid wähetuntud ooperitest, helipl. Rimski-Korsakow: awamäng „Maiöö" — sümfooniaorkester. Verdi: aaria „Ernani" — M. Korjus (sopran). Donizetti: aaria „Lucia di Lammermoor" — B. Gigli (tenor). Rossini: aaria „Generentola" — C. Superwia. Humperdinck: walss „Hänsl ja Gretl" — orkester. Bellini: aaria „Somnambula" ja „Puritani" — M. Gentile (sopran). Tšaikowski: aaria „Mazepa" — A. Kaktin (bariton). Korngold: eelmäng 3. waat. „Heliane imie" — orkester. Dawid: aaria „Brasiilia pärl" — Galli-Curci (sopran). Massenet: memuett „Manon" — orkester. Donizetti: duett „Don Pasquale" — A. Galli-Curci ja T. Schipa. 13.00 Rännud laia maailma. 13.25 — 14.00 lõunamuusika helipl. Rossini: awamäng „Tancred". Ferraris: Helisid pustast. Kalman: walss „Külalapsed". Herbert: Suudle mind. O. Strauss: pop. op. „Kaine, kes teab, mida ta tahab". Kratzl: walss „Wiimased tilgad". Woitschach: pop. „Marsilides" — orkester. 17.50 teated ja reklaam. 18.00 päraitlõunamuusika. NN orkester, juh. F. Nikolai. Mouckton: awamäng „Arcadians". Glasunow: Meditatsioon. Moszkowski: Armastusewalss. Albeniz: süit „Hispaania helid". Dostal: pop. „Kella 5-te tee". Schmalfrich: süit „Karnewal": a) awamäng; b) Arlekini serenaad; c) Pierette; d) Finaal. 19.05 „Neljas seltsimees", läti kirjaniku A. Niedra nowelli lõbilõige — R. Tarmo. 19.35 Läti 9. üldlaulupidu. Teise kuurierdi 2. ja 3. jao ülekanne ning reportaazh. Reporteerib K. Keia. 1. E. Melngailis: Sõjamehe mõrsja; Minu rahwale — koor E. Melngailise juhatusel. W. Darzinš: Ringmäng. E. Darzinš: Kuu kiired. J. Graubinš: Kuku, kuldne kukulind — koor T. Reiterii juhatusel. J. Graubinš: Ehitame silla üle Wäinajõe. W. Ošolinš: Kaunis Läti — koor K. Kalninši juhatusel. 2. Reportaazh. 3. Melngailis: Muiste: Puhu, tuul! — koor E. Melngailise juhatusel. J. Witols: Walguse kants — koor T. Kalninši juhatusel. J. Witols: Wewerina laulik koor ja orkester T. Reiterii juhatusel. P. Barrions: Mu sünnimaale — koor ja orkester T. Kalninši juhatusel. A. Jurjans: Mamatle — koor ja orkester T. Reiterii juhatusel. 21.30 õige aeg. Teated. 21.35 „Sirsena", lõule ja muusikapõimik inimese õnnetuste. Deklamatsioon — Erika Torger. 22.05 waim armsaid wiise, helipl. Tantsu ja muid pillilugusid. 22.30 noodne rantšumuusika „Estonia" suweaiast — J. Pori orkester. 22.55 õige aeg. Päewauudised ja spordiateed. Reportaazh Eesti-Soome tennisemaawõistlustelt Tallinnas.

Pillid

Olen alati imetlenud tasakaalukaid inimesi. On sääraseid, keda ei saagi nimetada inimeseks, waid pigemini automaadiks. Seda hirmust soliidsust, mis säärastel inimestel on! Kuid säärased tüübid teewad elus karjääri — need end juba jalge alla tallata ei lase.

Ma olen aga kergekaallane, temperamendikas tüüp. Sellepärast polegi ma elus karjääri teinud. Ma waimustun iga tühise asja pärast, mis pole kellegi woorus; kuid ärritungi wäga ruttu, mis on juba kindlasti pahe. Olen järelikult paheline inimene, negatiiwne tüüp.

Kuid waatamata kõigile mu pahedele, ma olen kirjanik. Pea töötab. Ja kindlasti see töötab paremini, kui tasakaalukail „ebajumalail". Noh, lohutan end sellega.

Kuid kewadel, ilusal ajal, kirsside õitsemise ajal ma muutusin eriti temperamendikaks. Muutusin nii temperamendikaks, et muutusin juba kaosinimestele koormawaks. Kuid kuidas koormasin ma ennast? Issand! Ja mispärast? Õnnetu armastuse pärast.

Mu temperament muutus niiwõrd koleeriliseks, et ei saanud enam öösiti rahulikult magada — hakkasin end koti pealt maha weeretama. Siiüagi ei tahtnud enam — polnud isu. Noh, mis seal öelda, mu isupuudus riffus ära isu teistelgi inimestel. Perekond on ju säärane masin, et kui üks liige on wormist wäljas, siis see rikub tuju ära teistelgi inimestel.

No waat, wanem õde läks eriti tujust ära ja ütles:

„Armas wennas, mine arsti juurde! Sinuga tõesti pole enam asjad korras."

„Kes ütleb, et asjad korras on?" imestasin mina.

„Sa oled haige."

„Hm, haige! Ma olen juba sündimisest haige. Ma polegi terwe olnud (kuid äparduud ormastusjandist ma waikisin). Misfugusena inimene on sündinud, säärasena ta surebki. Küürakat parandab waid haud (sealjuures tegin ma wäga kurwa näo, wõib-olla tulid mulle pisaradki silma).

Kuid arsti juurde sa siiski läksin. Muidugi mõista, närwiarsti juurde. See klopis, näpistas ja torkis mu igat kanti läbi ja ütles:

„Kallis inimene, te olete ju wäga närwiline. Teil on närwid läbi."

„Läbi?"

„Jah, peate puhkama!"

„Pole aega puhata."

„Peate, muidu ei parane. Peale selle ma kirjutan teile weel rohtusid."

„Kas ma üldse paranen?" küsisin mina.

„Jaa, miks mitte."

Ja arst kirjutas mulle pille terwelt kuuskümmend tükki. Sõin neid nagu kana. Kümme pilli sõin ära ja hakkasin paranema.

Sõber, kes mind polnud nädal aega näinud, imestas ja ütles:

„Küll oled ja muutanud rahulikuks. Peab ütlema kohe — teieks inimeseks ja hirmus soliidseks."

„Jah," ütlesin mina. „Seda märkan ma isegi. Muutun kohe wõsitliwseks tüübiks. Nüüd alles läheb lahti karjääriteegimiseks. Nüüd mulgi wirisemisest, sest minu eas on mõned mehed ministreiks saanud."

„Aga ja pole wiimasel ajal midagi kirjutanud?"

„Noh, olgan warsti pihta. Kirjutan nii, et ehmatad. Kirjutasin haigeltki, mis wiga terwena kirjutada? Terwis on inimese kõige kallim wara."

Warsti hakkasingi sulge proowima. Proowisin üks kord, proowisin teist korda, aga ei saa kirjutada. Ei saa ega saa! Teema on, millest kirjutada, aga sõnad ei lange paberile — waimustust ei ole. Millest see küll on, mõtlesin, sest ennem ma säärane ei olnud?

Tulin otsusele, et see on rohtudest. Pillid mõjuwad wist kuidagi ajudele. Ja miks nad ei peaks mõjuma, kui nad selleks on kirjutatudki, et inimest tuimaks teha. Kahju hakas mul waestest ajudest.

Nii hakkas kohe kahju, et ma ei suutnud enam jüüa ühtegi pilli, ja et ilma-aegset kiusatust ei oleks, siis ülejäänud pillid, umbes 40 tükki, wiskasin ahju. Põrgusse tasakaal, kuradile soliidsus, kui aga kirjutada saaksin! Soliidsust wõib ennem kultiweerida kunstlikult. Aga närwid, kui nad üldse paranewad, siis wõiwad paraneda rohtudetagi.

Hea orkester

„Mida mängime järgmiseks?"

„Kriusha lahingut."

„Wõimata! Seda ma ju mängisin praegu."

Seltsielu

Tallinna Kalurite Seltsi aastapäewa pidu toimub 19. juunil kell 5 p. l. Kalurite Seltsi majas. Pidu algab kell 6 õhtul. Pileteid saab seltsi majast.

Tallinna Kalurite Seltsi aastapäewa pidu toimub 19. juunil kell 5 p. l. Kalurite Seltsi majas. Pidu algab kell 6 õhtul. Pileteid saab seltsi majast.

Põllumajandus

Piima jahutamisest

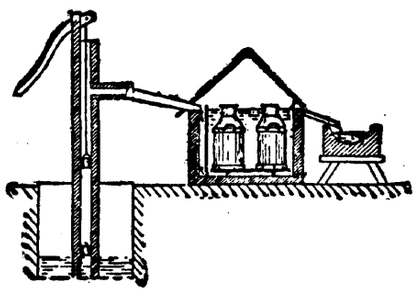
Otstarbekohane jahutamine säilitab pikemaks ajaks piima väärtust ja väldib rikkeid

„Postimehele" kirjutanud Tartu ülikooli piimanduse professor dr. agr. M. Järwik

„Postimehes" nr. 155 t. a. Põllumajanduse osas tähendasin, et suwiseid piimawigu, eriti enneaegset piima hapuksminekut saab enamasti wältida piimanõude korraliku puhastamisega ja piima jahutamisega. Seal andsin ka tähtsamad piimanõude puhastamise juhised.

Miks peab piima jahutama

Piima jahutamine on tarwilik selleks, et takistada lüpsmisel ja piimanõudest piima sattunud pisilaste paljunemist. Parajaks soojuses, nii kui seda on suwine soojus, wõib

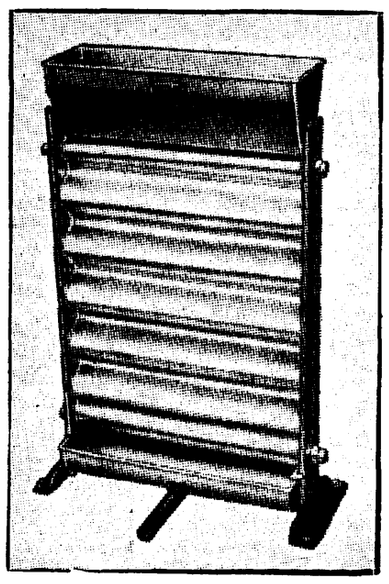
Joon. 1. Jahutamisseadise skeem — Kaewust pumbatakse külm wesi jahutamiswanni, kuna wannist wäljawoolaw wesi juhitakse renni kaudu kas loomadele joogiks wõi kuhugi mujale

bakterite hulk piimas iga ½ tunni jooksul kahekordistuda. Mis niisugune paljunemise kiirus tähendab, selgub arwudest. Nimelt wõib selle paljunemise kiiruse juures ühest ainsast bakterist juba 15 tunni jooksul areneda terwe miljard baktereid. Kuna bakterite paljunemine juba umbes 10° C juures wõrdlemisi aeglaselt toimub, seepärast on nõutaw piima jahutamine kohe pärast lüpsi wähemalt 10° C peale. Muidugi ei tohi piima temperatuur ka hiljem piima säilitamisel tõusta üle 10°.

Piima jahutamine pärast lüpsi sünnib kas piimanõudes, milleks kasutatakse enamasti piimaweokannusid, paigutades neid külma wette, wõi eriliste jahutusaparaatide, n. n. piimajahutite abil.

Piima jahutamine piimanõus

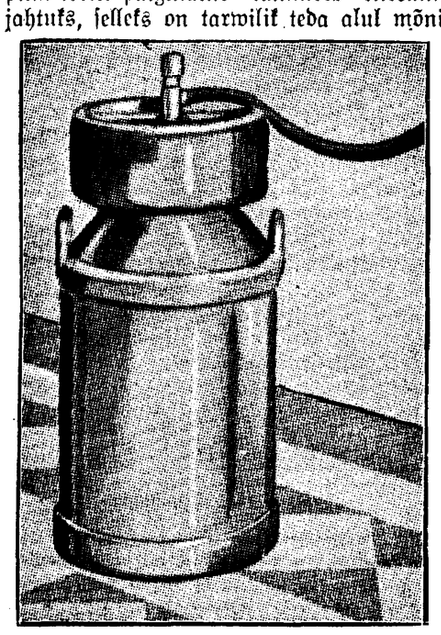
Piimanõus piima jahutades paigutatakse piimanõu külmawee-wanni (jääweewanni), jahedasse allikasse wõi kaewu. Piima jahutamiswiisidest on kõige enam lewinud **piima jahutamine** külmawee-wannides. Selleks walmistatakse betoonist wõi plankudest kasti- wõi tünnikujuline nõu. Jahutuswee-nõu olgu parajasti nii suur, et ühe päewa piim piimaweokannudes, wõi teistes piimahoiunõudes, sinna lahedalt sisse

Joon. 2. Ülewalataw piimajahuti

mahub. Ülearu suur jahutus-wee-nõu ei ole suur jää- ja weekulu tõttu praktiline. Nõu olgu nii sügaw, et piimakannud sinna parajasti sisse mahuksid. Ülearuse wee ärajooksuks peab jahutusnõu seinas piimakannude kaela kõrgusel olema auk. Nõu põhja on soowitaw teha puust rest. Restil asudes jahtuwad kannud kiiresti ka põhja alt. Wee wahetamisel tuleb juurdewalatud külm wesi juhtida nõu põhja. See saawutatakse kõige lihtsamini sel teel, et nõu jagatakse waheseinaga, mis ei ulatu täiesti põhjani, kaheks osaks, suuremasse osasse paigutatakse piimakannud, kuna wäiksem on jahutuswee sissewalamiseks. Nõusse walatud külm wesi woolab niisugusel juhul wäiksema osa põhjast suuremasse, tõrjudes soojenenud wee pealt awausest wälja (waata joonis 1).

Et wee winnamiswaewa paremini kasutada, selleks wõib juhtida jahutuswee-nõust wäljawoolawa wee karja joogikünasse. Kui jahutuswee-nõu asub wäljas, siis olgu ta kaanega suletaw. Ta asugu kaewu läheduses, kui wõimalik, siis päikese eest warjatud paigas. Weel parem on, kui jahutuswee-nõu on ehitatud erilisesse piimahoidlasse. Et piim wette paigutatud kannudes kiiremini jahtuks, selleks on tarwilik teda alul mõni-

Joon. 3. „Rapid" jahuti, mis paigutatakse piimaweokannu kaelale

kord piimasegajaga segada. Et piim küllalt madalale jahtuks, ja et piima temperatuur jahutuswee-nõus hiljem ei tõuseks, selleks tuleb jahutusweele jahutuswee-nõus lisada j ä ä d. Suwel soojaga on jääta piima korralik jahutamine ja jahedalt säilitamine seotud suurte raskustega. Jääd tarwitades on aga kerge piima jahutada alla 10° ja selle temperatuuri juures ka säilitada. Kui jahutusweele ei lisata jääd, siis tuleb wett jahutuswee-nõus suwel soojaga wähemalt 3—4 korda päewas uuendada. Kui wett küllalt tihti ei uuendata, siis ta soojeneb ja ühes sellega ka piim, ning jahutamisest ei ole siis palju kasu.

Piima jahutamiseks on wäga otstarbekohane külm allikas, kui talus niisugune kätte saadawal kohal olemas.

Piima jahutamiseks ja säilitamiseks kasutatakse meil rohkesti ka kaewusid. Kuna piimanõude sinna paigutamine kaewuwett rikub, siis tohib piima jahutamiseks kasutada ainult neid kaewusid, milliste wett ei tarwitata joogiks, köögi- ega piimanõude pesemiseks ega toiduwalmistamiseks. Kaew saab piima jahutamiseks ainult siis küsimusse tulla, kui kaewus on puhas wesi ja kui wee temperatuur ei tõuse suwel kuumaga üle 10°.

Piima jahutamine jahuti abil

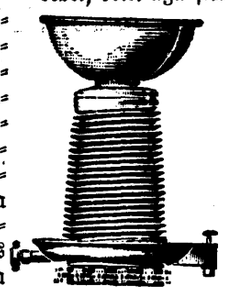
Piimajahuteid on wäga mitmesuguseid. Meil on rohkem lewinenud G. Peetsi masinawabrikus walmistatud ülewalataw piimajahuti, milline kujutatud joonisel 2, ja piimaweokannu kaelale paigutataw Alfa „Rapid" jahuti (joonis 3). Wiimaseid turustab P. K. „Wõiekspor t". Kummagi hinnaks on 45 krooni.

Wälismaal leiawad rohket tarwitamist wäikesed ülewalatawad ümmarjahutid, nagu kujutatud joonisel 4. Oma wäiksuse tõttu on wiimased wäga otstarbekohased.

Jahuteid tarwitades kulub piima jahutamiseks umbes 3—4 korda rohkem wett kui on jahutamiseks piima, selle weekulu juures jahutawad jahutid piima temperatuurini, mis on 2—4° üle jahutuswee temperatuuri. Ülewalatawate jahutite hea külg seisab selles, et nendega saab piima alla jahutada lüpsi wältel, s. o. kohe peale iga lehma lüpsmist. Jahutit ostes tuleb aga silmas pidada, et jahuti tunni tööwõime wastaks umbes sellele piimahulgale, mis selles talus tunni wältel lüpsetakse. Seega taludes, kus lüpsjana töötab ainult 1 isik, peaks jahuti olema umbes 30 l. ja kus on 2 lüpsitöölist, — umbes 50—60 l. tunniwõimega.

M e i l w a l m i s t a t a w a t e ü l e w a l a t a w a t e j a h u t i t e s u h t e s t u l e b t ä h e n d a d a, e t n e e d o n l i i g a s u u r e t ö ö w õ i m e g a (üle 100 l. tunnis) j a s e e p ä r a s t h ä s t i k õ l b u l i k u d a i n u l t s u u r e m a t e l e m a j a p i d a m i s t e l e, k u s 3—5 l ü p s i t ö ö l i s t. Suurema wõimega jahutit saab muidugi kasutada ka wäiksemas majapidamises, kuid piima saab sellega jahutada alles seejärel, kui kõik lehmad on lüpstud, wastasel juhul on jahutuswee kulu liiga suur. Alfa „Rapid" jahutite hea külg seisab selles, et nendega ei pea piima jahutamine toimuma tingimata erilises puhtas piimaruumis (mis siiski soowitaw) ja nende puhastamine on äärmiselt hõlpus.

Piimajahuti soetamine on eriti tarwilik hommikuseks lüpsiks saadawa piima jahutamiseks. Weewannis jahutades kulub piima jahutamiseks enam kui tund aega ja jahuti puudumisel jääb seepärast ajapuuduse tõttu hommikuse lüpsi piim kas täiesti wõi poolikult jahutamata. Sooja piima ära saates langeb aga piima kwaliteet wäga kiiresti, eriti aga siis, kui piimasse kas nõudest

Joon. 4. Wäike ümmarjahuti

wõi lüpsi juures satub rohkesti pisilasi. Hommikusest lüpsist saadawat piima jahutatagu seepärast jahutiga wähemalt 13—15° C peale.

Jahutiga jahutatud piim tuleb alalhoiuks paigutada piimanõudes jahedasse jäämette, allikasse wõi kaewu. Piima jahuti muretsemine ei wabasta seega jahutuswee-nõu ja jää soetamisest.

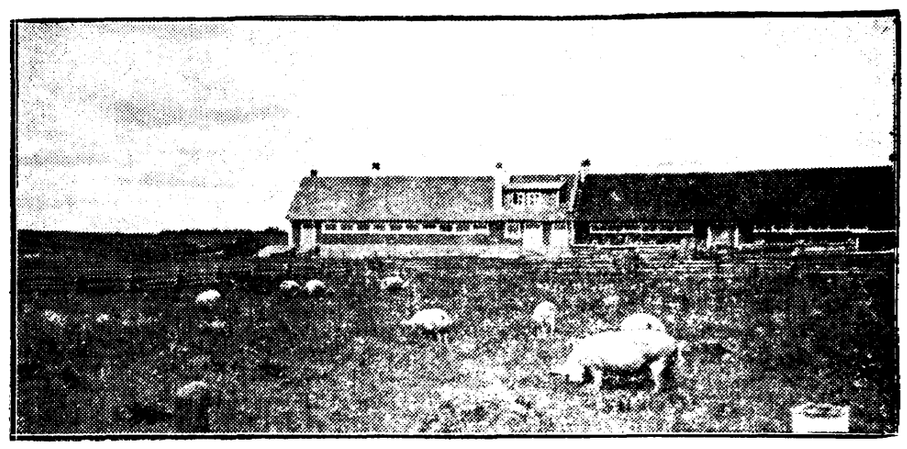
Piima jahutamisel ja säilitamisel, üksköik millise wiisi järele seda tehakse, tuleb silmas pidada järgmisi põhinõudeid: **1) piima tuleb jahutada wõimalikult kiirelt kuni wähemalt 10° C peale; 2) ei ole lubataw segada sooja piima jahutatud piima hulka, sest sellega soojendame jahtunud piima uuesti temperatuurini, kus pisilased hakkawad kiiresti paljunema; jahutatud piima temperatuuri tuleb wahetewahel kraadiklaasi abil kontrollida, eriti on tarwilik kontrollida lõunase ja õhtuse piima temperatuuri järgmisel hommikul.**

M. Järwik.

Kuremaa põllumeeste õppereisukohana

Koht, kus wõib näha palju ilusat ja õpetlikku

Kui sead suwitawad omapead

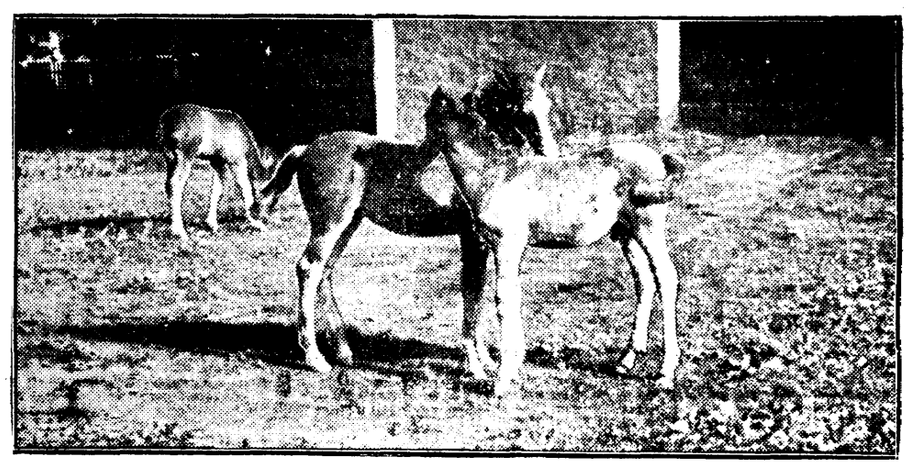
Suguemised Kuremaal rohukoplis — **söömas. Tagaplaanil sigala.**

Jõgewa jaamast 7 km kaugusel asub Kuremaa mõis, milles praegu töötab 3 põllumajanduslikku ettewõtet, milliste waatamine on huwitaw igale inimesele, eriti aga põllumehele. Need asutised on Kuremaa riigimõis oma suurte seemnewiljawäljadega ja karjaga, Karja Kontrollassistentide kool ja Kuremaa seakaswatuse katsejaam.

Kuremaa riigimõis

on 483 hektaari suur, millest on 246 ha põllu- ja aiamaad, ligi 170 ha heina- ja karjamaad ja üle selle mets. Mõisa walitsuse alla kuulub ka umbes 5 km pikkune ja umb. 3 km laiune (1800 ha suurune) Kuremaa järw.

Kuremaa riigimõisal on 164-pealine eesti punanekari; praegu pannakse eril. rõhku karja uuendamisele, mistõttu praegu karjas on 52 prots. noorloomi. Kuremaa kari

Warsad mängimas Kuremaa riigimõisa õuel.

on tunnustatud 2. klassi sugulawaks. Praegu käib karja uuendamine ka toodangu tõstmise suunas, mistõttu Kuremaa loodab tõsta oma karja warsti 1. klassi sugulawaks.

Hobusekaswatuses omab mõis 2 tori täkku ja 7 mära. Asutamisel on lambakaswatuse sugulawa jäärajaamaga.

Kontrollassistentide kool

asub mõisa endises härrasmajas, mis on 1935. a. põhjalikult ümber ehitatud. Karjanduslikke ettewõtteid koolil endsel ei ole, kuna õpilased praktiseeriwad kohalikus riigimõisas ja seakaswatuse katsejaamas.

Kõige rohkem omapärast, uut ja huwitawat pakub külastajaile kahtlematult

Kuremaa seakaswatuse katsejaam

mille katsetegewus on wäga laialdane ja mitmekülgne. Sealt leiab iga põllumees alati üht ja teist, mida ta saab kohe rakendada oma sigalas. Seal toimuwad mitmesugused söötmiskatsed, pidamiskatsed, terwishoidlikud katsed, rawikatsed, ehituste ja lauda sisustamise uurimised, söötade ettewalmistuse ja konserweerimise uuringud, seatõugude uuringud ja lihasaaduste uuringud. Seal kontrollitakse pidewalt tõusigade sugulawade järglasi, peetakse ise sugusigu ja kuldijaama ning pannakse erilist rõhku seakaswatuses saadud kogemuste selgitamisele laiematele hulkadele.

Olgu siin paar näidet, mis wiit on paljudele uudiseks:

Nii põrsaid kui ka wanu sigu **toidetakse** ainult h a p u piimaga, mis **on t u b l i s t i** hapendatud.

Miks?

Selleks, et sead, **e r i t i p õ r s a d e i** h a i g e s t u k s!

See paistab esialgu **nagu uskumatuna**, sest seakaswatajad, harilikult **just kardawad** põrsastele haput piima anda.

Siin aga seletab katsejaama **juhataja** dr. L. Woltri, et põrsastele wõiks **anda päris** soja rõõskpiima. Kui ta aga **natuke on** tilgastanud (hapnema minema **hakkamas)**, siis tekitab ta kohe põrsastele **raskeid seedimisrikkeid.** Hapu piim aga **on põrsa** terwisele wäga kasulik ja ei **tekita mingeid hai**gusi. Põrsastele hakatakse **andma piima** (lõssi) 3 nädala wanuselt. **Seni elawad nad** ainult emapiimast.

2. Katsejaama juures **on rohukoplid, mis** on tunnustatud 2. klassi sugulawaks. Praegu käib karja uuendamine ka toodangu tõstmise suunas, mistõttu Kuremaa loodab tõsta oma karja warsti 1. klassi sugulawaks.

Hobusekaswatuses omab mõis 2 tori täkku ja 7 mära. Asutamisel on lambakaswatuse sugulawa jäärajaamaga.

Kontrollassistentide kool

asub mõisa endises härrasmajas, mis on 1935. a. põhjalikult ümber ehitatud. Karjanduslikke ettewõtteid koolil endsel ei ole, kuna õpilased praktiseeriwad kohalikus riigimõisas ja seakaswatuse katsejaamas.

Kõige rohkem omapärast, uut ja huwitawat pakub külastajaile kahtlematult

Kuremaa seakaswatuse katsejaam

mille katsetegewus on wäga laialdane ja mitmekülgne. Sealt leiab iga põllumees alati üht ja teist, mida ta saab kohe rakendada oma sigalas. Seal toimuwad mitmesugused söötmiskatsed, pidamiskatsed, terwishoidlikud katsed, rawikatsed, ehituste ja lauda sisustamise uurimised, söötade ettewalmistuse ja konserweerimise uuringud, seatõugude uuringud ja lihasaaduste uuringud. Seal kontrollitakse pidewalt tõusigade sugulawade järglasi, peetakse ise sugusigu ja kuldijaama ning pannakse erilist rõhku seakaswatuses saadud kogemuste selgitamisele laiematele hulkadele.

Olgu siin paar näidet, mis wiit on paljudele uudiseks:

Nii põrsaid kui ka wanu sigu **toidetakse** ainult h a p u piimaga, mis **on t u b l i s t i** hapendatud.

Miks?

Selleks, et sead, **e r i t i p õ r s a d e i** h a i g e s t u k s!

See paistab esialgu **nagu uskumatuna**, sest seakaswatajad, harilikult **just kardawad** põrsastele haput piima anda.

Siin aga seletab katsejaama **juhataja** dr. L. Woltri, et põrsastele wõiks **anda päris** soja rõõskpiima. Kui ta aga **natuke on** tilgastanud (hapnema minema **hakkamas)**, siis tekitab ta kohe põrsastele **raskeid seedimisrikkeid.** Hapu piim aga **on põrsa** terwisele wäga kasulik ja ei **tekita mingeid hai**gusi. Põrsastele hakatakse **andma piima** (lõssi) 3 nädala wanuselt. **Seni elawad nad** ainult emapiimast.

2. Katsejaama juures **on rohukoplid, mis** on bästi rohurikkad. Seal **toidawad end** suwel suguemised i l m a **w ä h e m a g i** l i s a s õ ö d a t a põrsaste **wõõrutamisest** kuni tiinuse wiimase kuuni. **Koplid kasutatakse** ka nuumikute ettewalmistamiseks **nuumale**, mis annab suurt kokkuhoidu **teistes** söötades.

Et praegusaja siga elab ilma **käestantawa** toiduta ja on sealjuures **weel täies** jõus, see on jällegi wist mitmelegi **uudis.**

Selliseid küsimusi seakaswatuse alalt lahendab seal iga külastaja kümneid — ja isegi sadu.

Ka kodukaunistamise

alal on Kuremaa eeskujulikult korras. Terwe mõisa hoonestik on wärwitud, **teed** ja pargid puhastatud, mitmele poole on **istutatud** uusi puiesteid jne. See **kõik annab Kuremaale** juba kaugelt waadates **omapärase** kultuurse ilme.

Kuremaal pole olnud kunagi **tööliste** puudust. Polewat seda ka praegu. Seegi asi olewat selgitataw lihtsalt: **tööliste** jaoks on olemas korralikud elamud **kenal** järwekaldal ja **tööliised** elawad nagu **kuurordis.** Töölistel on olemas isegi oma „Laulu-Mängu Selts" ja klubiruumid lugemislaua ning raadioga.

Ka puht looduslikult on **Kuremaa koht,** mis määrib maatamist. **Peatumis-** ja **ööbimisruume** on wõimalus saada isegi suurematel ekskursioonidel.

Hooajatöid talus

Põllul: Jätkuwad juurwilja harwendustöö, kartulite muldamine, oraste äestamine umbrohtude häwitamiseks. Käsil on paljudes kohtades ka sõnnikuwedu. Oleks põhjust kaaluda, k a s m i t t e a l u s t a d a w a r e m h e i n a t ö ö g a j a s õ n n i k u w e d u t o i m e t a d a h i l j e m (kui see weel tegemata) p e a l e h e i n a t ö ö d. Eriti kergetel liiwamaadel, kus sõnnik liiga kiiresti mineraliseerub ja seepärast karta on toitainete wäljauhtmist mullast enne, kui rukkioras seda kasutab. Sõnnikuweoks tuleb walida wõimalikult pilwes ja waga ilm. Päikesepaistene ja tuuline põhjustab kaotuse meie põllumehele kallist lämmastikust. Põllule weetud sõnnik tuleb wõimalikult kohe laotada ja sisse künda. Kõige suurem on lämmastiku kadu õhku eralduwa ammoniaki näol sõnnikust wäikestes hunnikutes hoides. Kadu kuhjadest on suurem kui laialilaotatud sõnnikust. Wiimasel juhul muld seob ammoniaki ja õhukeses sõnnikukihis ei teki käärimisprotsessi, mille juures nagu kuhjas ammoniak wõiks wabaneda. Mullale laotatud sõnnik ergutab ka mulla mikrobioloogilist tegewust, andes sinna juurde toitaineid ja kaitstes mullapinda põletawate päikesekiirte eest. Sõnniku sisekünd tuleb sooritada wõimalikult madalalt, kuid ikka nii, et sõnnik korralikult mullaga kaetud saaks. Sügawalt siseküntud sõnnikus, kuhu õhk juurde ei pääse, ei toimu lagunemine hästi.

Hei[n]**atöö:** Meil tehakse heinatöös see põhiline wiga, et heinateoga jäädakse hiljaks. Selleşt olenewad kahesuguşed kahjud: saadawa heina söödawäärtus on madal ja heinategu ahistawad sajud. Nagu meteoroloogilised andmed näitawad, tõuseb sademete hulk märksa alates juulikuu lõpupäewadest. Kuna siis ka päewad juba lühenema hakkawad, tekibki heinakuiwatamisega raskusi, kus sademed alandawad tublisti heina söödawäärtust. Heinatöö tuleks sedawõrd wara alustada, et see 20. juuli paiku lõpeks, wõi hiljemaks ainult halwemat heina teha jääks.

Kardetakse, et warakult heinategu alustades saak jääb wäikeseks. See on aga ainult osaliselt õige. Noorelt tehtud heinas on walgusisaldus sedawõrd kõrge ja kiudainet wähe, et tema söödawäärtus ületab hilisema sademeid saanud heina kahekordselt. Seega saagi wähesus esineb ainult h u l g a s ja on n ä i l i n e! Kui lisaks heinamaa on kodu ligidal, kust wõimalik ka ädala kasustamine kas teistkordse heinateo wõi söötmise teel, saadakse warakult tehtud heinamaalt palju suurem ädalasaak.

Kui talus on kultuurniite, siis tuleb heinategu seal alustada warem, sest rohukasw kewadel algab seal warem, mistõttu see hein seal ka waremini puitub.

Kui põlluhein on arenenud eriti lopsakas ja sademete tõttu karta on selle lamandumist, mis wõib toimuda mitmes suunas, wõides seega hiljem takistada masinaga niitmist, wõiks põlluheina rullida wõi libistada (kergema libistajaga). See ei riku heina. Hein tõuseb uuesti püsti, kuid lamandumisel langeb ta ainult ühtpidi, misjuures hiljem on wõimalik langusele wastupidises suunas masinaga niita.

Island Euroopa triiphooneks!

Islandis on umbes 1100 kuumaweeallikat, misjuguseid wõiks tarwitada edukalt taimelawade ja kaswuhoonete soojendamiseks. Mõnede wälismaiste ajalehtede teatel on kawatsus neid selleks otstarbeks kasutadagi. Kui see ettewõte õnnestub, saab Islandist sõna tõsises mõttes Euroopa triiphoone.

Linapõldude tunnustamine

Eelmiste aastate eeskujul toimub ka tänawu linapõldude tunnustamine Põllutöökoja korraldusel. Linapõldude tunnustamise sihiks on paremate puhtasordiliste ja kohaliku kiulinatüübiliste linapõldude leidmine ja nende seemnete lewitamine. Kuna üldine linapõldude tunnustamie Põllutöökoja määruse kohaselt kestab weel kaks aastat, siis oleks soowitaw, et põllumehed-linakaswataj. esinekşid suurearwuliselt. 1940. a. alates tunnustatakse ainult puhtasordilisi ja tunnustatud seemnega külwatud linapõlde.

Linakaswatajad, kes soowiwad lasta tunnustada oma linapõlde, peawad selleşt kirjalikult teatama hiljemalt **10. juuliks.** Soowiawaldused saata Tallinn, **Põllutöökoda**, Pikk tn. 40, wõi kohaliku põllumeeste konwendi maatulunduskonsulendile. Soowiawalduses tuleb tähendada: nimi, asukoht (maakond, wald, talu) ja linapõllu suurus. Linapõldude hindamine toimub ajawahemikul linaõitsemisest kuni koristamiseni.

Tunnustatawa linapõllu suuruse alammäär on 0,5 ha. Tunnustamisel selgitatakse: lina tüüp, põllu ühtlus, umbrohusus, taimehaigused, kahjurid, seisukindlus ja loodetaw saak.

Tunnustamise tasu on Kr. 2.—, mis tuleb tasuda ülesandmisel, makstes Põllutöökoja joaksul arwele postil nr. 231, kohalikule maatulunduskonsulendile wõi Põllutöökoja kassasse.

Tunnustatud linapõldudelt külwikõlbulik seeme ostetakse sügisel.

Ringi ümber kodumaa

Tartumaalt

Toetusi Elwa konwendilt. Elwa konwent toetab eelarwe korras mitmeid põllumajanduslikke organisatsioone ja üritusi. Nii on ette nähtud 140 kr. toetust kahele konwendis töötawale aiandusringile, 75 kr. wiiele maanoorteringile, 120 kr. maanoorte assistendi palgaks, 35 kr. maanoorte ühendusele, 30 kr. lüpsiwõistlusteks jne. Kokku on toetuste all ette nähtud wäljamineku id üle 400 kr.

Kirsid kiwiwiljaliste mädaniku ohwriks. Tartumaal on tänawu üldiselt lewinud kirsside juures kiwiwiljaliste mädanik. Kirsid olid õitsemise ajal küll õiji täis ja tõotasid rohket saaki, kuid hiljem kuiwasid õied ja lehedki hakkasid kuiwama. Mädaniku lewiku tõrjeks on haiged oksad ära tulnud lõigata.

Metsatöölised puude wargil. Aakres Laoje talu metsas olid kolm meest puiewargil, kui neile peale sattus praaker. Wiimane tundis kahes wargas ära sama talu metsatöölised Leonh. Jansi ja Aug. Loimi (Jeppe). Esimene lükkas koorma 9 pakuga ümber ja põgenes, kuna kaks meest enne seda metsa kadusid. Sündmuskohale jäänud kõis reetis ka kolmanda warga, kelleks osutus Peeter Lõõndre. Elwa jaoskonnakohtunik karistas Jansi ja Lõõndret kumbagi kahekuise wangistusega, Loimi ühekuise wangistusega tingimisi. Lõõndre ja Jans olid warem karistatud.

Kambja noored said noortewanema. Maanoorte peawanema otsusega kinnitati hiljuti Kambja Maanoorte Ühenduse esimeheks ja kohalikuks noortewanemaks Joh. Tart.

Elwa

Suwitajaid üle 700. Neljapäewal oli Elwa aadressilauas registreeritud 722 suwitajat. Neist on käesolewa nädala nelja esimese päewa jookul saabunud 323. Suwitajaid on ka wälismaalt, kogusummas üle 20. Teiste hulgas on kohal ka üks Ameerika Ühendriikide elanik.

Lisajaoskonnakohtunik lahkus. Lisajaoskonnakohtunik Rich. Tiit töötas mõnda aega Elwas, abistades alalist kohtunikku P. Tamme ja täites wiimase haiguse ajal tema ülesandeid. Nüüd lahkus R. Tiit kohalt, kuna ta määrati presidendi otsusega Lüganusele jaoskonnakohtunikuks.

Walgamaalt

Uussi traktorijuhte Sangastes. Nädala alul peeti Kceniis Alf. Hellati Elia talus kahepäewased tegelikud traktorikünni kursused, millest wõtis osa 16 isikut, peamiselt Sangaste konwendist. Kursustel wiibisid need, kes talwel läbi teinud samade kursuste teoreetilise osa. Eksami sooritasid rahuldawalt 14 kursuslast, kes said traktorijuhikutse.

Walga konw. konsulent Taanis. Praegu Taanis õppereisil wiibiwate Põllutöökoja nõunadjatega jõittis kaasa Walgast Walga konwendi konsulent M. Wahtrik. Ylaolekul täidab tema aset Sangaste konsulent J. Triisa.

Kodukaunistamisering Helme maanaisteseltside juurde. Põllutöökoja Helme konwendi piirkonda kuuluwad maanaiste organisatsioonid on otsustanud oma esindajate ühisel nõupidamisel kutsuda kõikide piirkonna maanaiseseltside juures ellu kodukaunistamisringid wõistlusprintsiibi alusel kolme-aastase tööperioodiga. Kes soowiwad osa wõtta wõistlusest, neil tuleb registreerida Helme jsk. maatulunduskonsulendi juures 1. augustiks.

Ruumipuudus Helme kodunduskeskkoolis. Helme kodunduskeskkooli soowis käesolewal kewadel astuda 35 uut õpilast kuid ruumipuudusel saadi wastu wõtta ainult 20 õpilast, mis tõttu pea pooled jäid ukse taha.

Walgast

Walga turg 16. juunil. Neljapäewal peetud Walga turg oli keskmise maarahwa osawõtuga. Turul oli rohkesti müügile toodud wärskeid aiasaadusi, ka karusmarju leidus esmakordselt. Turul maksid: Põllusaadused: rukkijahu 315—320 j. 16 kg, odrajahu 25—28 j. kg, loomajahu 200 kuni 230 j. 16 kg, püüli 25—45 j. kg, kartulid 220 kuni 250 j. watk. Aiasaadused: Wärsked kapsad 10 j. kimp, lillkapsad 30 j., salatid 5 j., redised 5 kuni 7 j., rabarberid 10—15 s. kimp, tikerberid 20 j. l, kurgid 15—25 j. tk.

Karjasaadused. Rööst piim 10 j. l., talu- wõi 65—70 j. 400 g, koor 70—80 j. l., kohupiim 25—30 j. kg, kanamunad 8—9 j. t. Liha ja elus loomad. Tapetud sead 75—78 j. kg, elus wasikad 10—15 kr. tk., põrsad 8—15 kr. tk., eluslambad 8—16 kr. tk.

Tõrwast

Märgiti 4 mära ja 2 täkku. Tõrwas toinnud suguhobuste märkimisele toodi kokku 40 hobust. Märgiti aga ainult 4 mära ja 2 täkku.

Wõrumaalt

Kahjuriterohkus aedades. Põlwa ümbruses keduwiljaaedades ja juurwiljapõldudel on kahjurid peaagu täielikult häwitatud loomajõudajuurikate- ja kapsa-ning teised juurwilja taimed. Kõige rohkem esineb maakirpe. Põlwa konwendis on seni ka usu- ja odrapõlde maakirpude poolt osaliselt häwitatud.

Põltsamaalt

Wana koolitegelane läheb pensionile, Põltsamaa linna algkooli juhataja Jaan Põldra on otsustanud 1. aug. lahkuda oma kohalt ja minna pensionile. J. Põldrat tuntakse tüseda koolimehena ja energilise seltskonnategelasena. Koolijuhataja Põldra on 61 a. wana ja töötanud pedagoogilisel alal 42 aastat.

Naiskodukaitse Põltsamaa jaoskonna esimaise kohalt on lahkunud kohalik tuntud seltskonnategelane proua Amalie Põldra. Tema asemele on määratud pr. Helene Puhk, kes esimaise kohuseid täidab ajutiselt.

Wirumaalt

Laewa laadung põlewkiwiõli Leedusse. Sillamäel asuwa Eestimaa Õlikonsortsiumi õlitehasest saadeti laewa laadung põlewkiwiõli Leedusse. Põlewkiwiõli oli Leedusse tellitud liipriteinbutamiseks.

Tõrwala diatomiiti wälismaale. Tõrwala uue sadamasilla kaudu saadeti mootorpurjek „Kullerwoga" Tõrwala kaewanduse diatomiit-mulda wälismaale ümbertöötamiseks. Koha peal punub weel nimetatud mulla ümbertöötamise töös tus. Seni on siin tehtud ainult katseid.

Narwast

Narwa linnal 36.000 kr. ülejääki. Narwa linnawalitsusel on walminud möödunud majandusaasta aruanne, mis näitab tulusid 882.297 kr. 13 s. ja kulusid 846.196 kr. 40 s. Ülejääki on seega 36.101 kr. 73 s., mis juurim Eesti iseseiswuse festel. Seni on tõhusamaks ülejäägiks olnud 9000 kr.

Narwa-Jõesuus kg. räimi 2½ senti! Neljapäewal õnnistas meri Narwa-Jõesuu kalureid rikkaliku kalasaagiga. Eelmisel õhtul merrewiidud wõrgud otse kubjesid räimedest. Mõni kalur sai korraga enam kui 800 kilo räimi. Hea saagi tõttu on ka praegu räimehind Narwa-Jõesuus üsna madal. Nii wõis eile seal osta silku 2½ sendiga kg. N.-Jõesuu kohal püsiwad juba pikemat aega suured silguparwed, kuna Merikülas ja Utria kohal on praegu silgusaak wõrdlemisi kesine.

SSSR-i põllutööriistu Eestisse. Nõukogude Wenest toodi Narwa kaudu Eestisse 4 wagunit põllutööriistu.

Maikuu passiivsus 1.378.000 krooni

Esimese wiie kuu sissewedu ületab wäljaweo 9,5 milj. krooniga

Riigi Statistika Keskbürool on walminud kokkuwõtted wäliskaubanduse kohta maikuu jooksul. Nagu neist nähtub, jätkub kaubabilansi passiiwsus ka tähendatud kuul, ulatudes 1.378.000 kroonini. Nimelt on maikuu jooksul Eestisse kaupa sisse weetud 10.405.000 kr. wäärtuses, kuna wäljaweo wäärtus samal ajal oli 9.127.000 kr.

Käesoleva aasta wiie esimese kuu kokkuwõttes tõuseb passiiwsus 9.496.000 kroonini, kusjuures sissewedu wäärtus oli 46.436.000 kr., wäljaweo wäärtus aga 36.940.000 kr.

Mõõdunud aastaga wõrreldes maikuu sissewedu jäi peaaegu täpselt samaks, kuna wäljawedu on kaswanud rohkem kui 1 milj. kr. wõrra. Wiie kuu kokkuwõttes on sissewedu eelmise aastaga wõrreldes näidanud tõusu pisut üle 3 milj. krooni, wäljawedu aga umbes 4,5 milj. kr. wõrra.

Maikuu sissewedu on kindlalt esikohal Saksamaa 3.250.000 krooniga. Inglismaalt toodi sisse kaupasid 1.702.000 kr. wäärtuses. Kolmandal kohal on Rootsi 816.000 krooniga. Wäljawedust aga wõtab Inglismaa endisele suurema osa, nimelt 3.478.000 kr., kuna Saksasse oleme saanud paigutada kaupasid 2.480.000 kr. eest. Ka wäljaweos asub kolmandal kohal Rootsi 567.000 krooniga.

Ülsikutest kaubaaineteist asuwad maikuu sissewedus esikohal raud ja teras 758.000 kr. Järgnewad puuwill 574.000 kr., suhkur — 274.000 kr., wäetised 205.000 kr. ja willane lõng 201.000 krooniga.

Wäljawedus on maikuu jooksul tubli summa andnud wõi, nimelt 2.217.000 kr. Teistest wäljaweokaupadest wäärtuse järjekorras tuleks märkida metsamaterjal — 682.000 kr., liha ja tahud — 645.000 kr., tselluloos — 603.000 kr., põlewkiwiõli — 573.000 kr., munad — 484.000 kr., liha — 443.000 kr., wineer ja toolipõhjad — 410.000 kr. jne.

Eesti, Läti ja Inglise kirikute lähendamine

Nõupidamised peetakse Riias ja Tallinnas. — Külalised tulewad ka Tartu ja jutlustawad Peetri kirikus

Täna asusid teele piiskop H. B. Rahamägi, piiskoplik wikaar F. Jürgenson ja dr. J. Taul, et wõtta osa Riias toimuwast Eesti, Läti ja Inglise kirikute lähendamise konwerentsist. Sellest wõtawad osa Inglismaalt 7, Lätist 4 ja Eestist 3 esindajat. Konwerents toimub 3 päewa Riias ja 3 päewa Tallinnas.

Mainitud konwerents on 1936. a. Londonis peetud konwerentsi töötulemuste järg ja siin

tulewad arutusele 4 põhiküsimust:

Kuidas waatab luteri ja anglikaani kirik pühakirjale, usutunnistusele, sakramentidele ja waimulikule ametile. Kui nendes küsimustes kokkuleppele jõutakse, siis wõetakse ka meie kirikud sellesse liitu, mis soodustab liidusolewate riikide kirikuringkondade läbikäimist, wastastwates maades soodustuste loomist jutlustamisele jne.

Olgu tähendatud, et Soome luteri kirikuga on samad läbirääkimised peetud juba 1934. a. Läbirääkimiste algatus tuli ka tol korral inglaste poolt.

Inglise esindajad konwerentsile

on määratud Canterbury peapiiskopi poolt ja sinna kuulub ka Gloucesteri lordpiiskop dr. A. Headlam. Üldse on selles koosseisus 4 piiskoppi, 2 professorit ja üks õpetaja.

Konwerentsist osawõtjad jõidawad teisipäewal, 21. juunil Tartust läbi, kus neid terwitab lauluga raudteejaamas Tartu Peetri koguduse meeskoor. Tallinna jõutakse teisipäewa õhtuks. Peale nõupidamise wõtawad kirikute esindajad osa ka laulupeost. Wõidupühal peetakse jumalateenist. Toomkirikus, kus jutlustawad Inglise pastorid. Lahkumisedinec antakse Eesti piiskopi poolt reede õhtul „Kuld Lõwis".

Laupäewal, 25. juunil wiibiwad

külalised Tartus,

kus wõetakse ette wäljasõit Petserisse ja Wene piirile. Laupäewa õhtul peetakse Peetri kirikus õhtuteenistus, kus jutlustab Inglise piiskop.

Nõupidamisel Tallinnas täiendatakse meie poolt esindajate arwu 3 pealt 7-ni.

ILMUS sündmusrohke ja köitev armastusromaan

Berta Ruck:

Neiu reviiüst

239 lehekülge. Kaas kunstnik R. Kivit'ilt. Hind ainult Kr. 1.–

Ladu:

„POSTIMEHE" raamatukauplus

Suurturg 16, Tartu.

Sport

Eesti-Soome 11-es tennismaawõistlus algab laupäeval

Eesti wõitnud 4 ja Soome 6 — K. Lasu wõistleb 11. korda Soome wastu

Eesti Tennisklubi juhatuse koosolekul kinnitati lõplikult Eesti rahwusmeeskonna koosseis maawõistluses Soomega, mis algab laupäewal Tallinnas. Eesti rahwusmeeskonna koosseisu arwati meesmängijaist K. Lasn, P. Kuus, E. Kree, dr. H. Rainert-Rosenblatt, H. Pukk ja A. Tomberg. Naismängijatest pr. W. Nõmmik, preilid E. Tikenberg ja H. Bach. Paarismängu kombinatsioonid selguwad laupäewa hommikul wõistluse eel.

Eelolew Eesti ja Soome waheline maawõistlus on järjekorras 11-es. Esimene maawõistlus peeti 1928. a. Tallinnas, mis lõppes Soome suure wõiduga 12:5. Esimesed neli hõimude wahelist maawõistlust wõitis ülekaalukalt Soome. Siis järjest kolm aastat Eesti oli weelgi suuremas koorilise tulemusega wõitja. Soome kaotas 16:6; 14:8 ja 18:4. Kolmel wiimasel maawõistlusel on wõidud wahelduwad tagajärjega 12:10. Wiimati wõitis Eesti 1936. a. Tallinnas.

Seega on 10-st maawõistlusest Eesti wõitnud 4 ja Soome 6. Matšhid on lõppen. siiski 114:101 wastu Eesti kasuks.

Huwitaw on märkida, et kõigil senipeetud maawõistlustel Soome wastu on Eesti rahwusmeeskonnas esinenud 10 korda järjest Kristjan Lasn, kes ka eelolewal maawõistlusel startidb ja nüüd juba kolmandat korda Eesti meeskonna wanemana.

K. Lasn on tulnud alates 1926. aastast Eesti tennisemeistriks 12 korda, kusjuures kaotas waid 1935. a. Tartus kinnistel meisterwõistlustel H. Pukk'ile, aga lahtistel meisterwõistlustel samal aastal tuli siiski Eesti meistriks.

Eelolewal maawõistlusel on seniste traditsioonide kohaselt Eesti ja Soome wahelistel maawõistlustel wõitmiseks Eesti kord, sest neljal wiimasel aastal on see järjekindlalt waheldunud ja möödunud aastal wõitis Soome.

Eesti tennisemängijad on püsinud tänawu kogu talwe treeningus ja eelolew maawõistlus Soomega kujuneb kõigi ealduste kohaselt äärmiselt tasawägiseks ja pinewamaks senipeetuist.

Kergejõustiku õhtumiiting Walgas internatsionaalide osawõtul

Neljapäewa õhtul toimus Walgas kergejõustiku õhtumiiting, millest peale walgalaste ja lätlaste ka kaks internatsionaali — tartlased Raska ja Piliste osa wõtsid. Tänu internatsionaalide osawõtule kujunesid tagajärjed 800 m, 400 m ja kaugushüppes täiesti rahuldawateks.

Halwale ilmale waatamata oli publikut kogunenud üsna keskmiselt, mais näitab, et huwi kergejõustiku wastu pole Walgas weel kadunud, tarwis ainult paremaid wõistlusi.

Pinewamks alaks kujunes 800 m jooks, kus konkureerisiid tartlane Piliste ja walgalane Päitlane. Jooks algas wihmasajuga ja Päitlase wedamisel, kuid peagi püüdis Piliste ta kinni ja wedas ise natuke aega. Ni waheldwalt wedades arenes tugew rebimine wiimasel sirgel ja jooksu lõpetasid Piliste ja Päitlane enam-wähem rindrinnaga Piliste ees olles 10 sm-ga. Kuid üllatuseks osale publikule kuulutati wõitjaks Päitlane, kuna mõlema ajaks märgiti 2.01,2. Päitlase tagajärg on uueks maakonna rekordiks, mis-pärast näib ka mõistetaw olewat tema wõitjaks kuulutamine.

Kaugushüppes saawutas Raska tubli margi — 6,72 m, olles oma wastasest tublisti parem. Samuti 400 m wõitis Raska tagajärjega 54,0.

Wõistluste tehnilised tulemused:

100 m: 1) Kuhi 12,2, 2) Kaljulaid 12,4. 3) Munda 12,4. 800 m: 1) Päitlane (WSK) 2.01,2 (uus maakonna rek.), 2) Piliste (ASK) sama ajaga. Kaugushüpe: 1) Raska (ASK) 6,72 m, 2) Uibo (WSK) 6,29 m. Kuul: 1) Kojaro 12,47 m, 2) Aid 11,90 m. Mõlemad WSK. Ketas: 1) Aid 37,06 m. Kõrgus: 1) ja 2) Aid ja Kaljulaid 160 (WSK), 3) Raag (WSK) 155. 400 m: 1) Raska (ASK) 54.0, 2) Altin (WSK) 54,8.

SKN wanematekogu ja tehniline juhatus koos

SKN Tartu ringkonna wanematekogu ja tehniline juhatuse ühine koosolek peetakse esmaspäewal, 20 juunil kell 18 Tartu Sportlaskodus, Gildi tänawal. Päewakorras informatsiooni andmine spordiõunik H. Michelsoni poolt, hooaja kawa teostamise ja noorte spordimäärustiku küsimused, noorte üldiste spordimängude küsimus ja koosolekul algatatud küsimused.

Ungari ja Itaalia finalistid

Ungari löi maailmaesiwõistlustel Rootsit 5:1 ja Itaalia Brasiliat 2:1

Pariisist, 17. juunil. Neljapäewal toimusid Prantsusmaal jalgpalli maailmaesiwõistluste poolfinaali kohtamised. Pariisis prantslase Leclerai juhtimisel mängisid Ungari ja Rootsi. Ungarlased näitasid ilusat mängu ja wõitsid suurelt — 5:1, poolaeg 3:1.

Marseille'is kohtusid Itaalia ja Brasiilia helweetslase Wüthrichi juhtimisel. Seninе maailmameister Itaalia suutis saawutada wõidu 2:1. Seega kohtuwad pühapäewal Pariisis peetawal finaalwõistlusel Ungari ja Itaalia.

LWJK — 17. juuni

Mõne reaga spordimaailmast

Woelke kuuli 15.45. Berliinis peetud kergejõustikuwõistlustel tõukas Woelke kuuli 15.45. Teiseks tuli Stöck 15.26. Enne seda oli Stöck odaheites saawutanud 65.45. Ka Dresdenis saawutati häid tulemusi. Ni wõitis Kreher 200 m ajaga 21,8 Harbigi ees, kes omakorda saawutas esikoha 400 m ajaga 49.0 m. Naiseist jooksis Käthe Kraus 100 m 12,3 ja 200 m 25,3 sek. Tähelepanuwäärw tagajärg saawutati naiste kõrgushüppes, kus Manke ületas 1.50 m. Leipzigis peetud wõistlustel hüppas Lutz Long kauguse 7.25 m.

Husqwarnas peetud kergejõustikuwõistlustel Strandberg saawutas 100 m tulemuse 10,6 sek., Kinna-Berg tõukas kuuli 15,39 m ja heitis ketast 46,35 m.

Petra — Destreman wõitsid Budge — Makot. Pariisi lahtiste tennisejõuwõistluste wiimane päew tõi suurima üllatuse. Favoriidid Budge — Mako kaotasid finaalis prantslastele Petra — Destremanile ägedas wõistluses 3:6, 6:3, 9:7, 6:1. Budge ei olnud oma tawalises mänguhoos.

Ragnhild Hveger jäi Berliinis wõitmatuks. Esimesest wabaõhu ujumiswõistlusest Berliinis wõtsid osa ka Taani naisujujad Ragnhild Hveger ja Inge Sörensen. R. Hveger wõitis 100 m kraulis maailma ujujate esiwiisi Inge Schmitzi ja Uriel Wollacki ees ajaga 1.07,1. Teise wõidu saawutas ta 100 m seliliujumises 1.19,7. Inge Sörensen wõitis kindlalt 200 m rinnuli ajaga 3.07,2.

Kergejõustiku wõistlused poistele

Eelolewal laupäewal, 18. jsk. korraldab Kalewi spordi suwikool järjekorralised kergejõustiku wõistlused S. K. N. poistele Tall. tän. spordiväljakul, algusega kell 6 õhtul. Nagu waremalt teatatud, pidid samal ajal olema ujumise wõistlused poistele, kuid külmade ilmade ja külma wee tõttu, otsustati ujumisewõistlused edasi lükata ja selle asemele korraldatakse kergejõustiwõistlused kõigile Tartu spordipoistele.

Wõistlused toimuwad kolmes wanuse klassis: A klassi kuuluwad 18—21-aastased, B klassi 15—17-aastased ja C klassi 13—14-aastased poisid.

Kergejõustiku wõistluste kawas on: 60 m jooks, 60 m tõkkejooks, 800 ja 1500 m jookjud, kolmikhüpe, teiwashüpe, kõrgushüpe, odaheide ja kettaheide. Wõistlustest on lubanud osa wõtta enamik Tartu spordipoisse Kalewi suwekoolist, NMKü-st, Kalewist ja teistest seltsidest. Nimekamatest poistest startidwad hiljutine ASK kolmewõistluse wõitja Elm. Koppa ja Kaseorg, Luts, Rurk, Köster, Waikma ja Tartu noorte parim hüppemeister Samre.

Pärast jaanipäewa korraldab suwekool järjekorralised kergejõustikuwõistlused poistele 2. juulil.

Wälis-Eesti kongress toimub laulupeo ajal

Kongressile saabub 80 delegaati

Kongress külastab wabariigi presidenti ja peaministrit

Kuna laulupeoks saabus kodumaale rohkesti wäliseestlasi, korraldatakse Tallinnas 21.—30. juunini 3. ülemaailmline Wälis-Eesti kongress Wälis-Eesti Üh. korraldusel. Kongressist wõtab osa 80 delegaadi ümber, kellest osa saabub weel pühapäewal, 19. juunil aurik „Bathoryl" Põhja-Ameerikast.

Kongressi awamine toimub teisip., 21-sel „Estonia" kontsertsaalis kell 10.30. Awaktusele on oodata ka wabariigi presidenti K. Pätsi, sõjawägede ülemjuhataja J. Laidoneri ja wabariigi walitsuse liikmeid. Aktuse awab Wälis-Eesti Ühingu esimees ja terwituskõne peab peaminister K. Enpalu. Kawas on weel laulukoori ja orkstri ettekandeid.

Lõuna ajal ajetab kongressi delegatsioon pärja Wabadussõjas langenute monumendile.

Teisip. õhtul on töökoosolek Kaubandustööstuskoja saalis, kus kuulatakse ära aruandeid kohtadelt jne. Õhtul kell 21 on kooswiibimine wälis-eestlastele „Estonia" saalides.

Keskmädalal jätkub kongress töökoosolekuga Kaub.-tööstuskojas, kus arutusele tulewad wäljarändamise ja tagasirändamise küsimused. Ülles tõstetakse ka küsimus, kuidas wäliseestlasi rakendada tegewusse kodumaa majanduse ja tööstuse huwides. Wastuwõtmisele tuleb ka Wälis-Eesti Ühingu järgnewa 5 aasta töökawa. Kongress lõpeb kell 14 ühislauluga. Samal päewal on ühislõuna kongressi delegaatidele ja filmietendus kino „Helios" E. Kultuurfilmi poolt. Linastusele tuleb samas ka P.-Ameerika eestlaste filme.

Keskmädalal, 22. jsk. wõtab kongressi delegaadid wastu peaminister K. Enpalu. Wastuwõtt toimub arwatawasti õhtul kella 20 paiku.

Peale laulupidu ja wõidupüha jõidawad esmaspäewal, 27. juunil Wälis-Eesti tegelased külla wabariigi presidendile Oru lossi. 30. jsk. korraldatakse wäliseestlastele ekskursioon Tallinna käitistesse.

21.—25. juunini on linna tütarlaste kommertsgümnaasiumi ruumes awatud Wälis-Eesti näitus.

*

Pühapäewal, 19. juunil kell 4 p. l. saabub Tallinna teine suurem wäliseestlaste ekskursioon, mille juhiks on Ehrenfried Weski New Yorgist. Ekskursioon saabub Tallinna aurik „Bathoryl" ja kogusummas on sel korral oodata 25 wäliseestlast. Wiimased toowad kaasa ka filmi P.-Ameerika eestlaste elust, mille on walmistanud konsul Kunsik.

Narwa üliõpilane tegi tähtsa leiutise

Diatomiidist wõib walmistada karborundum-käiasid

Narwa wanima kaluri Joosep Nõmme poeg Oskar Nõmm, kes on üliõpilane Tallina Tehnikumis, awastas koos sama tehnikumi assistendi mag. A. Saarismaaga leiutise, mis wõimaldab diatomiidist walmistada karborundum-käiasid, mis tarwitamisel peamiselt metall-, klaasi- ja nahatööstustes. Leidus on patenteeritud.

Meil Eestis tuuakse iga aasta wälismaalt sisse karborundum-käiasid 8—10.000 kr. eest. Nende käiade walmistamine sünnib peamiselt Inglismaal. Saksamaal ja Ameerika Ühendriiges. Seni walmistatwate karborundum-käiade koosseis on — puhas kwartsi liiw, sool ja süsi wõi koks, mis liidetakse kokku elektriahjus 3000° kuumuse juures. Seni Balti riikides selliseid käiasid pole walmistatud.

Meie diatomiidist karborundum-käiade walmistamine sünnib sel teel, et esialgu diatomiit leitud uue aparaadi abil uhutakse kwartsiks, saades puhast kwartsi 85 proti. (SiO 2). Tooja ja sõe lisandus tuleb elektri abil 3000-kraadise kuumuse juures. Meie leidurite poolt awastatud wiisi läbi diatomiidist walmistatud karborundum-käiade kilo läheb maksma ainult 3—4 kr., kusjuures diatomiidist walmistatud käiad on kõige kõrgema kwalideediga. Wälismaa käia kilo aga maksab 4—30 kr.

See tähtis leiutis tehti 2-aastase katsete tagajärjel, mis pandi toime Tallinna tehnikumis ja kohapeal, diatomiitide lademet juures.

Esimesed metsmaasikad walminud

Pangodis on leitud päikesekülgedelt kohtadelt juba esimesi walminud metsmaasikaid. Ka on loota lähemail päewil esimeste aedmaasikate walmimist.

Tänawu on aedades maasikate kallal rohkesti häwitustööd teinud õielõikaja. Ka rikkus esimesi maasikate õisi ööküln. Üldiselt wõib siiski loota wõrdlemisi head maasikasaaki.

TARTU TEATED

Tartus ei korraldata wõidutuld

Raadi pargi wabaõhupeole ei leitud esinejaid

Linnawalitsuse algatusel peeti käesolewa nädala algul organisatsioonide esindajate nõupidamine, kus arutati küsimust, kuidas Tartus tähistada wõidupüha. Juba esimesel koosolekul selgus, et pidustuste korraldamine on seotud raskustega. Eile oli raekojas koos järjekordne nõupidamine, kus üksmeelselt otsustati Tartus wõidutuld mitte korraldada.

Esialgsete kawade kohaselt taheti tartlastele Raadi pargis korraldada wõidutuli ja wabaõhupidustus, nagu see mullu toimus Tähtwere pargis. Selgus aga, et pole wõimalik hankida esinejaid. Wõidupühaks lahkuwad Tartust kõik orkestrid, laulukoorid ja rahwatantsutrupid esinema Tallinna pidustustele. Kuna wabaõhupidu orkestrita ja laulukoorita pole wõimalik määrikalt fisustada, otsustati wõidutule põletamine Raadi pargis hoopis ära jätta. Eelmise aasta eeskujul kaunistatakse wõidupüha mälestussambad lilledega ja pannakse linn liputehtesse.

Rootsi kultuurfilmide demonstreerimine

Weel eilsest kuninga sünnipäewa puhitsemisest

Akadeemilise Rootsi-Eesti Seltsi korraldusel oli eile Rootsi kuninga Gustaw'i sünnipäewa puhul kino „Ateeni" ruumes filmietendus, millest meie eilses lehes juttu oli. Osawõtjate hulgas oli eriti rohkesti näha ülikooli õppejõude ja muud akadeemilist peret. Toimetuse töö lõpul jätkus eile filmietendus.

Awasõnad ütles Riigi Kesktarhiivi direktor dr. O. Liiw, kelle kõne meie eilses lehes ära toodud, mille järel kuulati püsti seistes Rootsi kuningalaulu. Sellele järgnes Rootsi kultuurfilmi demonstreerimine. Esimeses osas näidati filmi Rootsi kaewandusest ja rauatööstusest, teises osas näidati Rootsi üliõpilaste traditsioonilisi pidustusi ja karnewal-rongkäiku, kuna kolmas osa filmist oli pühendat. kuningas Gustaw'i eraelu näitamisele. Selles oli näha kuningat sportlasena, jahimehena ja muudest üritustest osawõtjana.

Lõppsõnad ütles konsul J. Lille nimel Ilmar Lill, tänades kõiki osawõtjaid, mille järele mängiti Rootsi ja Eesti hümnid.

Lühidalt

Ülikooli ametkonna terwitus A. Luhale

Täienduseks eilsele sõnumile ülikooli sekretäri dr. A. Luha lahkumise kohta olgu tähendatud, et kaasteenijate nimel wõttis sõna wanimaid ülikooli ametnikke sekretär-arhiwaar A. Sokka, kes märkis A. Luha sõbralikku ja kollegiaalset suhtumist temale alluwatesse ametnikesse, andes lugupidamise tunnusmärgina temale kaasteenijate poolt üle kingi.

Selle järele wõttis sõna ülikooli prorektor prof. E. Roots.

Skautide kogunemine

Kõigil Tartus wiibiwail skautidel, kes wanemad kui 14 aastat, tuleb koguneda täna, reedel, kell 20 Tartu Skautide Malewa ruumidesse. Kõne all osawõtt Tallinna üldlaulupeost ja wõidupüha pühitsemisest. Ilmumine wäga tarwilik.

Töösturite wäljasõit lükati edasi

Kuna pole oodata ilmade paranemist, otsustasid töösturid ühissõidu Haanja-Munamäele, mis pidi algama laupäewa õhtul, lükata edasi paremate ilmade saabumiseni.

Sõögisaal „Koit" suletakse 2-eks nädalaks

Et wõimaldada teenijatele suwepuhkust ja teostada remonttöid köögis, suletakse sõögisaal „Koit" 2-eks nädalaks. Sõögisaal lõpetab tegewuse pühapäewal ja awab uuesti ukse 4. juulil.

Lasteaia Seltsi tänu

Tartu Eesti Lasteaia Selts tänab kõiki seltsiliikmeid ja lasteaia sõpru, kes oma abi ei keelanud korjanduse heaks korraldamekuks. Tänu korjajatele, kes wihmasele ilmale waatamata tulid, et Tartu alati abiwalmilt seltskonnalt wäikestele mudilastele wäikest annetust paluda. Palju tänu: pankadele, tööstustele ja äridele lahkete annetuste eest. T. E. L. S. juhatus.

A.-S. Tartu Pank 70-aastane

Wanim kommertspank Eestis

Laupäewal, 18. juunil täitub 70 a. päewast, mil kinnitati Tartu Panga põhikiri. See päew on omajagu märkimiswäärne, kuna Tartu Pank osutub meil tänapäewal tegutsewatest krediitasutistest wanimaks kommertspangaks.

Wastawalt meil minewikus toimunud mitmekesistele poliitilistele ja majanduslikk. murdeaegadele on pangal läbi elada tulnud wäga erinewaid ajajärke.

Panga osatähtsus meie krediiditurul on iseseiswuse aastatel järjekindlalt tõusnud; eriti hoogsalt areneb tegewus aga alates 1928. aastast, millal pangal tekkisid lähemad sidemed Londoni panga The British Overseas Bank, Limited'iga.

Panga praegusse juhtkonda kuuluwad esimehena August Rennit, kes üks wanemaid pangapraktikuid Eestis; — juhatuse liikmetena O. Hahn, F. Tannebaum ja J. Piiroja.

Tartu turg

Wärsked kartulid müügil. Taluwõi 125 kuni 145 senti kg

Täna oli maarahwast rohkesti linnas, mille tõttu ka turg oli paisunud üsna suureks. Eriti rohkesti oli müügil näha taluwõid ja wiimase hind sensest weelgi madalam. Üldse olid kõigi müügile toodud ainete hinad madalamad kui nädala alul.

Wiljaturul leidus üsna rohkesti müügil rukkijahu, kaeru aga wõrdlemisi wähe. Rukkijahu 50 kg eest makseti wastawalt jahu headusele 8,5—9,10 kr. Harukordse nähtusena oli turul ka nisu ja nõuti nendest 24 s. kg. Kuna kaeru oli müügil wähe, siis nõuti ja makseti nendest 15—15,5 s. kg. Walged kartulid maksid 1,70—2 kr. ja wäikesed punased 2,70—3 kr. kott.

Lihaturul makseti täna tapetud sigadest 70—86 s. kg, kusjuures peamine ostuhind kõikus 75—78 s. ümber. Tapetud wasikad maksid 30—40 s. ja tapetud lambad 55—65 s. kg.

Wäikemüügil maksis sealiha 85—115 s., searasw sultamatult kuni 1,20 kr., seasink suitsetatult 1—1,5 kr. kg, wasikaliha 30—60 s., weiseliha 45—75 s. ja lambaliha kuni 75 s. kg.

Tapetud kanad ja kuked 0,75—1,75 kr. tükk.

Kalaturul maksid ahwenad 15—20 s. kg, latikad 20—40 s., sudakad 45—60 s., kiinaskid 45—55 s., rääbised 40—45 s., hawid 30—45 s. ja wärsked silgud 18 s. kg. Wiimaseid leidus müügil wähemal määral ainult Fortuna turul. Suitsusilgud maksid 3—8 s. kümme. Tegewus kalaturul oli waiksewõitu.

Piimasaadusteturul näitas wõihind üldist langust. Kui weel nädala alul pütiwõi maksis 2—2,05 kr. kg, siis oli selle kilohind täna juba 1,90 kr. Harilik piimatalituste wõi maksis 1,63—1,75 kr. kg. Taluwõi peamiseks ostuhinnaks oli täna 1,38 kr. kg, kuna harwem saadi 1,45 kr. Üldine ostuhind taluwõil oli 1,25—1,45 kr. Et taluwõid turul rohkesti ja selle hind madal, siis on turuhoones piimasaadustega kauplejate tegewus jäänud äärmiselt waikseks. Rohkem kui eelmistel päewadel oli täna müügil kanamune, mille tõttu nende paarist enam üle 9 sendi ei tahetud maksa, kuigi nõuti kuni 10 s. paar. Hapukoore ja kohupiima hind püsib endisena.

Wärske aedwiljaturg. Siin leidus uudse kaubana aednik Windi laual wärskeid kartuleid ja nõuti nende liitrist esialgu 1,5 kr. Aednike seletuste järele olewat wärsked kartulid juba paar nädalat tagasi müügile ilmunud, kuid seni need läksid siiski peamiselt pealinna turule. Tomatid maksid endiselt 2—4 kr. kg, wärsked kurgid 8—35 s. tükk, wärsked peakapsad 50—70 s. pea, lillkapsad 10—70 s. pea, wõiredised 8—15 s. kimp, supikapsataimed 5—8 s. kimp, nuikapsad 8—10 s. tükk, porgandid 8—10 s. kimp ja uudsena toidupeedid — 8 s. kimp.

Rohkesti on weel saadawal kapsataimi istutamiseks ja kõigub nende sajahind 20—25 s. ümber. Aiamaasikad maksid 1,70—2 kr. liiter ja toored karusmarjad 20—25 s. liiter.

Rikkalik on ka weel lilletaimede walik.

Heinaturul maksid timutiheinad 1,25—1,50 kr., kuna ilusamatest ristikheintest nõuti ka kuni 1,60 kr. 16 kg. Heinu oli müügil nõutawas rohkuses.

Küttepuude hinnad praegu weidi madalamad kui need olid paar kuud tagasi. Praegu müüwad jõeäärsed puukauplejad ilusaid kasepuid 14 kuni 14,5 kr. 2 ruumim. Lepad maksawad 11—12 kr., kuused ja männid 11 kr. ja haawad 10 kr. 2 ruummeetrit.

Ka maamehed müüwad küttepuid praegu odawamalt kui kewadel.

Ööwalwe apteekides

Öö wastu laupäewa on awatud järgmised apteegid: A. Imelik, Tähe t. 64, S. Ginziski, Wõidu t. 5, A. Metsapa, Raekoja 69.

Tartu poisid on wallutanud Taewaskoja

Jahedad ilmad ega wihmasagarad ei suuda rikkuda laagriswiibijate meeleolu. — Professorid, kirjanikud ja kunstnikud lööwad üldisele tegewusele innukalt kaasa. — Kui telkidesse seati „kesköte"

Külaskäik Tartu noorkotkaste suwilaagrisse

Poolteistsada Tartu noorkotkast asusid käesolewa näd. algul täielikus „sõja-warustuses" teele, et liüa Ahja jõe kallastele üles telklinn ning jääda sinna asuma nädalpäewiks. Ei kohutanud noori oma ettewõttest jahedad ja päikesewaesed suwepäewad, ega hooti taewast tilkuwad wihmasagarad. Waimustusega ehitati Taewaskojas telgid püsti, puhastati ümbrus prahist ja asuti elama ehtsat metsmehe elu.

Wõtsime ette wäikese külaskäigu Tartu noorkotkaste suwilaagrisse, et näha-kuulda

telklinna elanike tööd ja tegewust.

Wäljume Tartust Wõru maanteed mööda ja arendame 50—60 km tunnikiirust. Kuna kõik kaasasõitad teewad maantee kaudu oma esimese reisi Taewaskotta, tuleb paarist kohast lisa hankida oma geograafilistele teadmistele, enne kui jõuame teelahtmeni, kus teejuhis näitab: Taewaskoja raudteejaama 1,5 km ja Taewaskotta 2,5 km. Siit on ehitatud päris uus sirgtee ja see teeb sõidukile Taewaskoja weelgi enam kättesaadawamaks.

Kui külalised arwasid Taewaskotta jõudes ees leidwat murelikke ja külmast-wõetud laagrielanikke, siis oli

üllatus sedawõrd suurem,

et kõikjal käis elaw askeldus ja tegewus ja et rõõmus meeleolu ei lasknud kuidagi märgata halba tuju weel halwemateet ilmadest.

Ja egas Taewaskojas nood ilmad nii halwad polnudki kui Tartus. Wiimases sadas linnast lahkudes päris korralikku wihma, kuid Taewaskojas ei olewat tulnud tilkagi. Laagritegelased ise seletawad, et nendel polewat mingit tegu Tartu metobsiga, mis ennustab jahedaid ja wihmaseid ilmu. Nendel olewat ehitatud oma ilmajaam, mis maksew Taewaskoja kohta. Ning nende usk olewat kõikumatu, waid oma ilmajaama kohta.

Jõuame laagri wärawate juurde, mis suletud Kuna wäraw just eriti kõrge pole, siis

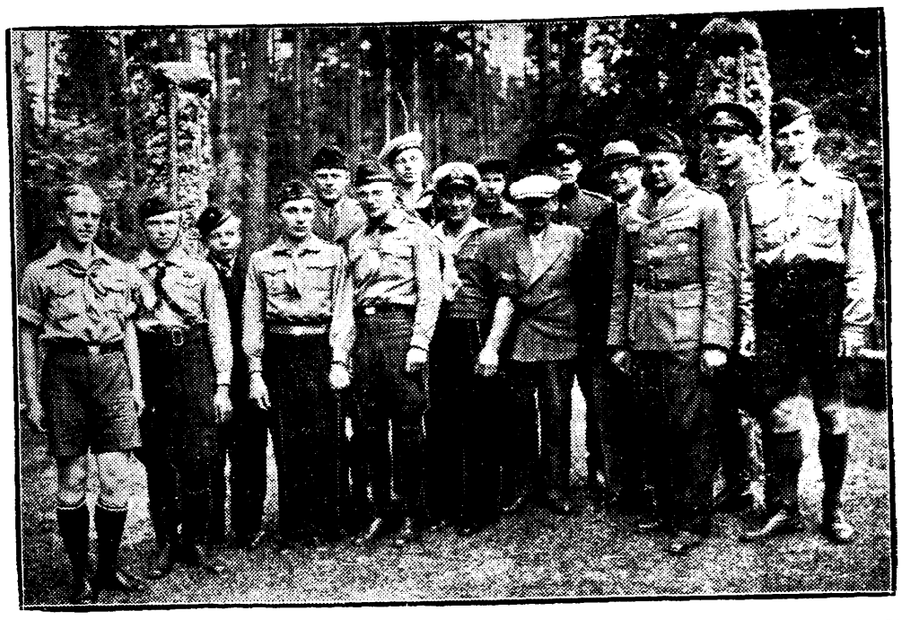
riskime seadusewastase teoga

ja astume üle wärawa. Tahame endi süü puhtsüdamlikult üles tunnistada ja loodame pääseda kergema karistusega.

Tahame hakata üles otsima kõige kõrgemat ülemust laagris — laagriwanemat prokurör A. Paali, kui wiimane astub wälja ühest telgist, kus ta parajasti lõunauinakut teinud. Ringutab käsi ja haigutab weel magusasti. Juurde sigineb weel teisigi laagri tähtsaid asjamehi. Tuleb laagripealik ja instruktor A. Kanswei, pealiku abi leitn. A. Kiwi ja komandant leitnant A. Tannia. Kui oleme nendega parajasti westluses, sigineb kuskilt weelgi me juurde noorsookirjanik Jüri Parijõgi, wärske Wabariigi Presidendi laureaat, kes siin ühes poistega juba laagri algusest peale tegutsemas.

Pärime kirjanikult,

kas ta on otsimas laagris uut ainet mõnele uuele „Teraskoiisile", millele saame aga tagasipöördwaid wastuseid. Et Parijõe südametunnistus neis asjus puhas ei ole, seda näeme juba ta muhelewast näost. Juttlemisel selgub, et muidu suwitamine läheb suurepäraselt, ainult päikest olewat napiwõitu. Päewal käi kuub seljas, ööseks lisa weel midagi soojemat alla.

Taewaskoja üldlaagri juhtkond. Wasakult esireas seitsmes: laagri wanem prokurör A. Paal, üheksas — all-laagri wanem prof. N. Weiderpafs.

Ka õpetajad Melso ja Niklus on poistega ühes laagrisse saabunud ja nendel on samawõrra kahju ilusatest ilmadest, mis ei saabu ega saabu.

Waewalt olemegi saanud weidi laagris ringi liikuda, kui nagu mga-alt kerkib ülesse kunstnik Ormisson, õngeritw käes ja kalakott kaenla all.

Kuidas kalasaak õnnestunud,

selleşt on huwitatud kõige pealt ärimees ja töösturi Joh. Paabo, kes külalisena laagris ja ka ise kirglik kalastaja. Healmeelel harutab Ormisson kalakoti lahti ja näitab suurt forelli, mille äsja jõest kinni nabinud. Topib siis piibu tubakat täis ja seletab, et ega's ilmadel suuremat wiga pole ühti, seşt mis peasi: kala näkkab hästi. Edasi selgub, et Ormisson on tänawu Taewaskojas suwitamas, kus tundwat ennast nagu teises kodus.

Tänawune suwilaager wõib uhke olla, seşt tema juhtkonda kuuluwad ka tunnustatud teaduse-mehed. Nii tegutseb agaralt kaasa 1. alllaagri wanemana prof. Nikolai Weiderpafs, kes kawatseb kogu laagri aja wapralt kaasa lüüa.

Poiste silmis päris kangelasliku aupaiste on omanud malewlane ja spordipealik L. Kukk, kelle ümber noored alati sagimas. Juba see, et Kukk on püstitanud rõngaskiige, milleks tal tuli ronida kõrge puu otsa ja sealt Tarzani kombel hüpata mitu meetrit eemal kasuwawa puu otsa, on andnud talle

poiste silmis suurematu kuulsuse.

Õhtual ja wainustusega seletatakse, et Kukk olewat pidanud jääma 6 tunniks puu otsa, enne kui ehitustöödega walmis jõudis. Ja kui siis Kukk weel saltot hüppab, poistega kõit weab ja neid tutwustab maadluswõtetega, ongi elusfangar nende silmi ees.

Ringkäigul selgub, et Taewaskojas on praegu püstitatud kahelpool Ahja jõge 35 telki. Jõele on ehitatud moodne sild, mis on tehniliselt päris tippsaawutis. Kõige suuremaks ehitiseks on H. Treffneri malewkonna hiigeltelk, kuhu alla wõib mahutada magama 60 poissi. Telk on nii suur, et seal all wõib teha ka tuld, ilma et see hädaohtlikuks kujuneks.

Weel selgub, et

laagris on tegutsemas

postitalus (mis awatud siis, kui suletud pole), wälitelefon, trükikoda ja teised sihukesed wajalikud asutised. Toitlustamist korraldab Tartu naiskodukaitse pr. Waldase juhatusel. Toitu antakse rohkesti, seşt wärskes õhus on poistel isu hea.

Kui moodsalt on laager sisustatud, näitab kas wõi see, et

mõnes telgis on „kesköte" sees.

Seda tehakse nii, et aetakse õhtul kiwi kuumaks ja tuuakse telki, kus ta soojust annab. Ei puudu ka terwiseweeallikad, wabaõhu kohwikud ja muud ettewõtted.

On juba widewik, kui asume tagasisõiduks teele. Nii palju ilusat ja wainustawat on film suutnud lühikese aja jooksul tähele panna. Jääb mulje, et nende noorte ridadest sirgutwad waimselt ja füüsiliselt terwed ja tugewad kodanikud, kes täis noorusjõudu ja teotahet asuwad warsti täiskasuwanud ridadesse.

Prokurör A. Paalist saadetuna lahkume laagri territooriumilt.

Ed. L.

Tähtwere tuletõrje 10 a. juubel

Juubelipeole on palutud ka Wabariigi Walitsuse esindus

Tähtwere tuletõrje juhte.

Esimene rida wasakult: E. Kandoja, A. Samarüütel (kohalik konstaabel), G. Leis, W. Täht (esimees), R. Saag, J. Amberg (laekur) ja A. Past (sekretär). Teine rida: W. Ottas, J. Kippasto, J. Meos, P. Laurits (kompanii pealik), H. Kurts, H. Adler (warahoidja) A. Toomel ja P. Metsik.

Tähtwere walla Wabatahtlik Tuletõrje Ühing pühitseb pühapäewal oma asutamise 10. aastapäewa Tähtwere Kõpla talus ühes lipuõnnistamise pidustuste ja peoõhtuga.

Tähtwere Wabatahtlik Tuletõrje Ühing on asutatud 1928. aastal. Algaastail oli ühingu tegewus wõrdlemisi tagasihoidlik, kuid 1934. a. muudeti põhikirja ja alustati energilisemalt tegutsema. Liikmete arw tõusis ja ka tulud suurenesid. Nüüd on seltsil juba waranbusi 1000 kr. wäärtuses ja liikmeid 192. Eriti hoogne on tegewus olnud kahel wiimasel aastal.

Pühapäewaste pidustuste kawas on: kell 12 päewal lipuõnnistamine õpetaja A. Wooremaa poolt, terwitused ja naelte löömine lipuwardasse, liikmete wannutamine ja paraad. Pärast seda on aktus, millele järgneb pidusöök. Õhtul kell 8 on samas pidu, kus kantakse ette M. Tarumi näidend „Soowin tutwust". Koha peal mängib Tartu Wabatahtliku tuletõrje orkester.

Pidustustele on palutud ka wabariigi walitsuse esindajaid, tuletõrje korpuse pealik ja teisi külalisi.

Akadeemilise Emakeele Seltsi küsimusleht 1938 nr. 1

1. Kas tunnete wäljendust läks looja karja? Mis puhul seda tarwitatakse? Tooge näiteid.
2. Mis puhul öeldakse wõi öeldi ära pane paljuks?
3. Kuidas on kõige wanem kohapealne keelepruuk: kas arwas olewat wõi arwas olema, nägin siia jõudwat wõi jõudma?
4. Kas tunnete sõna mälw? Kas see tähendab linnu rinda wõi midagi muud?
5. Kas tuntakse wõi tunti Teie pool weel sebipuid, sebawitsu ja muid sellenimelisi ree osi? Misfugused need on, märkige joonise abil nende täpne koht.
6. Kas olete kuulnud kedagi kunagi ütlewat suurem minust asemel suurem mind wõi suurematmind?
7. Kas teate muistseid, nüüd juba kadunud ristinimesid meestel ja naistel. Kus ja millal neid weel tarwitati?
8. Kas ja mis puhul öeldakse „ilm on mõtes"?
9. Mis tähendusewahe on lõhna, haisu, leha (lehk) ja teiste seda laadi sõnade wahel?
10. Misfugused (liiwaste, kiwiste jne.) madalikkude (meres, jões, järwes) nimed on Teie kandis põlised? Andke ükskaşjalişi seletusi!
11. Kas tehti Teie pool wanasti wahet järel, järele ja järgi wahel ja mis mõtes?
12. Misfugused on maailmakaarte wanad nimetused Teie kandis. Selgitage ükşikasalikult ka wahekaari ja tehke joonis.

Wastuse tarwis nõutatagu sõnasedeleid ja ümbrik Akadeemilişelt Emakeele Seltşilt. Seltşi paberil ja ümbrikuga saates nimelt ei tule postikulu kanda. Kirjutatagu iga küsimuse kohta eri sedelile, ainult lehe ühele küljele.

Wäärtusliku kaastöö eest kõiki ette tänades

Akad. Emakeele Selts

Iga isa ja ema tellib oma pojale ja tütrele meie parema noorsooajakirja „LASTELEHE"

Kaitsemalewa teated

Kõigil Naiskodukaitse Tartu Ringkonna liikmeil, kes wõidupüha paraadist Tallinnas osa wõtawad, ilmuda täna, 17. sõp. kell 8 õhtul Tartu tütarl. gümn. õuele. Kui ilm wihmane, siis ilmuda samaks ajaks Malewa kodusse. Ilmumine nii juhtkonnal kui lihtliikmeil kohuslik.

Esinaine E. Scral

Kirikliku teateid

Peetri kirik. Pühapäewal, 19. juunil kell ½8 hommikul leerilaste õnnistamise jumalateenistus armulauaga; laululehed ja meeskoori laul. Kell 10 homm. jumalateenistus Tartu Peetri uuel surnuaial laululehtedega, pasunakoor ja meeskoori laul. Laululehtedest sissetulek praost G. Rutopõllu hauamärgi heaks, hinnaks à 10 senti. Jaanipäewal kell 10 surnuaia-jumalateenistus Rahumäe kalmistul. Õp. J. Taul.

Peetri kirik. Pühapäewal, 19. juunil kell 10 homm. jumalateenistus noorerahwa õnnistamisega ja armulauaga. Laululehed.

Õp. J. Treumann.

Pauluse kirik. Pühapäewal kell 10 hommikul jumalateenistus ilma armulauata. Wõidupühal kell 10 hommikul jumalateenistus laululehtedega.

Õp. A. Wõõbus.

Maarja kirik. Pühapäewal, 19. juunil kell 10 homm. jumalateenistus armulauaga. Suwekuudel koguduse kantselei on awatud äripäewiti kella 9—12-ni. Õpetaja kõnetunnid teisipäewal, neljapäewal ja laupäewal kl. 9—12-ni.

Õp. A. Wooremaa.

Jüri kirik. Walweteenistus 18. juunil, laupäewa õhtul, kell 6. Armulaud järgnewal pühapäewal kell 10. Ülempreester K. Kokla.

Kärkna-Lähte kirikus on pühapäewal, 19. juunil kell 10 homm. teenistuse algus minekuga kalmistule, kus hingepalwus peetakse. Kell 4 p. l. samane palwus ka Lääniste kalmistul. Laululehed. Praost.

Päästearmee, Wabaduspuiestik 12. Laup. kl. 19.30 päästmiskoosolek. Pühap. kell 10.30 pühitsuskoosolek, kell 19 päästmiskoosolek. Teisip. kell 19 wabaõhukoosolek Peetri platsil. Neljap. kell 10.30 pühitsuskoosolek, kell 19 päästmiskoosolek. Reedel kell 10.30 pühitsuskoosolek, kell 19 päästmiskoosolek.

Otepää kirik. Pühapäewal, 19. juunil jumalateenistus harilikul ajal ilma armulauata. Samal päewal kell 1 lastejumalateenistus kirikus. Wõidupühal, 23. juunil jumalateenistus kell 11 homm. kirikus. Jaanipäewal, 24. juunil surnuaiapüha-jumalateenistus wanal surnuaial. Laululehed. Pühapäewal, 26. juunil suwise segaleeri konfirmatsioon kirikus kell 11 homm. Armulaud, laululehed, orkester. Õp. J. O. Lauri.

Petseri Peetri kirik. Pühapäewal, 19. juunil kell 10 homm. surnuaiapüha-jumalateenistus. Laululehed. Orkester. Õp. A. Hinno.

Metodisti kirik, Wallikraawi 18. Laupäewal, 18. juunil kell 8 õhtul palwekoosolek. Juhatab õp. F. Tombo. Pühapäewal, 19. juunil kell 10 homm. õp. F. Tombo terwituskooso. tema ajumisel Tartu koguduşewanema kohale. Laulukoor. Laululehed. Kell 5 p. l. ewangelisatsioonikoosolek. Kõik jüdamest teretulnud.

Torma kirik. Pühapäewal, 19. juunil kell 11 e. l. jumalateenistus armulauaga. Lauluraamat. Lastejumalateenistus. Õp. A. Kuusik.

Maarja-Magdaleena kirik. Laup., 18. juunil kell 8 õhtul eraleerilaste õnnistamine, armulaud kaetud. Laululehed. Pühapäewal, 19. juunil kell 11 homm. surnuaiapüha wanal surnuaial. Laululehed. Peale teenistuse surnuaial kirikus piht armulauaga. Õp. K. Kool.

Homseid sünnipäewi

Andrus Saareste, keeleteaduse professor Tartu ülikoolis, sünd. 18. juunil 1892. aastal Tallinnas.

Rudolf Riives, põllumees, Kambja malewkonna pealik, Riigiwolikogu liige, sünd. 18. juunil 1890. aastal Wana-Kuuste wallas Tartumaal.

Hendrik Weltbach, Torma walla Lilastwere 6-kl. algkooli juhataja, seltside tegelane, sünd. 18. juunil 1877. aastal Jõewallas.

August Sild, wallasekretär ja seltside tegelane, sünd. 18. juunil 1881. aastal Konguta wallas Tartumaal.

Tartu kinod

Appollo. „5-da awenue meloodia." 2) „Hiina-Jaapani sõda".

Central. „Elu konflikt."

Laine: „Surma lend".

„Ateen": „Olümpia".

„Metropol": „Dr. Laurience'i katse" ja „Doonau meloodiad".

Teater ja muusika

ü. E. N. ü. Tartu osakonna segakoori lauljaid palutakse ilmuda lauluharjutusele Suurturg 7, 17. juunil kell 21. Ilmumine kohustuslik, seşt pühapäewal on wäljasõit.

Koori- ja orkestrijuhi käsiraamat. Eesti Lauljate Liidu Tartumaa osakonna wäljaandena ilmub üldlaulupeoks ja on müügil ning antakse wälja ettetellijaile „Wanemuise" Muusikaosakonna segakoori korteris, poeglaste kommertsgümnaasiumis, Sakala tn. 55.

Kõnesid ja koosolekuid

„Wanemuise" Muusikaosakonna segakoori koosolek laulupeole sõidu küsimuste lõplikuks otsustamiseks ja läbirääkimisteks on reedel, 17. juunil kell 8 õhtul tütarlastegümnaasiumis. Ilmuda kõigil. Esimees.

„Karskuse Sõbra" segakoori lauljaid palutakse ilmuda pühapäewal, 19. juunil kell 12 lõunal Eesti Karskusliitu, Gustaw-Adolfi tn. 18 laulupeole sõidu asjus läbirääkima ja informatsiooni saama. Samas toimub ka sõitjate registreerimine. Kõigil laulupeole sõitjail ilmumine tingimata tarwilik. Juhatus.

Akadeemilise Meeskoori koosolek laulupeole sõidu asjus on laupäewal, 18. juunil kell 5 p. l. üliõpilasmajas. Koor sõidab wälja Tartu jaamast 21. juunil kell 16 ja koori korter on laulupeo ajal Tallinna Poeglaste Kommertsgümnaasiumis, Sakala tän. 55.

Õnnetusi ja kuritöid

Wõlkis weksleid 40.000 kr. wäärtuses

Wiljandis paigutati wangla masfiline wekslitwõltsija

Wiljandi kriminaalpolitsei wahistas Wiljandis ja paigutas wanglasse August Hendriku poja Soo, 43 a. wana, keda süüdistatakse wekslite wõltsimises. Soo on 1937. a. alates toime pannud masfiliselt wekslitwõltsimisi. Seni on selgitatud tema poolt käiku lastud 11 walewekslit, millede suurus kõigub 500 kr. ja 5000 kr. wahel. Wekslite kogusumma on 17.250 kr., kuid arwatakse, et wõltsimised ei lõpe weel sellega ja summa wõib ulatuda isegi 40.000 kr.

Eriti on ta wõltsinud wekslite allkirju käesolewal kewadel. Seni on selgunud 7 isikut, kelle allkirju on wõltsinud. Need on peamiselt Olustwere talupidajad. A. Soo omab Olustwere walla Aaimla asunduses saeweski. Ta oli warem jõukas mees, tegeles metsamüügi ja -ostuga. Äri alal aga tulid ette ebaõnnestumised, ka mees ise elas laia elu ja sattuski lõpuks raskustesse. Kuna girasid ei annud pikendusweksilitele allkirju, hakkas Soo neid wõltsima. Kahjukannatajateks on paljud Wiljandi linna ja maakonna pangad.

A. Soo oli mõnda aega tagaotsitaw ja Wiljandis tabati ta eile. Ta tunnistas enese kõiges süüdi. Tema wõlgade kogusumma ulatuwat 5 milj. sendile. Ta on pereksonnainimene ja 2 lapse isa.

Õnnetusi põlewkiwi kaewanduses

Kiwiõli maa-aluses kaewanduses juhtus neljapäewal raske õnnetus tööline Karl Haamriga. Nimetatud tööline töötas maa-aluses kaewanduses, kus talle langes laest pähe raske kiwitükk.

Wigastatu toimetati teiste tööliste poolt haiglasse, kus selgus, et tal on pealuu mõranenud. Pärast pealuu klammerdamist saadeti Haamer kodusele rawile.

Samal päewal sai famas kaewanduses põrutada ka tööline Mägi, kes samuti jäi laest allalangewa kiwikamaka alla. Tema wigastused ei ole aga tõsised.

Noor wars jookšis kiirrongi ette

Wiperus ekspressiga Pedja ja Jõgewa wahel

Neljapäewa õhtupoolikul kell 18.57 juhtus Tallinnast tulewa kiirrongiga nr. 15 Pedja ja Jõgewa jaamade wahel wäike õnnetus, mille tagajärjel kiirrong 2 minutit peatus.

Nimelt jäi kiirrongi alla ja sai silmapilkselt surma Waimastwere taluperemehe Gustaw Kuke wars, kes jookšis risti raudteele ja jäi sinna ehmunult seisma. Kuna rong oli lähedal, ei saadud seda enam pidurdada.

Gustaw Kuke talu ajub raudtee läheduses. Neljapäewal peeti talus parajasti jõnnikutalgusid. Noor 6-kuine wars jookšis lahtiselt kogu päew ühes teiste töölolewate hobustega. Õhtuse ekspressi lähenedes ehmus wars ja jookšis risti raudteele, kus ta ka surma sai.

Rongile mingisugust wiga ei juhtunud ja kaheminutilise peatuse järele jätkus sõit.

Tantsijad warastasid Helsingis koka paljaks

Eile tabati Tartus kaks teatri tantsutrupi liiget, kes neil päewil Soomes panid toime suurema warguse. Noormehed, Kalju K. ja Eugen O., olid warastanud paljaks Helsingis restorani koka Alpo-Weikko Nyqwisti. Soomlase korterist olid tantsupoisid toonud Tartusse kaasa raha ja kohwritäie kraami, ligi 6000 Soome marga wäärtuses. Enamik warastatud asjadest saadi kätte ja saadetakse kahjukaajale tagasi.

Neil päewil saabus Tartu kriminaalpolitseile Soomest kiri, milles teatati wargusest ja kahtlustati kahte tartlast. Helsingis, Albertiinkatu 21 elutsew restorani kokk Alpo-Weikko Nyqwist palus tabada noormehi, kes kasutades kurjasti tema külalislahkust, olid warastanud tühjaks korteri. Millegipärast soomlane oli Eestist sõitnud tantsijatele ostnud erilist lahkust. Kokk oli wõõrad noormehed wõtnud oma korteri, toitnud ja andnud neile kasutada isegi oma pidzhaamad. Nii elanud tantsijad koka kulul mõned päewad. 11. juunil, kui Nyqwist pahaaimatult kell ½6 paiku töölt koju tuli, oli ta leidnud, et poiste on lahkunud ja wiinud kaasa hulk wäärtusliku asju. Kadunud oli 882 Sm. jularaha, kaks kuldsõrmust, ülikond, höbekäekell, rannamantel, 2 pidzhaamat, kaelaside, käsikohwer jne., kokku 5862 Sm. wäärtuses. Kuna noorednehed olid seletanud, et nad elawad Tartus ja kuuluwad teatri tantsuriihma — pöörduti Soomest Tartu kriminaalp. poole waraste leidmiseks.

Kriminaalpolitsei asistent W. Soome'l õnnestuski eile lõunaajal noormehi tabada. Kalju K., kellel warastatud ülikond seljas ja sõrmus sõrmes, tabati Kalewi tänawal parajasti siis, kui ta oli teel ujulasse. Weidi hiljem wahistati ka Eugen O., kes magas Kooli tänawal oma tädi korteris. Saadi kätte ka enamik warastatud kraamist.

Noormehed seletasid ülekuulamisel, et nad on Helsingi sõitnud Tallinnast peale teatritegelaste seminari lõppu. Helsingis tutwunud noormehed soomlasega, kes neid kutsunud oma juurde elama. Soomest kaasa toodud asjad olewat aga mees neile kinkinud.

Kuressaares jäi laps weoauto alla

Kuressaares juhtus neljapäewal raske liiklemisõnnetus, mille juures sai surma 4-aastane tütarlaps Silwia Timmermann. Laps oli jäänud mõneks silmapilguks ilma walweta. Seda waheaega kasutades oli ta joosnud üle tänawa, kusjuures aga jäi mööduwa weoatu S-32 alla. Autojuht sai sõidukit pidurdada alles siis, kui rattad olid juba lapsest üle läinud. Laps toimetati wäheste elumärkidega haigemajja, kus ta aga kohe suri.

Naine warastas pastori hobuse

Jaan Järwe hobuse waras wahistati

Tartu kriminaalpolitsei tabas üleriiklikult tagaotsitawa naiswarga Armilda Mersamärdi, kelle pattuderegistris seisab ka õpetaja Jaan Järwe hobuse wargus. Naine warastas pastori hobuse ja ree märtsikuus Jõgewa jaama juurest. Politsei sai hobuse ja ree kätte Wõhmast, ajunit Konksi käest, kuid waras ise jäi esialgu tabamata.

Konks tegutses waremalt koos Armilde Mersamärdi mehega, kes praegu istub hobusewarguse pärast trellide taga, Wiljandi wanglas. Kui mees pandi kinni, jätkas naine tema ametit. Wiimasel ajal warjas ta end Laheste nime all Kanepis. Sealt sõitis ta neljapäewal omnibusega Tartu ja sattus warsti peale linna jõudmist kriminaalpolitsei näppu.

Autod põrkasid kokku

Sõõl wastu neljapäewa juhtus Wiljandis Posti tänawal ringkonnakohtu kohal tõsisem autode kokkupõrge. Sõiduauto, mille omanikuks Jaak Sutt ja mida juhtis J. Kõpman liikus mööda Koidu tänawat, kui Posti tänawa ristlemiskohal sellele kihutas otsa sõiduauto W-54 Jüri Nimrodi juhtimisel. Kokkupõrkel purunes Nimrodi autol radiaator, kuna ka teine auto sai tublisti kannatada. Kokkupõrke põhjustas asjaolu, et Nimrod ei pidanud kinni liiklemismäärustest, sõites wale kätt.

Neljapäewal warastas — reedel saadi kätte

Jalgrattawarga ebaõnn

Neljapäewal warastati ülikooli tän. **maja** nr. 28 koridorist Ewald Kiisceli jalgratas. **Waras** oli kasutanud momenti, mil noormees istus **hambaarst** Schlosmanni kabinetis, ja kihutas **wõõra** jalgrattaga minema. Aga warga õnn oli üürike. Järgmisel päewal, kui mees läks **ratast** müüma, jattus ta otse omaniku jälle. **Ewald** Kiisel, jalgratast otsides, oli astunud igaks juhuks ka Holmi tän. 26 asuwasse Nestra **mehaanikatöökotta**. Waewalt oli noormees ukse enda **taga** sulgenud, kui **astus** sisse tundmata mees **tema** jalarattaga. Wargaks osutus Wõrumaa **mees** Endel Kerbe. Ta toimetati kriminaalpolitsei **korraldusse**.

Mustlane-jõumees sai karistada

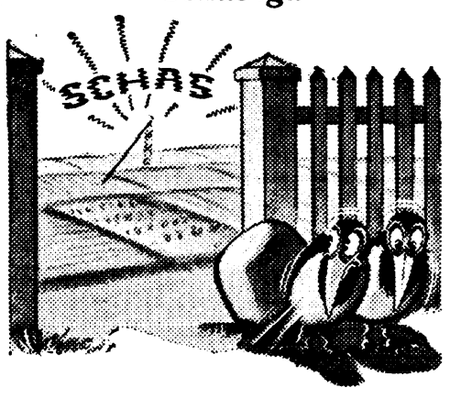
Wiljandis jõumehena tuntud noor mustlane Ali Mitrowsky jattus hiljuti Mustla linnas pummeldama, hakates kohalikus restoranis teiste **seal**wibijatega norima tüli. Ta tungis kallale **restoranis** wiibiwale Oskar Kadarikule ja kui wiimane kõrtsijt wäljus, pani tänawal toime **nue kallaletungi**. Wiljandi-Pärnu prefekt karistas **nüüd** mustlast-jõumeest administratiiwkorras **25 kr.** rahatrahwiga wõi 15-ööpäewaseareštiga.

Auto pidi sillalt alla lendama

Wiljandi-Pärnu prefekt karistas **Wiljandis** elutsewat autojuhti Paul Laursoni **80-kr. raha**trahwiga wõi 40-ööpäewase areštiga **ettewaatamatu** sõidu pärast, millele wõinuks **järgneda** ränk õnnetus. Laurson oli Nawesti sillal **autoga** sõitnud wastu käsipuud ja tema masin **pidi** kukkuma alla jõkke, kuid õnnelikul wiisil jäi **see** siiski rippuma sillaäärde.

Wastutaw peatoimetaja Jaan Kitsberg.
Wäljaandja: E. K./Ü. „Postimees",
Trükitud „Postimehe" trükikojas Tartus.

Kaitske aeda, peletage kahjulikke linde Schas'iga

parim ja otstarbekohaseim linnuhirmutis

SCHAS-lehed on valmistatud imeõhukesest alumiiniumplekist. Pistetuna varre otsa juba vaevalt märgatav tuul hirmutab linde sahina tekitamisega, kuna samaaegselt pleki läige päikesesäras peletab linde istanduskohast eemale. Kaitske aiapeenraid, marjapõõsaid ja viljapuid SCHAS'i abil. SCHAS'ile ei teki kahjureid. SCHAS mõjub edukalt.

SCHAS

Pakend **20** hirmutisega ainult **Kr. 1.20**

Saadaval kõikides suuremates seemnevilja-, rauа- ja majanduskauplustes.

Valmistaja: Finspongs Metallverks A/B., Stockholm — Rootsis.

Pealadu: A/S. Vennad Kimberg, Nunne tän. 16 — Tallinnas.

Laos saadaval uued pranguse sõiduautod

Peugeot

- Voolujooneline karosserii tugeval kastraamil.
- Uus kõvendatud ja vibratsioonivaba mootori kinnitus.
- Sisseehitatud kütteaparaat.
- Luksuslik varustus.
- Odavahinnaline ja bensiinitarvituselt ökonoomne auto igaks otstarbeks.
- Saadaval suured ja väikesed mudelid.
- Tehnilis. viimistletud moodne sõiduk.
- Järelmaks võimaldatud kuni 18 kuud.

Lähemaid teateid saab Tartus F-a **J. MARTINSON** ilt, Narva t. 63.

Peaesindus
RUD. NIIBO
Tallinn, Valli tän. 4, telefon 450-66

Puust muusika-paviljon

müüakse wabatahtlikul enampakkumisel äravedamiseks laupäeval, 18. juunil kell 8 homm. Bürgermusse seltsi aias Riia (end. Lodja) tän.

TÖÖ PAKKUMISED

Wajatakse remondiwõimelist I-a liigi
autojuhti
Tulla reedel, 17. skp. kl. 4—7 p. l. ja laup. kl. 10—12 h., Peetri t. 50.

Nais-kelnerit
wajatakse wiisakat ja meeldiwa wälimusega, I j. restorani, ärasõiduks. Kivi t. 58, kauplus.

MÜÜMISED

Müüa uus, moodne
worsti-prits
30 liitrit, hind kr. 230, ja moodne lihakutter (Alexanderwerk), 90 sm läbimõõt. Hind kr. 450. Tallinn, Wene tän. 10—1.

Müüa
lüpsilehm
Raekoja 47—3.

Müüa noor, lüpsma saanud
lehm
Anne t. 29.

Korteri PAKKUMISED

Waikne, mugaw, möbl. (erasissek.)
tuba
üksikule, soowitaw wanem härra, ära anda. kl. 1 p. l. kuni õ. Koidu t. 10—4.

Uuesti remont., soe, päikesep. 2-toaline
korter
eestoa ja köögiga wäikesele perek. Näha kl. 5—8 õ. Riia mnt. 26—3.

Üürile anda 2-toaline
korter
naisrätsepale. Järele küsida Aleksandri t. 2, walmisriiete ärist.

2 mööbliga tuba
ära anda. Tarwit. klawer, telefon. Võidu tn. 9—3.

Suurem mööblita
tuba
waiksele ametiskäijale wälja üürida. Kooli tän. 11—2.

TUBA
köögiga. Tähe 78—8.

Korteri OTSIMISED

Noor, waikne abielupaar soowib kahte
mööbliga tuba
omaette sissekäiguga, kas nüüd wõi 1. juuliks. Ühes köögiga wõi keeduwõimalusega. Teat. «Post.» rmtkpl. «2 korralikku tuba".

Korralik aastaüürnik otsib ühte
tuba
Peanõue: waikne ja erasissek. Teat. „Postimehe" rmtkpl „Waikne ja erasisseküik".

Kaheliikmeline perek. wajab
2 tuba
ja köök wõi 1 suurem tuba köögiga südalinnas. Teat. „Postimehe" rmtkpl. „Üürnik".

TÖÖ OTSIMISED

NMKÜ autokooli kurs. lõpetanud, 23-a. karske
motorist
otsib kohta linna wõi maale. Walmis ka abilisena töötama muudel aladel. Oman tunnistuse ja soowitused. Pakkumised „Post." rmtkpl. „Korralik ja püüdlik" all.

Korralik, heade soowitustega
töömees
palub teenistust. Soowikorral ka kautsjon wõimalik. Lahked pakkum. „Postim." rmtkpl. „Töömees 9376" all.

Kodanikud!
Enne kui läinete suwitama, korraldan teie polstermööblit ja madratseid korralikult ja odawasti. Wõru tn. 86, küsida kauplusest.

Korralik, lasteta abielupaar soowib
majahoidja-
kohta. Tunneb aiatööd. Teat. „Postimehe" rmtkpl. „25" all.

Karske ja pikaajalise praktikaga
weoautojuht
soowib kohta weomasinale. Teat. „Postimehe" rmtkpl. „Juht 42".

Kautsjoniwõimeline, keskmistes aastates
naisisik
soowib kohta kassasse wõi wastutawaks müüjaks. Sel alal wilunud. „Post." rmtkpl. „9364".

Tsementkiwitegija
wõtab kohapeal teha oma wormidega „Tset" (haak-) kive. Näituse t. 20—2.

Mustvees
müüwad *„Postimehe"* üksiknumbreid, wõtawad tellimisi ja kuulutusi wastu
LUDV. HINTSER
OTTO ROSIN.

Miite ainult ilus

wald ka wastupidaw peab wärw olema. Meie firma tagab Teile alati **puhast ja kattewõimelist**
tsinkwalget, tinawalget, ookrit, wärnitsat jne.

E. GÜNTHER
KAUBAHOOW 26.

Parim kingakreem
„Brilliant" ja „Ahto"
teeb naha pehmeks ja annab kestwa läike
Igas kaupluses müügil.

Wajatakse kuni 1. augustini **4—6-toaline**
head korterit
wannitoa ja kõrwalruumidega. Teatada kuni 20. juunini Turu tän. 12, II korral.

Ostame
nisu ja rukkeid
K-m. L. Selmanowitš ja Poeg, Uueturu tänav 19, tel. 4-36 ja 12-00.

Taheva Lastesanatoorium wajab
õde
palgaga kr. 69 kuus, ühes prii korteri, kütte ja walgustusega. ning teenistusaastega.
Sooviawaldused ühes elulookirjelduse ja diplomi ärakirjaga esitada juhataja nimele kuni 25. WI s. a., aadressil: Hargla p.-ag., telef. Taheva 7.

Talutütred!

Neiud ja noored lesed, kes omate talu wõi pärite tulewikus. Kas ulataks teist keegi käe 30-a. ametmehele, kutseks maale? Tahaks weeta oma puhkeaega seal, kus päikest, õhku ja wett külluses. Korteri suhtes olen Diogenes. Soowitaw, kus kalastuswõimalus ligidal. Kutse, ühes aadressiga saata: Tartu, „Postim." rmtkpl. „Diogenes".

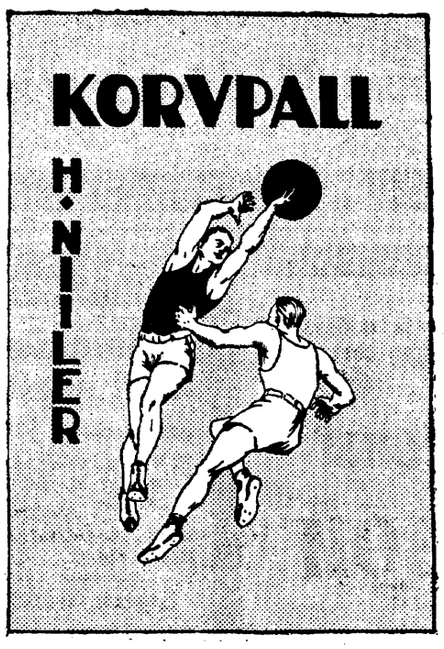
Suurem kirjutustarwete- ja raamatuäri wajab keelewaldajat
esindajat-müüjat
Eelistatud: tutwusringkond ja wilumus. Tegewusala äris, linnas ja wäljaspool. Pakkum. elulooja senise tegew. kirjeld. „Post." rmtkpl. „Mitmekesine äriala" all.

Tartust 6 km suurem
talukoht
ühes suure õunapuuaia ja korralikkude hoonetega müüa. Põldu on 225 wkm., metsa 50 wkm., heinamaad 60 wkm. Talu on ühes tükis. Wäljamaks 10.000 kr., muu osa Maapanga wõlg. Peatuskohast 3 km. Müümine on omaniku Ameerikasse sõidust tingitud. Sealsamas müüa talu inwentar, ‚Fordson' traktor ja ‚Garrett' 42 t. peksumasin. Teat.: Tartu, Riia tn. 117, Tartu Tarwitajate Ühing „Tulu" pood.

Suwitajatele

2 eraldi tuba, omaette, ilma wõi mööbliga, wäljasõidukohal. Rannal wälja üürida. Küsida Wabaduse puiestik 11—1, 8—10 ja 20—22 wõi juweresteran Rannajt.

Haridusministri otsusega 9. VI 38 lubatud tarvitada koolides käsiraamatuna.

Raamatukogud ja koolid,

ärge unustage seda tähtsat raamatu waliktellimiste koostamisel:

HERBERT NIILER

Korwpallimängu õpetus

Raamat noortele ja noorte **kaswatajatele**, koosneb järgm. osadest:

1) Keha walitsemine ja palli **käsitse**mise õpetus.
2) Taktika ja wäljaõpe.
3) Pedagoogika.
4) **Eripeatükid** harjutamisest, wõistlusest, kawad, põhimõtted. **Erip eatükid** õpetajale.
5) Lisad: õppekawad ja wõimlemise süsteem, näitlikud tunnid.

Üle saja joonise ja pildi. 216 lk

Hind 2 kr. 75 s.

E. K.-Ü. „Postimehe" kirjastus, Tartu, Suurturg 16. PEALADU:

„Postimehe" raamatukaupl. Tartu, Suurturg nr. 16.

Soowitan häsli maitswat
suitsutatud sealiha
Müük wähemal ja suuremal arwul, ka saada wärskelt ja jaotatud liha. Turuhoones nr. 18.
Austawalt L. Laur.

Wajatakse
amme
Teatada Ülikooli Lastekliinikusse, Weski tän. 6.

Wilunud, keelioskaja ja kaine
kelner
palub kohta I-järgu restorani. Palun teatada «Postimehe» rmtkpl. kuni 25. juunini «Kelner».

OSTMISED

Kes soowib raha?
Ostan kõiks. asju: riideid, saapaid, pesu, mööblit, õmblusmasinaid, lapsewankreid ja igas. pööningukolu. „Post." rmtkpl. „Ostja maalt".

Soowitakse osta wähetarwitatud
lapsewankrit
Teat. „Postimehe" rmtkpl. „Moodne lapsewanker".

Riiklik Seerumi-Instituut Tähtwere r.-mõisas ostab
kodujäneseid

Mitmesugused

Lp. telefoni omajad! Kellel on
teleton
üle anda ühes abonendi numbriga, palun teat. „Post." rmtkpl. ‚Tasu kokkuleppel' all.

Auto sõidab 19. juun.
Alatskiwi furnuaiapühale
Kaasasõitjaid palun registreerida Wene tn. 4, pagariärisse.

Toiduainete- ja piimasas kauplus
ühes kaubaga kiirelt edasi anda hästiminewas kohas Tartus. Teat. saab Narwa 145—6, II korral.

Haritud neiu hea sõbra leidmiseks
tutwuks
korraliku, pikemat kasuu noormehega. Wan. 25—35 a. Foto soowitaw. Kirj. „Post." rmtkpl. „Sõber 9397".

Juukse-tööstuse
ruumid ühes elukorteriga wälja üürida. Soowikorral ühes sisseseadega. Kirjad „Post." rmtkpl. „Odaw üür".

Lgp. pr. ja hr-d! Palun
laenake
tütarlapsele 20 kr. Tagasimaks aus. Kirjad „Postimehe" rmtkpl. märgus. „Aus" all.

Palun laenake noorele, kena wälim. tütarlapsele kodumaale sõiduks
50 krooni
„Post." rmtkpl. „Wälismaalane 18".

Räpinas
müüwad *„Postimehe"* üksiknumbreid, wõtawad tellimisi ja kuulutusi wastu
A. ALVERE.
JOH. LOODERAUD
R. KIODOSK.
ED. KALA.
J. SERMANDI.
LEEVAKUL:
ED. PEEDOSK.
H. UUSTARE.

„Postimehe" kuulutuste peale eelmisest tööpäewast kl. ½11-st kuni täna kella ½11 saabunud

kirjad

Märgusõna	Arw
Argulus	2
Aus teenija	1
Ehk sobime	2
Garaaž	2
Hea palk	1
H. J. W.	3
Iseseisew	6
Kesklinn	4
K. 453	1
Kangaspuud	2
Kaasüüriline	1
Mänguriist	1
Müüjanna 1063	10
Ostja Petserist	2
Pühapäewiti	1
Preili kaasüüriline	3
P. K. 190	10
Peremees ja peren.	5
Rootsi wärw	1
Suweõhtul üksi	2
Separiistad	1
Tekstiil	1
Taawet 50	1
Tänulik 23	2
Usin	1
Äriruum	1
Äri 18	1
69	1
555	2
2830	1
4850	1
5000	3
8888	1
9350	7

Kirjad hoitakse alal üks kuu, arwates saabumise päewast. Kirjad antakse wälja kuulutuse kwiitungi ettenäitamisel.

Kasire Wõnnu
Hammaste postitalus müüb „Postimehe" üksiknumbreid
ED. MÜÜRSEPP.

†

Leinaame valkses kurbuses raske haiguse järel surma läbi lahkunud truud endist kaastöölist

Antoniina Dolgoševa't

Karl ja Aleksander Jänes

†

Mälestame vaikses kurbuses pika raske haiguse järel igaveseks meie keskelt lahkunud armast endist kaasteenijat

Antoniina Dolgoševa't

Firma M. Jänes'e personaal

A/S Tartu Pank

(Asut. 1868. a.)

PEAPANK TALLINNAS * OSAKOND TARTUS

Toimetab kõiki pangaoperatsioone

KORRESPONDENDID KÕIGIS KODUMAA LINNADES

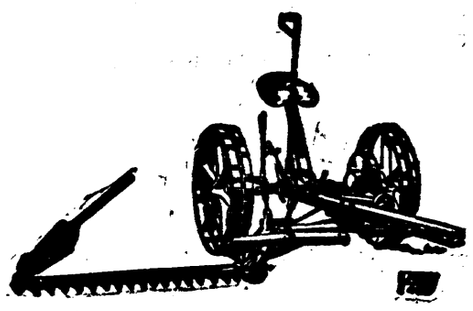
PANGAÜHENDUS LONDONIS: **THE BRITISH OVERSEAS BANK LTD.**

С глубоким прискорбием извещаем о безвременной кончине нашей дорогой дочери, сестры и родственницы

Нины Тимофеевны Долгошевой

Погребение в Калласте 19 июня с. г. в 10 ч.

Родные

LANZ

ÕLIVANNIGA

rohu- ja viljanüütjad

on kohasemad masinad meie põllupidajaile.

LANZ ERIVÄÄRTUSED:

- **viimistletud konstruktsioon**
- **esmaklassiline materjal**
- **kerge ja tasane käik**
- **eeskujulik töö**
- **mõõdukas hind**

Lanz isesidujad viljanüütjad

rahuldavad ka nõudlikuma ostja. Nad võimald. inimtööjõu suurt kokkuhoidu.

Müügil kõigis suuremais põllumajanduslikes kauplustes.

Esindus ja pealadu:

TARTU EESTI MAJANDUSE ÜHISUS

Holmi tän. 12—18, Tartus.

Mitmesugused

„Vanemuise" teatri ringreis

„Inimesed jääl"

V. Verneri näidend 3 v.
Lavastus: A. Mering.
Lavapilt: A. Lepik.

Laup., 18. j. Otepääl ja Pühap., 19. j. Elvas.

Lipud tormis

Hugo Raudsepa näidend 3 vaatuses.
Näitejuht: A. Mering.
Lavapilt V. Haas.

Pühap., 19. juunil — Voldis.

KUPSUS-TUNNISTUS

Laszlo Fodori näidend 3 vaatuses.
Näitejuht: K. Aluoja.
Lavapilt: A. Lepik.

Laup., 18. juunil — Laiusel.

Etenduste algus kell 21 (9 õ.)

Igasugused **veod** võtab vastu

auto - veoäri H. PETERSON

Veski 45, telefon 5-07.

VEOÄRI JOH. USTAL

Veoautod 2—5 tonnil. igas. vedudeks, kolimisteks saadaval. Liiva t. 1, jõe ääres. Tel. 18-48

Kalastustarbeid

õnged, nöörid, sp. rullid, ridvad jne. ostate kõige odavamalt

K.-m. Aug. Amos Võidu 11

Palume jälgida meie äri akna reklaami.

Omnibus

kauba- ja lõbusõitudeks alati saadaval. Hinnad soodsad. Küsida Narva t. 163, telef. 12-64, kaupm. Kuus'elt.

Soovikorral sõit pühap., 19. skp. Maarja-Magdaleena surnuaiapühale.

Pansion «Inda» Toila

Juhib pr. E. Hermbergers. Telef. Toila 21

MÜÜMISED

Müüa **auto-päraläru**

Vaksali tän. 11—1, tel. 10-13.

Lehmad

müüa värske piimaga, suure piima-anniga, või lihaloomade vastu vahetada. Sõbra t. 2.

Müüa pruug. **puhvet** ja saalilaud. Samas möbl. *tuba* ära anda. Riia t. 12—1.

Odavasti müüa väike tõld- ja kergeveo- **auto**

f-ma „Citroen", Fortuuna 26—1.

Odavasti müüa vähe tarv. meester. **jalgratas**

Kastani 97—2.

Müüakse mitmesugust **majakraami**

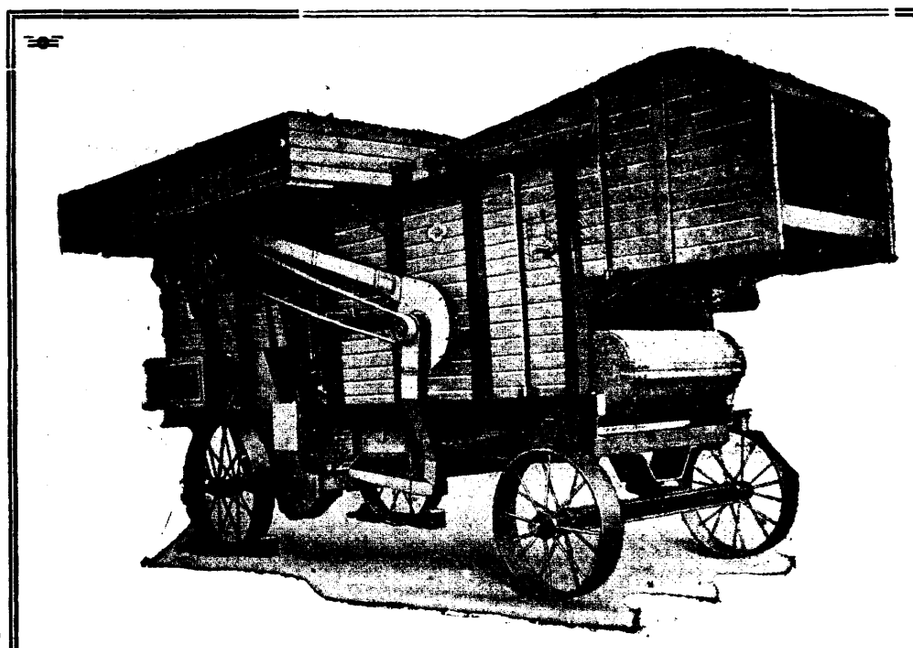
laup., 18. juunil kl. 9—1 p. Kesk tn. 2, krt. 5.

Juhuslikult müüa kaheuksega **riidekapp**

Rüütli tn. 9, margiäris.

Riidekapp

müüa. Moodne, 3-uksega, kreemi värvi Näha Kalda t. 17, II k., hr. Koppa.

THERMAENIUS

viljapeksumasinad

on uhkuseks igale talule!

Rootsi originaalsed «Thermaenius» viljapeksumasinad on saadaval trumlilaiusega 20"—42". Pealt- või otsastsõõdetavad. Liht- või kuullaagritel. Tihvt- või latt-trumliga. «Rensort»-sõeltega sorteeraparaadiga. Soovi korral aganapuhujad.

A.-S. „ESTAKLAND"

PEAKONTOR: Tallinn, Sadama 11, telef. 427-65.

Dr. K. Grin

Katkestan vastuvõtu 17. VI kuni juuli keskpaigani.

Ära sõitnud

kuni 16. juulini s. a.

Dr. S. Vooremaa

silmaarst.

Tüdrukut

maale karja peale tarvis. Võib ka koolist vaba tütarl. olla. Kaub. Mülleri äris, Rüütli 13.

Juuksel õitajat

meestöö peale tarvis. Teat. „Postimehe" rmtkpl. „Meestöö".

Vajatakse kutsega **naisjuuksurit**

meestööle. „Postimehe" rmtkpl. „Kutsega".

Kohe tarvis **töögiteenijat**

Kaluri tn. 10, restoran.

Ehitustööstus vajab kohe **tislerit**

Läbir. tulla J. Kuperjanovi 29, kontorisse.

Vajan vilunud **kudujaid**

Töö aasta läbi. Samas vajatakse ka kampsuni õmblejaid. „Laine", Narva t. 43.

Vajatakse vanemat **naisterahvast**

2½-a. lapse juurde. Riia 26—4.

Alatskivi surnuaiapüha

puhul **sõidavad omnibused**

Tartust Alatskivile

19. juunil j. a. kell 8 hommikul ja õhtul tagasi kell 17. Edasitagasi pilet maksab 1.75 kr. Väljasõit Tartust Narva tn. 78. **F-ma A. KOOK.**

TÖÖ PAKKUMISED

Kohe tarvis **naisjuuksurit-neidu**

vesilainete ja lokkimise oskusega. Ka meestöö oskus soovitav. Kindel kuupalk. Kaubelda reedel ja laup. kl. 6—9 õ. Vene t. 20—3.

Vajatakse maale tallu gümn. vanema klassi õp. **tütarlast**

Prii suvitus ja ülalpidamine, soovi korral ka väike tasu, 2 tütarlapse järelaitamiseks prügümn. eksami jaoks. Palutakse teat. oma aadress „Postimehe" rmtkpl. 18. skp. „Põllumees".

Tallu tarvis **tüdrukut ja töömeest**

Võivad olla ka abielupaar. Kaupa teh. pühap. 19. juunil s. a. kl. 11 h. Kesk t. 45—3, Tartus.

Vajatakse **juuksurit**

õpilast või praktikanti. Kirj. „Post." rmtkpl. „Õpilane II".

Karjust

tarvis. Kaupa teh. täna kl. 3—5 p. l. ‚Eestimaa' sissesõiduhoovis, Kivi t. 2, järele küsida hoovipoisilt.

Äri lõpetamise puhul, linnavalitsuse loal

15. juunist kuni 1. juulini s. a. on lubatud välja müüa **suure hinnaalandusega**

Rüütli t. nr. 3, Tartu,

koloniaalkauplusel **peenvilnu, konjakeid, likööre, veine, tooreid kohvi-ube jne.**

Kanepis

müüvad *„Postimehe"* üksiknumbreid, võtavad tellimisi ja kuulutusi vastu

E. VAHER.
R. ABEL.
E. PARV.

KANEPI TARVIT. ÜH.

Tellige „Lastelehte"